¶AIANI PARRASII COMMENTARIUS PRIMUS. IN RAPTUM PROSERPINAE CL. CLAUDIANI

¶CL. CLAUDIANI IN RAPTUM PROSERPINAE PRAEFATIO.

INVENTA SECVIT PRImus qui naue profundum
Et rudibus remis ſollicitauit aquas.
Qui dubijs auſus committere flatibus alnum.
Quas Natura negat præbuit arte vias
Tranquillis primum trepidus ſe credidit vndis
Littora ſecuro tramite ſumma legens
Mox longos tentare ſinus & linquere terras.
Et leni cœpit pandere vela noto.
Aſt vbi paulatim præceps audacia creuit:
Cordaq; languentem dedidiccre metum

I Nuenta ſecuit primus qui naue profundum. Maria nauibus adire Phenicas inſtituiſſe Mella pomponius *Nauigatio prima* autor eſt & Tibullus Prima ratem ventis credere docta Tyros Dionyſius Apher Aegyptios niſi quis eoſdem cum phœnicibus accipiat quod non placet. Neptunnum Diodorus in creta Heſiodus in Aegina Mirmydonas. Alij tradiderunt Erythram in Mari rubro quod ab eius etiam nomine memoratur Alij Myſios quom tranſirent aduerſus Thracas. cuius expeditionis meminit & Acarion ſunt qui Danaum ſcribant ex Aegypto profugum in Achæam naue delatum: quæ poſt

hominum memoriam prima fuerit Mineruæ opus: vt fabuloſe
refert Hellanicus Iaſonem longa naue primum nauigaſſe Philo
ſtephanus ante Plinium retulit is q̃ cæteri longius progreſſus =
uentionis huius in ſe gloriam tranſtulit Charax tamen Iaſonem
nõ vna tm̃ naue q̄ alij prodiderunt Sed claſſe Colchos ingreſſũ
cõtendit ex iis aliquot errore actas Eniochos græcũ genꝰ in põ
to ꝓpagaſſe Porro nauigãdi peritia quanquã nõ ſtatim nec ab
vno ſed a multis diuerſis etiam temporibus abſoluta fuerit arti
Inuenire Reperire — tamen: a q̃ profecta ſunt omnia poeta tribuit ¶ Inuenta Excogi
tata quippe inuenire & reperire hoc inter ſe diſtant quod alterũ
ſtudij eſt alterum fortunæ Inachus apud Ouidium Tu non inuẽ=
Profundũ mare — ta reperta es ¶ Profundum Mare vel ab imo vadorum faſtigio
vel a ſummo nam & æquor altum dicitur & profundum ſublime
Verg. Aeneid. primo Maria ac terras cæluq̃ profundũ ¶ Ru=
dibus non elaboratis nam priuſquã remum Copæ inuenirent
Solicitare — quibuſcunq̃ Contis nauiga ſubigebant Ad ipſos homines etiã
referri poteſt qui tum nauigationis experti ſatis non erant Oui=
dius Vela dabat vẽtis nec dũ bene nouerat illos Nauita ¶ Sol
licitauit non aliena verbi ſignificatio eſt vt quidam putant. nam
qui terram vertit ſollicitare proprie dicitur Tibullus Et teneram
ferro ſollicitauit humum verbum componitur ex ſolo Citoq̃ qđ
(vt Feſto placet) eſt moueo Solum vero Maris etiam nomen ẽ
Verg. Subtrahiturq̃ ſolum ¶ Auſus hoc ait quoniam tam ar=
duam & inconceſſam tentauit Oratius primo Car. Impiæ non
Alnus — tangenda rates tranſiliunt vada, Audax omnia perpeſſ gens hu=
Nauigationis periculũ — mana ruit per vetitum nefas ¶ Alnum nauem. Claud. libro ſecũ
do Miſſamq̃ pado q remigat Alnum Quippe Fluuialis arbor
eſt alnus apta nauigijs q̄ aquis obruta diu non corrumpitur au
tor Vitruuius Alnos in ſola creta ſteriles non eſſe inter naturæ
miracula retulit Ariſtoteles Flatibus ventis de quibus Strabo
Plinius & Gellius ſatis multa ¶ Dubijs incertis q̄ iidem ſemp
non ſpirant & qui ſe ventis committunt in dubio vitam habent
Innotuit & illius philoſophi ſcomma qui quopiam percontante
viuentes ne plures eſſent an mortui nauigantes inquit vtram in
partem ponis Et Iuuenalis. Inunc & ventis animam committe
dolato Confiſus ligno digitis a morte remotus Quattuor aut ſe
ptẽ ſit ſit latiſſima teda ¶ Natura Zeno ſtatuit ignẽ eſſe naturã
quę quic ꝑ gigneret & mentem atq̃ ſenſus Seneca non aliud eẽ
q̃ deum qui nobis ſolidum & ad nos ſuſtentandum idoneum ele

mentum terram dedit noſtra tamē improbitas in alienas ſedes
Natura qd
irrupit aut natura .ſ. humana nō. n. ea cōditione nati ſumus vt
per aquas ingrediamur De natura copioſi⁹ hui⁹ operis iij. ¶Le
gens preſtius adnauigans & remo radens Verg. Primi lege lit=
toris orā qqpe nature trāſmiſſo p manus fune aſpera loca traij
ciunt Idq; legere dicūt vt docet Seruius ¶Littora ſumma Ma=
ris & terre confinia Eſt aūt littus quo maximus fluctus hybern⁹
Legere quid
peruenit Itaq; .M. Tullius arbiter āſſumprus olim conſtituit vt iu
Littus
ris ciuilis autor Celſus refert ¶Sinus Littorum flexus & oras i=
terius recedentes quas græci κολπονσ appellant. ¶Noto vēto
ſpecies pro genere, nota figura is Hauſter latine dicitur ab haurię̄
dis aquis vt quidam tradunt quoniā nebuloſus atq; humectus ē
Hauſter
eadē græci nominis ratio nam νοτισ humor apud eos appella=
Notus
tur vt monet Gellius ¶Audacia preceps incauta que penſi qcq̄
nō hʒ & omnia temere aggreditur ¶Dedidicere Diſcere cogni
Diſcere
tionis eſt Ediſcere memorie cui ſi quæ mandamus excidunt: tū
Dedidicimus .Ouid. in ponto. Dedidici iam bona verba loqui:
Ediſcere
Dediſcere
¶Languentem qui torpore nos alligat & ignauos reddit vt do
loſus apud Perſium Nummus qui mortales ad nectēdas fraudes
impellit Ob id a Phocyllide ſub auri nomine detiſtatus

Iam vagus irrupit pelago cælumq; ſecutus

Aegeas hiemes Ioniumq; domat

¶Vagus Errans quæ nauigantibus apta vox eſt Aelius Dona=
tus in vita Maronis Oreſtes circa Siciliā vagus Aeli⁹ inquē Do
natus non Seruius vt vulgo fere creditur Sed donati iā titulo no
ſtra caſtigatione Minutianus impreſſit ¶Irrupit Contra naturæ
fœdus inuaſit & penetrauit Pelago in altum ī hac elocutione fre=
Vergilii vi=
quens eſt Maro palmas cælo cū voce tetēdit & Id Clamor cęlo
ta p Aeliū
¶Cælūq; ſecut⁹ maiores (vt hodie quoq;) Nautū curſ⁹ ab ſiderū
Donatum
rationē dirigebant: vt teſtis Homerus eſt & Tibullus: Ducunt
inſtabiles ſydera certa rates ¶Aegeas hyemes Aegæus ſinus ab
Aegeus
Aegis Acheæ nomen accepit ſeu quod Straboni insgis adula=
ſinus vnde
tur ab ægis Euboee Varro: Solinus: & Martianus: ita vocatum
putāt: a ſcopulo qui in eo nauigantiū proſpectu αιξ.i. capra videa
tur eius apud pacuuium mentio fit Ad Aegeas Achææ præterna
vigantiū nemo maris tempeſtatem paſſus creditur Neptunni p̄
ſentiaq (vt Nicocrates ait) Illic impendio colebatur Vnde fact ū
mari vocabulum, quidam volunt Qđ ægæus vel (vt alij codices

habeut Aegæon antiquū Neptūni cognomen fuerit. vt iudicat. Pherecydes & apud Lycophronē legimus Idem tñ Nicocrates alibi ab Aegei caſu deducit qui ſe illuc ab arce athenaꝝ deiecerit qđ vt credamꝰ Arx ipſa procul amari ſita non ſinit Adijcit & Feſtus aliā nominis rationē Q đ in eo Amazonum regina Aegæa perierit Sunt & q nomen inditum ſcribant qđ ex eo Γαία.i. Tellus quaqua verſum cernatur ¶Hyemes maris æſtus & tēpeſtates Verg. Iam validam Ilionei nauē iam fortis Acathæ vicit hyēs Aegæum quippe Mare quod Apher etiam Dionyſius tradit crebritas inſularum reddit cōfragroſum Maro Crebris legimus freta concita terris ¶Ioniū antea Saturnium dicebatur poſt Ioniū vel ab Ius errore quod Lycophroni placet & Aeſchylo vel ab Ionio illirici generis homine vtꝫ in primo vigeſimoq́ꝫ Theopompus refert vel quod in eo perierunt Iones vt Archemachus arbitratur Nonnulli tamen vt tradit Euſtathius ita ſcribūt Iaon Italus Adriæ pater fuit a quo Sinus Ionius qui mox ab Adria filio dictus eſt Adriaticus ¶Donat ab equis ad naues mutua tranſlatio Verg Claſſiq́ꝫ immittit habenas.

Ionium
Adtaticum

¶Argumētum In primum Claud. De Raptu Proſerp. Pierius Hypſila Aeginenſis concinnauit

Dux erebi Pluto molitur bella Tonanti:
Quod dulces natos exoptatoſq́ꝫ hymenęos
Neſciat exorant parcę ne claſſica pulſent
Rauca prius q̃ grata Iouem connubia poſcat
Ditis Atlantiades celeres fert iuſſa per auras
Audierat mandata pater ſecumq́ꝫ volutat
Diuerſos ducens animos quæ tale ſequatur
Coniugium patrui tandem Proſerpina lecto
Damnatur quam flaua Ceres (heu cœca futuri)
Aethere deſerto: ſiculis commiſerat oris
Turrigeræq́ꝫ petit Cybeles ſecura penates

Accelerat pręcepta Venus iuſſuqꝫ parentis
Pallas & ipſa comes Veneri ſoror addita Phœbi
Vt ventum ad ſedes plaudentem pectine tęlas
Germanam offendunt redituræ munera matri

Libri Primi Periocha

Dicta poetæ vita dictũ carminis genus eſt & quæ προλεγομενα græci vocant reſtat quid hoc in libro contineatur expoſi erę Pluto q Diſpater & Orcus latine dicitur iracunde ferens ꝙ ex omnibus diis vxorem nõ haberet arma. contra ſuperos intentabat Coactaſqꝫ ex inferni monſtris copias educturus in Cælũ parcarꝫ precibus reuocatus eſt agitqꝫ cum Ioue de Connubio p Mercuriũ Iuppiter ancipiti primũ deliberatione ſuſpenſus Plutoni tandem Proſerpinã decernit Res Veneri conficienda mandatur petit illa Siciliã Diana Mineruaqꝫ comitibus & dolo Proſerpinã p abſẽtiã matris occupat Quid poſtea factũ ſit ſequens liber oſtendet. Nos quid ſub hoc fictionis inuolucro latere ſuſpicaremur: antea diximus .M. tñ Varro ſentit i proſerpina ſeminũ fœcunditatẽ repñtari q̃ quom quodã tpe defeciſſet & terra quaſi ſterilis orbaqꝫ mœreret exortã eſſe opinionẽ filiã Cereris ab Orco raptã quõqꝫ ꝗd mortales publico luctu proſecuti fuiſſẽt redditã lõge poſt o pu ꝗẽtiã alacres lætoſqꝫ excepiſſe iſtitutis ſacris q̃ Myſteria noĩnẽtur

CL. CLAVDIANI DE RAPTV Proſerpinę liper primus.

INfe rni raptoris equos afilataq curſu
Sidera Tenario caligantesqꝫ Profundę
Iunonis Thalamos: audaci promere cantu
Mens congeſta iubet Greſſus remouete profani
Iam furor humanos noſtro de pectore ſenſus
Expulit & totum ſpirant præcordia phœbum

Iam mihi cernuntur trepidis delubra moueri
Sedibus: & claram diſpergere lumina lucem

Tenarius Neptunnus — ¶Inferni raptoris Orci. per quē vetuſtas (vt idem Varro docet infimā mundi partē intelligi voluit que quom glebis obruitur ſemen quodammodo rapere videatur. ¶ Afflata caligine cur=rus obducta ¶Tænario Ditis inferni dei Tenarus oppidi: por=tus: & promontorij Laconiæ nomen eſt id Tœnatus Flati filius a ſe dedit vt Pherecydes in nono tradit Ciuitas (vt eſt apud Pin=darum) olim Neptūno ſacra fuit vnde Tenarius a Propertio Ne ptūnus appellatur. Peruius illic ad manes ſpecus oſtentabatur: vt ſcribit Strabo de quo Menander :πυλντισιταιναρον προσεσ= χαταισ :hoc eſt oſtium quodam Tænaro ſub vltimo eſt & Ma=ro Tænarias etiam fauces alta oſtia Ditis Sciens Placidi ſenten=tiam: quia non placet. omitto. ¶Raptoris. qui vi pſerpinam ra=puit & aſportauit de quo queritur apud Ouidium Ceres ad Iouē: Neq; enim prædone marito filia digna tua eſt. ¶Profundæ Iu=

Thalamus — nonis Lutatius ait Pythagoram duo hemiſpheria ſtatuiſſe equis Superū Ioui atq; Iunoni inferū diti & Proſerpinæ tribuit de quo Claudianus intelligit. Thalamos Connubium. Dido Naſonis in Heroidibus Neſcio quē thalamis præpoſuiſſe ſuis quippe coniu gale cubiculum Thalamus ē: in quo vir & mulier θαλλονσιν hoc eſt prolem ſuſcipiunt & germinant Sed & virginum. Thalamos i. i. Metamorphoſeum idem vocat Ouidius Pars ſecreta dom⁹ ebore & teſt udine cultos Tris habuit thalamos quorū tu Pandro ſe dextrum Aglauros læuum: medium poſſederat Herſe Ad in

Thalamus mons Aluſius — fernus etiam Proſerpinæ ſedes referri poteſt eas apud Statiū ſe videre Mantho teſtatur Stygiæq; ſeueros Iunonis thalamos & mœſtia cubilia cerno Thalamus item Thuriæ mons eſt & iacet in eo ſpecus ab indigenis Aluſiæ cognominatus ab Aluſio pxi=mo amne vt ſcribit Lycis ¶Mens congeſta Meditantis hoc eſt vt animo plurima complectatur ac inde poſt eligat idq; cogitare dicitur. vt Varro docet. Aius: anima: mens: & conſilium (Si

Profani ſacris Cereris excludebātur — Lucretio credimus) idem ſunt hinc Amens cui conſilij copia nō eſt apud poetas ¶Greſſus remouete profani a ſacris Cereris p fani voce præconis excludebantur vt Tranquillus eſt autor Idem laudes Apollini dicturus agit Callimachus εκασεκασ οσ αλι=

Quõ verbo nõ ĩtiat .i. ſignificantur vt docet Seruiꝰ eoſdẽ Claudia
τϱοsid apud nos Vergil. interp̃tatur .Procul o ꝓcul eſte profani
nus & eius pectus illabentis Apollinis & initioꝝ quæ toto ope
re celebraturus eſt reuerentia: nunc obiegat . ¶Iam furor Ineſt
animis vt inquit Cicero præſagatio extrinſecus iniecta atq̃ ĩclu
ſa diuinitus ea ſi exarſit acrius furor appellatur. quom a corpore
animus abſtractus diuino inſtinctu concitatur Sed & poetæ cor
ripi furore dicuntur: quom iuſtum carmen effundũt quod abſq̃
numine euenire Democritus negat Id quod ẽt Socrates apud
Plutonem diſſerens conſtituit & affirmat Nam ſuo iure dixit
Ouidius Eſt deus in nobis ſunt & commercia cæli Sedibus Ae=
thereis ſpiritus ille venit vtrumq̃ poete conuenit ¶Expulit hu=
manos ſenſus quodam quaſi ſeceſſu mẽtis atq̃ animi facto a cor
pore quod numine afflatis vſu venie ¶Phebum per epitheton.
Apollo Phebus dicitur:απο τον φοιταηβια.hoc ẽ qđ vi feratur.
vt ait Cornificius vel a ſpecie & nitore Nã gręci φο βουpurum &
ſplendidum memorant autor Macrobius futurorũ pręſentioni
& poetis pręeſſe credebatur quon. amſentiẽdi vis omnis ſole no
bis eſt vt pluribus verbis diſputat Ammianus qui res a Iuliano
Ceſare geſtas hiſtoria complexus eſt Iulianus enim ſolem ſuper=
ſtitioſius coluit & edita orationelaudauit ¶Spirant anhelant
Pręcordia pectora que diuinus ille ſpiritus ſubit Lucanus Nec ſi
te pectore vates accipiam Chyrrea velim ſecreta mouẽ tẽ Sollici
tare deum quippe pręcordia proprie ſunt menbranę que exta ſe=
parant ab inferiore viſcerum parte ſic vocata quia cordi prętẽdũ
tur vt inquit Plinius ¶Iam mihi cernuntur Aemulatio Calimã
chi qui eadem ſe per furorem videre profiteturo Δολορτομελ
θϱονεsηιs το.ideſt En Aedes vt tota tremit ¶Delubra: Delubra
ligna ſunt delibrata hoc eſt decorticata raſaq̃ pro ſimulachris
eum veteri more poſita vt ſcribit Feſtus Sunt & qui tẽpla eſſe di
cant ſingulis dijs atributa. Delubra multarum ædium ſub vno
tecto a diluuio pluuie munitarum Alij delubra ſtatuunt ea tẽpla
in quibus ſũt Delubra corporum obluendorum more Diodonei
Iouis aut Apolinis Delphici in quorum delubris lebetes tripo=
diſq̃ viſcuntur Nonnulli Delubrum accipiunt vbi pręter aedem
ſit Area aſſũpta deũ cauſa vt erat ĩ Circo Flaminio Romæ Iouis
Statoris ſeu locũ in quo dei ſimulacrũ dicatũ ſit vt a cãdela cãde
labrũ quod Varro ꝓbat Superiora ſcribit Aſconius q Põpeij quo
q̃ ſẽtentiã rettulit ſed damnauit ¶Tepidis Emotis & euibrata

ab ijs qui metuunt ſumpta tranſlatione: quibus turbatio trepit & mentem vertit: vt Feſtus ait ¶ Clatam diſpargere lumina lu- cem Si Phebi radios intelligas perſpicuus ſenſus erit Alij tedas accipiũt: quarũ iactatione Cereris initia celebrabãtur: ad repre- ſentandos eius errores: quæ facibus ex Aetnæ caminis accenſis: filiam perueſtigauit: vt tragediarum poeta ſcribit Carcinus. Pa- pinius in. iiij Sylluarum Tuq; actæa Ceres curſu cui ſẽper anhelo Votiuã taciti laſſamus lampada myſtæ Qui verſus ab interpete diſſimulat⁹ habet hiſtoriã Quippe Diotimus (vt refert Timęus) quom pręter Neapolim Athenienſum claſſem duceret: reddito oraculo: Parthenopę rem diuinam fecit inſtitutis etiam ludis Cę realibus inquis diſcurrentes facibus operabantur quos hactenus inquit Neapolitani ſolennes retineni: inde votiuam lampadem Statius appellauit apud Sophoclẽ: pręterea Chorus in Rizoto- mis (fabulæ nomen ideſt) ita loqtur αλιε δεσ πωταιαι πολιεςου τονσ ειvοΔιασ εατησ id eſt Phœbe regnator: Tuque triuiæ Hecates ignis lacer vt C lau. vtrunq; perite coniunxerit exemplo Sophoclis qui ſolum lumen & Hecates ſimul indigitat Nec illud omittam. ꝙ in eadem Sophoclis tragœdia ſerpentum ſpiris & quernis frondibus Hecate coronatur

Ceterꝫ ſacra Papinii lo- cus

Hecates Corona Deos vtriuſ q; ſexus par ticeps Athenięſiũ vetuſtas

Aduentum teſtata Dei Iam magnus ab imis
Auditur fremitus terris Templumq; remugit
Ce cropidum Sanctaſq; faces extollit Eleuſis

¶ Aduentum teſtata dei Appollinis vel vt Ceres intelligatur le- gendum deæ Sed & dei nihilominus defendi poteſt quippe ſin- gulis quibuſq; dijs vtrunq; ſexum vetuſtas dedit. vt docet Ser- uius & lõga diſceptatione Macrobi⁹ Caluus. Pollẽteq; deũ Ve- nerẽ de qua Virgili⁹ Aenei. ij Ducẽte deo flãmã inter & hoſtes Expedior. dant tela locũ flãmæq; recedũt: ¶ Fremitus hinnitus equorũ Plutonis Vergilius p initia Georgicorũ Tuque o cui pri ma frementẽ Fudit equũ magno tellus pcuſſa tridẽti quo in loco prima tellus (vt hoc obiter enodemus) abſolute littus accipiẽdũ nõ ẽ Athenięſes ẽm primã omniũ ſuã terrã ſeq̃ primo hoĩes pre dicabãt de gñtis antiq tate cũ Argiuis certãtes vt ẽ apud Pau- ſaniã nã prime ciuitatis autores videri vtriq; volebãt quorum A thenięſes ſuã vrbẽ p excellẽtiã Aſty noĩabãt vt veteris Cõediæ poeta teſtis ẽ Ariſtophanes & attidos primo Philochorus quiq; gẽtes exponit Stephan⁹ innuit & Ariſtides qđ eo magis miror

Ver. locus

a Seruio ꝑtermiſſū quo rei nō inſciū fuiſſe ex iiſeius verbis licet
coniicere Antiqua nobilis (inquit) Necem̄ noua: eſſe poreſt Li=
cet primani terram ſuam eſſe dicant Athenienſes hæc in primo
Aeneidos cōmētario Seruius hinc In Thebaide Papiniꝰ lib.xij.
Phama minor factis ipſos nā credere dignū Cælicolas: Tellꝰ qbꝰ Statij locꝰ
hoſpita ſēp Athenę Ceu leges hoīꝫ q̄ nouū. ritusq̨ ſacroꝝ Sēi=
na q̄ in vacuas hinc deſcēdētia terras: Sic ſacraſſe loco cōmune a
nimātibus ægris Cōfugiū Nā qđ indigenas ſe iactarent Ioſephꝰ
meōrat & Thucydides Is ait Athenieſes ex auro cicadas in capi Ver. locus
te geſtare ſolitos vt eo argumēto ſe terra genitos iudicarē: hūc
ſane morē Virgiliꝰ in Ciri (qđ poematis nomē ē) expreſſit iis ver
bis Aurea ſollēni cōptū quē fibula ritu Mopſopio tereti nectebat
dēte cicadę Quippe Niſꝰ de cuiꝰ capillo poeta loqtur (vt trage= Mopſopij q̄
diaꝝ ſcriptor Sophocles autor eſt) Pandionis filiꝰ fuit: ex attica
Male q deprauatū ſecuti codicē ꝓ Mopſopio corpſelę legūt & a
loco q nihilo magis q̄ reſpub. Platonis extat: eburneā ſuſpicātur
Athenieſes vero Mopſopios appellatos nō a vetere Sꝫ ab alio
quodā Mopio docet Strabo Alij ab Ocēai filia Mopſopia de qua
Suidas ¶ Tēplūq̨ remugit Cecropidū Cecrops (vt fabuloſa tra=
dit hiſtoria) Terrę filiꝰ fuit Nā vetuſtas (vt Minutiꝰ Felix ait) obſ
curos & quorū parētes ignorarētur ꝓgnatos terra figebat Et Ce
crops (vt autor eſt Carax Athenas ex Aegypti oppido Sai ꝓfe= Cecrops
ctꝰ eſt: is gręcorū cōſuetudine quō barbaros & incōditos mores Athem. rex
emolliſſet gemini cognomētū ſortitꝰ ē vt cōtra Cadmꝰ quō The z cur geminꝰ
bis ob Lini cędē ꝓfugus in Illiricū cōieciſſet (vt tradit Zenobiꝰ) Cadmus in
veriꝰ in anguē dicitur ꝙ a priſtina māſuetudine ad barbarā ima anguem ver
nitatē deſciuit Hāc vero de Cecrope opinionēq̨ laterū tenꝰ hō: in ſus quare fi
ſerpentē deſineret: in vulgus manaſſe Demoſthenes arbitratur. gatur
qm̄ vbi cōſulto opus erat prudētia: vbi facto viribus & audacia ꝑ Connubiū
ſtaret Euſebius ꝙ vtraq̨ lingua gręca Aegyptiaq̨ cōmode loq̄ primum
retur Alij cū Trogo qm̄ autor connubij primus extitit quōq̨ va
ga prius venere matres tm̄modo mortales noſſēt inuētis nuptijs
duplici quaſi natura maris & fœminę homines cōſtare docuerit
Nōnulli quod ingenti corporis indole duum ſimul hominum ſta
turā ſolꝰ impleret Acteonis eius q primus in Actica rerū potitꝰ ē Acteum
filiā ducit vxorē defunctoq̨ in regno ſucceſſit quo tpe vini vſus Actice rex
hominibꝰ nodū notus erat: vt ſcribit Eubulus. Ideoq̨ manalē aq̄
vceū tenēs in cęlo figuratur vt eſt apđ Higynū Athenis in arce
ſepultꝰ iacet vt refert Antiochus in nono hiſtoriarū a quo Cecro=
pidę Athenieñ vt a Romulo Rōani Romulidę Verg. Aene vi. Tū

Eleuſis. Alexandriæ vicus. Eulcuſis Actice po- pul⁹ ꝛ vrbs. Myſteria Cereris ꝛ ꝓ ſerpinequan doꝛ vbi cele brabantur. Sanctum. Sacrum.

pēdere pœnas Cecropide iuſſi Nūc Eleuſinā Cererē nō itelligō ſed ædēquæ nō ꝓcul Athenis via q̄ Phaleriū ducit occurrebat vt diſcimus ex pauſana in qua ſtatuę viſebātur Ceres ipſa & filia: & facē ꝑferēs Bacch⁹ Praxitel' opa vt titul⁹ idicabat: ei⁹ Ariſtopha nes i nubib⁹ mēinit & Herodot⁹ ¶ Eleuſis. Eleuſis alexādrięꝑu⁹ vic⁹ ꝓpterea nō negligend⁹ q̄ lr̄as illic Calliach⁹ poeta didicit: vt legi⁹ apd̄ Suidā Eiuſd̄ nōis acticę popul⁹ ē ex ea tribu: q̄ Hippo thoōtis appellatiōe ſēſetur vt refert Stephā⁹ Eſt & vrbs ab Eleu ſio memorata: quē ſuſpitio ē Mercurio & Pare Oceani filia pro- gnatū alij Ogygē patrē fixerūt vt Pauſanias autor ē Eleuſine Ce reris myſteria celebrabātur cognomēto & te maiora Sicut agris (q & ipe loc⁹ ē Actice) miora ꝓſerpinę i Hercul' gr̄a ȷ iſtituta cū in[ ]iari afflagitaret.| idq; in maiorib⁹ p leges Eumolpi. q Athe niēſes imbuit religiōe nō niſi ciuibus & in digenis liceret vt ſcribit Hiſter innuit & Ariſtophanes In minorib⁹ mēſe Nouēbris ope- rabātur vt in maiorib⁹ Ionij Ita vt inter vtrūq; tēp⁹ circiter vno anno itereſſet vt diſcim⁹ ex Plutarcho ¶ Extollit erigit ¶ San- ctas faces Optas initioꝝ lāpades Nā ſāctaria Mithridatis appel lat Plini⁹ q̄ gręce Plutarchus aporrhitā q̄ppe qd̄ oī obſeruatiōe i uiolatū ē (vt Dōat⁹ ait) Sāctū dicitur & ſacrū medicamē qd̄ clā vulgo fit apd̄ Ouidiū Tū pr̄ ora ſui ſacro medicamīe nati Cōtigit nā ſit Oui. carmē alibi Clau exp̄ſſit arcanō perfudit robora ſucco quo phaethon irrorat ęquos quo luna iuuencos

Angues Triptolemi ſtrident & ſquammea curuis
Colla leuant aſtricta iugis lapſuq; Sereno
Erecti roſeas tendunt ad carmina criſtas
Ecce Procul ternis Hecate variata figuris

Triptolem⁹ qui Achilles Phyrſous. anteanoīatu Bordy ciui- tas. Duli chiun- num.

¶ Angues Triptolēi Ceres amiſſa filia quā pauſāias: & eo prior Orphe⁹: i attica raptā ſcribit in puteū quēdā cecidit q florid⁹ ab indigēis appellat⁹ in via q̄ Eleuſine Megarā ducit religiōis gra- tia mōſtrabatur Aiūtq; ex eo loco anili ſpecie deā tāq̄ mulierē ar- giuā a Celei filiab⁹ ad matrē pductā Meganitāq; ei Triptolemū filiū alēdū credidiſſe vt tradit Pāphos q ante Hōeri tpa poeta ſē ſetur Dea puerū igne p noctis ſilētiū fouebat vt redderet immor talē id quod in Achille Thetis etiam tentauit: vnde Phorſous: Achilles primū dict⁹ ē vt cecinit pharſali⁹ Agametor Sed excita ta Menaline(nā ſic ab alijs Megāira noīatur) iſtātē extraxit Dea

voto fruſtrata ſaltē hoc alūno glīa3 dedit vt ſationis vſū mortalī= bus prim⁹ īdicaret Aliȷ Triptolemi mrē3 nō Menalinē neq; Me ganirā ſed Depidē vocāt cui⁹ Eleuſine tumulū quō fundamenta tēpli Cereris effoderētur īuētū ſcribit Ariſtoteles Liberos ꝑterea Triptolem⁹ Gordyæū ſuſtulit & Dulichiū quoq; alter Gordiæ vrbi Tyriæ alter Dulichio vni ex Echinadibus inſul' nomē dedit vt græco carmine Thoas cōplex⁹ ē ¶ Angues Longā nauē Phi= lochorus ſuſpicatur q̄ Triptolem⁹ orbē luſtrauit quō fruges oñdit ea forſā ſic ab īſigni appellata ſit vt exercit⁹ Tātali q̄ Ganymedē rapuit vt Phanocles cecinit Aq̄la ī vulgi ſermo ne dicitur ꝙ eam auē in vexillo expreſſā habuit ¶ Stridēt Sibilāt alibi Claud. ſtridē tia colla gorgonis ¶ Squā mea colla ſerpētū, coria ſquāmus aſpa ſūt īſtar piſciū Acci⁹ ī Pelopidis ei⁹ ſerpētis ſquāmæ: ſquallido au ro & purpura ꝑtextæ iñ verbū ſq̄llere Macrobi⁹ & eo prior Gel li⁹ trahit Aſtricta iūcta Legitur & atrita iubis vt rūq; p ſe clarum ¶ Lapſu celeri curſu: & fuga ¶ Sereno. tranq̄llo nā turbationis. & alienus a ſacris ēīpetus eodē ſerpēs Aeſculapiȷ mō apđ Ariſto phanē obrepit Erecti. ī petus ablati q̄les apud Vergiliū ſerpētes a Tenedo Porces & charibœa iȷs .n. noīb⁹ a q̄nto Poeta referūtur q̄ Homero ī Iliade cōſumāda ſucceſſit ¶ Chriſtas ī ſerpētib⁹ fa= buloſas Plini⁹ autumat: ſed vtra ꝗ linga poete certati tribuunt. ¶ Roſeas Maro ſāguineas. ſed Claudian⁹ colorē dedit: autē qđ horroris erat a re diuina ſubmouit Ecce ꝓpriū Cicerōis hoc ē ī re b⁹ īprouiſis qđ cū cura verg. & legit & trāſtulit autor Aſconi⁹ Pro cul vſq; ab īferis Hecate pſei fratris Aeetę Colcoꝝ regis Hecate filia fuit vt Dioniſius Mileſi⁹ in Argonautico refert ea dū vaga p ſalt⁹ venaretur herbaꝝ vt pría deprēdit & ita neca to pente regnū occupauit a ſuis ī cælū p⁹ mortē relata vt apđ Diodoꝝ legi⁹ Eiuſ dē noīs altera pſeo Titane & aſterię latone ſorore ꝓgnata cui iup piter elemēta ſubiecit: & cęlo ereboq; potētē, fecit. vt canit Maro vñ & hecate dicta ē vt diſcimus ex Heſiodo Verg. Aene .iiij. Ter cētū tonat ore deos Sic .n. nos iterꝑtati ſum⁹ vt dicat hecatē a Sa ga ter īuocatā quā p cētū deos obſcure qđ ē verū periti ſſiſie deli= nauit ad ā pliſſimā deę poteſtatē & noīs rōnē ſit' alludēs id ab ἑκα τον trahitur qđ apđ gręcos Idē valet qđ cētū Ternari⁹ porro nūe tus ī hmōi ſacris adhibebatur ex ritu vt ex Homero Naſone. Ti bullo Papinio colligitur Et Porphyri⁹ ille philoſoph⁹ ī rñſis abū de diſſerit Nec obeſt qđ a poeta ſtati ſubiȷcitur Tergeminaq; he catē tria virgis ora dianæ nā ſui moris ē vt etiā Macrobi⁹ obſer

Squāme ſer pentum

Porces et Char ia ſepētes apđ verg.
Ecce.
Hecate pue

Verg. locus

ſeruauit & docuit in qb⁹ nō cōuenit īter doctos vtrāq; ſentētiā; cōplecti quo fit vt ſibi plerūq; nō cōſtet vt ī Latini patre & alijs nō parū multis quæ Serui⁹ & alij poſt eū grāmatici notauerunt Notat diuerſas ī hecate opiniōes & eā quā ſuperi⁹ attulimus & illoꝝ qui cū Iunone cū iūgūt vt ſit eadē Iuno Diana: & Proſerpina ex qbus Hecate vt ē apud Lucanū cōmune numē efficiatur

Defenſus a calūnia Seruius

Iccirco ne alterutrū poeta dānaret: vtrūq; dixit. In hæc diuertere libuit ꝓpter eos q Anicularū delíramēta ſectati a Seruio diſceſſerunt hecatē nocte genitā canit Bacchilides Ioue & Aſterie Muſæ⁹ Eodē & Cerere matre Orpheus Pherecydes Ariſtæi peonis filiā tradit Eadē perſeis appellatur a patre Apolonius Argonauticō. ij. ποιτνα βαποξσηι & in · iiij. ισωνοκτιπολουπεξσηιδοσ εργακοσηοι. i. Noctiuagæ teſtor perſeidos orgia diuæ Nec aliud

Perſeis hecure

Stat. locus

ī Caſſādra quō Perſei virginē dicit Lycophrō intellexit Et papini⁹ ī euocatiōe maniū ex perſona Tireſiæ tu ſepare cætu Elyſios ꝑſea pios virgaq; potēti Mebil⁹ arcas agat vt appareat eos falli q ꝑſæ legēdū putāt & īerudite bacchū vel mercuriū bis inculcant

¶ Ternis variata figuris Orphe⁹ ī Argonautico triplex eā caput habere fingit. Dextrum equi: ſiniſtrum canis. mediū hominis & qdem ruſtici. Oui. in faſtis. Ora vides hecates in tris vergentia formas huic vt mimorū poeta ſcribit Sophrō Canes immolabantur innuit & in magico carmine Theocritus

Canes hecare iuculabantur

Exoritur Leniſq; ſimul procedit Iacchus
Crinali flores hedera quem Parthica Tigris
Velat & auratos in nodum colligit vnges
Ebria Meonijs figit veſtigia Thyrſis

¶ Simul ꝓcedit. vna ꝓgreditur: & ſeſe agit Iacch⁹ Iacchus apud Herodotū numē ē Eleuſinis deab⁹ ita familiare: vt Dianæ Virbi⁹: Adonis Veneri: Atys Opi. Coruili⁹ ait. Proſerpinā Baccho Mercuriū peperiſſe ſed aliter hic ē: ī myſterijs Athenienſiū celebrat⁹: vt diſcim⁹ ex Arrhiano quē Iuppiter ex ꝓſerpina ſuſtulit quō verſ⁹ ī āguē filiā vitiaſſe. autor Clemēs hic ī orgijs ſabaziorū Draco iſpirā cōuolutus: argumētū refādi cōcubit⁹ adhibebatur. Et græci qdā poetæ: quō Draconē Tauri patrē laudēt Iouē ſubobſcure ſignificant Fingunt .n. ꝓſerpinam ex eo patris ſtupro: Liberum tauri ſpecie. enixam eſſe: & Licophron ipſum. Dionīſiū; taurū nuncupat. quin & eleorum mulieres in eius dei ſacris vt taurino pede ad ſe veniret cōprecabātur & digne taure ſæpius

Iacchus in Miſterijs

Liber

Iouis

⁊ proſerpine

indigitabãt vt refert Plut. Is preterea Tagræ⁹ terreſtriſq; cogno
miabatur: a Titãnibus puerilib⁹ donis illect⁹ mẽbratiq; lacera=
tus: vt canit Orph. i Parnaſſo cõditum iuxta Tripodẽ tradit Eu= Liber Tau
phoriõ ex quo loco i nubibus Ariſtophãis iuocatur Idipſum Io= ri ſpem
uis & ꝓſerpiæ furtũ deſignat Oui. i vi. me. ijs verbis Fecit iqt
vt Iup. Mneõſinẽ paſtor varius Deoida ſerpẽs eluſit nimirũ De Oui. locus
oida ꝓſerpinã Naſo vocauit ab Eleuſina Cerere q̃ Δηω græce Deois pro
dicitur vt eſt apud Orpheũ ιſ ηωπαμμη τειρα .i. Magna parens ſerpina
Deo vñ recta forma Deois: vt αλητω.λητωισ patronimicum Deos Cera
deriuatur Sed hoc ambiguũ non relinquet Auſo. cuius ad Theo
nẽ carmẽ eſt hoc Qualis floricoma quõdam populator i Aetna
virgineas interchoreas Deoida raptã ſubſtulit Emerſus ſtygijs
fornacibus orcus Sed ne fabuloſa diuiti⁹ cõſectemur Eſt & natu
ræ rõ: Cereri ꝓſerpię ꝑ Liber comes accedat qppe quã vim in
ſemẽte ꝓſerpina eãdem i ſegetibus Ceres: & in plãtis Dionyſius
repſentat vt Porphyrius ille phyloſophus exponit ¡ ⁋ Lenis vide Lene⁹ liber
tur hic operã Clau. Aelio Donato dediſſe Is .n. Lenæũ: q̃ mẽte vnde
leniat liberũ dici voluit a Seruio tamẽ & eũ ſecutis i ius vocatur
q̃ græci nõis (vt aiũt) o riginatio latino verbo peti non debet
Ego vero tametſi non me fugit in iij. de tpibus Appolodorum
Lenæos bacchi ludos aſſerere: q circũ torcularia q̃ ληναgręci vo=
cãt exibebãtur vñ liberi patris p epithetõ nomẽ vt ẽt Diodoro Defenſus a
placet Donato tñ ſuccẽſendũ non arbitror ſi græcas etiam voces calumnia
a noſtris vſurpatas latinæ rõni quo ad eius fieri põt: accõmodat Donatus
id qđ in Agro: Apro: Eure: & alijs non paucis Varronẽ feciſſe
nouimus ne græcis accepta omnia referamus. Sed & lenis hic
intelligi bacchus põt: qm̃ placide nec a lymphatis vt alibi per inſa
niam colebatur ⁋ Florẽs ornatus nã quicq; decẽs ac nitidũ: Lu Florens
cretius & eo prior Enni⁹ Florẽs appellauerunt ⁋ Crinali hedera Hedera cur
Liberi ſacerdotibus ipſiq; etiam deo quomodo inter homines a= ſu baccans
geret in vſu corona fuit & Alexander eius exemplo hedera coro=
nato exercitu ex ĩdia victor redijt autor Plin. Mirũ qđ Plut. i q
ſtionibus refert ineſt inqd hederæ ſpũs qm ẽtes i furorẽ cõcitat &
loco mouet & ebrietatẽ abſq; vino iducit Euſtathi⁹. In baccanali
b⁹ hederã argumẽtũ libidis arbitratur ad quã mortalis a vino pro
pẽſiores reddũtur iterp̃tatiõe gręci nõis κισσονqđ hederã notat Hedera vbi
& ab infinito ισαν verbi trahitur qđ ẽ in venerẽ ꝓnũ ferri Euſta primum
thij ſnia Naſõis carmĩe cõfirmatur Et Venus ĩ vinis ignis i igne
fuit Eãdẽ pauſãias apud Achatnas in Attica primum viſam tra

dit & poeta græc⁹ Antipater ĩ Sophoclē Tragœdiaꝝ ſcriptorē noto Epigrãmate αχαρνητην hoc ē Acharnē: ē ꝑ epitheton hedetã noĩauit hĩc ĩ Thebaidos calce Papini⁹ Quæq; rudes thyrſos he Acharnę Texebãt pręterea ſibi bacchę coronas ex alba populo ꝗ ea arbor ĩferna credebatur & (vt ait Harpocratiõ) iuxta ripas Acherõtis enata eoq; ab Homero Acheroida appellari putant Porro liber proſerpinę filius & inferni numē eſt: vt ante diximus ¶ Velat non prorſus operit: nam Tigris vna pellis obire totum non poſſet & moris erat vt qui ferarũ geſtabant excuuias ab vtroq; humero ſuſpenias demitterent ſic apud Dionyſiũ poetã de hoc ipſo deo carmen Euſtathius interpretatur ¶ Parthica Tigris Armenia vel Hyrcana que gens vtraq; parthis proxima tigribus fœta eſt (vt ait Solinus) Earum pellibus liber velari figitur quoniam maculatum varietate multiplices vnę ſpecies & colores repręſentant eadē de pardalis & lyncibus ratio eſt quaꝝ terga thoracis vſum Baccho pręſtare legimus apud Eurypidem Adicitur & hęc hiſtoria Obiecto a nouerca furore vagũ Liberũ ad amnē Meſopotamiæ perueniſſe: quitum Sylis appellabatur quomodoq; tranſire non auderet: Tigrim diuin⁹ abſtitiſſe & deã dorſo ſublatum in vlteriorē ripam trãſtuliſſe ex eo liberũ ferãtus recepiſſe in tutelam & Tigridis ab ea manſiſſe fluuio nomen Is caſu paterno Tigrios & Tigridos: & penultima producta Tigretos. a græcis enunciatur. ſed & Pygris in nominatiuo: ſic vt dictionis auſpitum quę prima eſt in parnaſo litterea faciat: & non T. quod apud Iulianum Cæſarem & inaccuratis Arrhiani Codicibus obſeruauit. & docuit Euſtathius ¶ In nodum colligit nectit hoc habitu Romæ Silenos in antiquis ſpectationibus intuemur. ¶ Auratos vngues. auro pręfixos in luxũ. Papinius auro manſueuerat vngues: & in xi. de liberi ſacerdote Quem diſcolor ambit Tigris: & auratis aduerberat vnguibus armos An potius auratos: quoniam ferarum direptis tegoribus: quom inareſcunt vngues auri colorem trahunt eadem dubitatio Seruium mouit ſed prior ſententia caſtigatior ¶ Figit aliqui ſcribunt firmans & hoc & illud perſpicuum ¶ Veſtigia plantus ¶ Ebria mero titubantia nam Liber oſcitans & tumulentus atq; a ſopore languentibus oculis effingebatur Ouidi⁹. in eius dei mentione Ille mero ſomnoq; grauis titubare videtur & Statius in theb. Marcidus ē domito bellũ referebat ab Aemo liber affectus: ab iſs qui ſe largioribus poculis accipiunt & a vino vacillãt: ad muneris autorē

Tigris in libero pellis cur

Tigris am̃ n is vnde Pygris idē qđ Tigris

Liber ebri⁹ & ſõno grauis effigitur

tranſfertur Eadem ratione Marcida vina Pap. in carmine ſatur nalicio dixit potiusꝙ q̃ ꝓeſtent vt dominus ait prematura & dul cia nam Martialis cuius teſtimonio Domitius a butitur Marcen tes vuas non prematuras & dulces Sed vietas & tempore cor⸗ ruptas accepit necnunq̃ Pap. commiſiſſet vt in epulo tanti prin cipis cuius gratiæ ad inuidiam vſqꝫ ſtudebat pinguia vina noia ret rettulit igitur ad vinci preſtantiam ſimul & copiã qua Domi tiani conuiuas exhilaratos videri vult ad ebrietatem id quod a principio ſtatim propoſuit. Diem beatam læti Ceſaris ebriamqꝫ pando. Thyrſis. Thyrſus haſta erat aculeata & obtecta hedera hac inſtructo exercitu bacchus orbem terrarꝫ luſtrauit Diodorus autor & Macrobius in Saturnalibus. Catullus. de menadibus horum pars tecta q̃tiebant cuſpide thyrſos ❡ Meonijs. Meones antiquo noie Lydi vocati ſunt vt diſcimus ex Herodoto. apud eos præcipuo cultu Bacchus colebatur q̃d innuit Euripides: & nos dicemus in. ij. huius operis copioſius

Thyrſus

Meones

Dij quibus innumerum Vacui famulantur auerni
Vulgus iners opibus quorum donatur auaris
Quicqd in orbe perit Quos ſtyx liuentibus ambit
Interfuſa vadis: & ques fumantia torquens
Aequora: gurgitibus phlegethon perluſtrat anhelis
Vos mihi ſacrarum penetralia pandite rerum
Et veſtri ſecreta poli: qua lampade ditem
Flexit amor: quo ducta ferox proſerpina raptu

❡ Dij quibus More poetarum inuocat & ſimul ab dijs manibus petit vt eorum numine res abditas & perpetuo ſilentio ſãctas proferre impune ſibi liceat id quid apud Tragœdiarum ſcripto⸗ rem Senecam Theſeus & verg. in vj. facit Nam Numenio inter philoſophos occultorum: curioſiori oſtenſſam numinũ ꝙ eleuſi⸗ na ſacra vulgaſſet Somnia prodiderunt ❡ Auerni Lacus in ſinu baiano ꝓpe puteolos is eſt quem Cæſar olim purgauit adeo ſyl⸗ uarum denſitate obductum vt exalans inde per ãguſtias ſulphu reæ aquæ odor grauiſſimus: ſuper volantes aues necaret a quo Auernus eſt dictus autor Lucre & Maro ac vtroqꝫ prior Ariſto.

Eleuſina ſa cra non eſſe vulganda

Auernus q̃ & vnde

lis inter naturæ miracula refert tantum Cygnos ex auibus: eius quæ vim nō ſentire ſed accedere proprius & abſq; noxa imergi nūc infernū ſignificat: q; Auern⁹ illuc vſq; patere vulgo creditur ¶ Vacui ꝑpter animas que tenues & abſq; corpore locū non occupant an intelligitur ſpacioſum: quippe quem nihil nunq̄ ſatis explet vtrunq; Naſo Mille capax aditus & apertas vndiq; portas vrbs habet vtq; fretum de tota flumina terra Sic omnes animas locus accipit ille nec vlli exiguus populo eſt turbamue accedere ſentit Errant exangues ſine corpore & oſſibus vmbrę vulgus iners nam ſolutæ corporibus animę feriātur ac nihil penit⁹ apud iferos agūt in quo diſcedit a Ver. Clau. nā ille ait vnū queq; illic iiſdē ſtudiis exerceri quibus inuita tenebatur Quę gr̄a currum armorum fuit viuis: quę cura nitētlis paſcere equos: eadem ſequitur tellure repoſtos ¶ Opibus Diuitiæ omnes terra ſunt: & rurſus eodem recidunt vnde terre numen dis pater & grece pluton indigitatur vt in deorum natura ſcribit Ci. nunc opes conuenienti verbo nominauit quę proprie ſunt quas terra tribuit. ab ope Saturni coniuge per quam repreſentari terram voluerūt vt ait Pomp. Auaris pecuniæ cupidis quod non ſimplex vocabulū ſed compoſitum Nigidius exiſtimauit vt quaſi auidus æris appelletur. e littera detrita vt ſæpe fit Ab vno tantum verbo inclinatū quod eſt Aueo Gellius affirmat eademq; forma eſſe quam eſt amarus de quo nihil dici preſtat: quin duplex non ſit ¶ Quicqd in o.p. hoc ait quoniam tinaces & auari quęſitis parcunt. & oīa cuſtodita & recondita habent nec vtūtur ipſi nec ī alios ipartiūt aut vti ſinunt: q̄ ꝑpter id vitium nemo non deteſtatur vtraq; līgua grauiſſimi q q; philoſophi: oratores hiſtoriæq; aut carminū ſcriptores ac imprimis Sal. non magis eam q̄ debuit criminatus eſt. ¶ Styx Stygis aqua duobus in locis redditur ad amnem theſſaliæ Peneū: de qua Luc hac vt Curtius autumat Alexander textinct⁹ eſt Achaica Plin. videtur extimare q̄ Strabo ſtatuit ad pheneū Herodotus ad Nonacrin ſed vtramq; eādem eſſe pauſanias indicat Is eam Nonacridi di pheneoq; propinquam ponit Ex altiſſima crepidine in ſubiectam petram ſtillat nō facie non colore ſuſpecta tamen illico epota necat vt ſcribit Seneca ea nō niſi mulina vngula cōtinetur vt ait Vitruui⁹ Caballina vt Trog⁹ iumenti quomodo dicit Curtius in mediū reliquit eadem fama eſt: ad inferos demerſo meatu penetrare Pap. Et pheneos nigro ſtyga mittere credita diti p hanc iuratis diis vt autor eſt Maro

Opes a fra
Auarus vñ
Stix
Alex Mex
Phlegethon

nefas eſt fallere. Is eius filiæ victoriç tributus honor eſt:q in bello giganteo. Iouis partes ſecuta ſit:vt eſt apud Heſio. ¶Vadis. breuibus:imis ſtagnis:& fundo. Liuētibus nigris. Sta.in.i.theb. Vmbrifero Styx liuida fūdo. ¶Phlegethon inferni fluui⁹ flāmarū globos euoluēs. Is ἀπὸ τοῦ φλέγω: qđ eſt ardeo dictus eſt ver. Quę rapid⁹ flāmis ambit torrētib⁹ ūnis Tartareus phlegethō: p hūc ardores irarū & cupiditatū repręſētari Macrobius ſuſpicatur ¶Aequora. capaces ipſius ānis ripas intelligi voluit. ¶Luſtrat circūeit & perlabitur. ¶Gurgitib⁹: pfūdis aquarum vorticibus. ¶Anhelis ardētibus. Pādite pdite. cuius verbi ſignificatio ducitur: ex eo qđ apđ veteres q ope īdigeret: & ad Cereris Aſylū cōfugiſſet: ei panis dabatur vū pandere: quaſi panē dare. vt Var. putat. ¶Penetralia ſecreta. ¶Rerū ſacrarū. penit⁹ oculta₊ quippe ſacra dicūtur arcana: vt Oui. teſtimonio ante docuimus et alibi Clau. patrui pingit ſacraria ditis ¶Veſtri poli. nā vt canit etiā Ver. Soleq; ſuū ſua ſidera norūt Dis apud Clau. lib. ij Amiſſū ne crede diē ſūt altera nobis ſidera Sūt orbes alij. lumēq; videbis purius ¶Qua lampade qua face nā Cupidinis vt: Oui. ait. tela ſunt arcus & faces. amor apud Papinium lampade parcentes & inermi ſtinximus arcu. nihil inſultius iis. qui lāpadem pro die nūc acciꝑiūt: & Marōis afferūt autoritatem. tam nō neceſſariā: q̄ nulla ex parte accōmodatā ¶Ditē: plutonem. quoniā tellus cuius is numē fingitur. humano generi cūcta largiatur. Ferox. i mplacabilis: quę vitę neciſq; ius habet. & nullis morientium pręcibus exoratur. Phlegethō Pandere. Dis.

Poſſedit dotale chaos. Quantaſq; per oras
Sollicito genitrix errauerit anxia curſu.
Vnde datę fruges populis: & glande relicta
Ceſſerit inuentis dodonia quercus ariſtis.
Dux erebi quondam tumidas exarſit in iras
Pręlia moturus ſupe ris quod ſolus egeret
Connubijs: ſterileſq; diu conſumeret annos.

¶Poſſedit dotale chaos. nā raptę pſerpinę regni parte Dis ceſſit & vt ęquo iure ſecum dominaretur permiſit ¶Chaos. orci ſedē Chaos infernus.

a ſimilitudine tenebrarum: quæ ſub illa rerum confuſione ab initio fuerunt: vt eſt apud Heſiodū quom nondū ſol & reliqua ſidera: officiū ſuum terris preſtarēt. Ouidius. Nullus adhuc mūdo prębebat lumina Titā. Nec noua creſcēdo reparabat cornua phœbe. Verg. Aenei. vj. Et chaos & phlegethō loca nocte ſileutia late

Prouerbiū
Amea
Azeſia.

¶ Quantaſq; per oras: quantū terrę luſtrauerit. nam longis erroribus & diu filiā perueſtigauit Ceres vt inde prouerbium natū ſit in eos qui nimis inquerendo occupati ſunt. Amea quęſiuit Azeſiam: A mea quippe Ceres apud Trœzenios: & Azeia Proſerpina colebatur vt docet Didymus. ſed quę deinceps ſe ſcripturum poeta promittit: immaturę mortis: aut tēporum culpa non preſtat. ¶ Vnde date fruges popul' ¶ Ceres poſtq̄ filiæ raptorē reſciuit. fruges mortalib' indicauit: vt Callimachi carmine i. iij. huius operis exponemus. ¶ Glande relicta. priſcorū victus glans olim fuit vt eſt apud Tibullum: Glans alat & priſco more bibantur aq̄ Sed ea nunc quoq; multarum gentium conſtant opes: vt tradit Plinius: & inopia frugum arefactis emolitur farina: ſpiſſaturq; in panis vſum genera earum multa: diſtant fructu: ſitu: ſexu: ſapore.

Dodone qd vnde.

¶ Dodonia quercus Aemulatio Maronis: qui glandem per epithethon appellauit chaoniam quippe Dodonem duarum vrbium nomen refert Philoxenus: quarū alteram Theſſalie contribuit: alteram Theſprotiis in Epiro. Sed eādem vtranq; putat Stephan'.

Dodon

Oceani quidam Nymphę vel amni propinquo cognominē. ſiue (quod placet Euſtathio) Iouis & Europe filię Dodonę. Nam Dodon & Dodone indifferenter enunciatur. Homeri carminibus & Iouis oraculo clara: Columbis (vt ferunt fabulę) reſponſa reddentibus Sed aliter hiſtorię fidem tradit Herodotus Nonnulli querquus ipſas per ſe vocales fuiſſe contendunt quod innuere videtur Statius quom ait Moloſſi querquus anhela Iouis & Maro. Atq; habitę querquus oracula graiis. ex hac materia conſtructam Argonauis Carinam: quę dubiis in rebus Minyas admoneret: canit

Argo nauis carina vocalis.

Apollonius & æſchyli teſtimonio refert Hygin' Claudianus in panegyricis. Licet omnia vates In maius celebrata ferāt: ipſamq; ſecādis Argois trabib' iactēt ſudaſſe Mineruā. Nec nemoris tātum vinxiſſe carentia ſenſu Robora ſed cęſo Tomari Iouis augure luco Arbore pręſaga tabulas animaſſe loquaces ide Lycophrō Argonauem garrulam picam dixit: ab auis ſimilitudine & C. Bal

bus:per operis initia fatidicā potiuſq̄:q̄ in cęlum relata ſit:vt alij ſuſpicantur. Ex hac hiſtoria. Senecę in Medea carmen interpretā ti ſumus Ipſaq; vocem perdidit Argo quom alij ad Orphei can= tum ineptiſſime retuliſſent. Hinc & Dodoneus lebes in eos ada= gio dicitur:qui perdita verborum colluuione ſcatent:& inaniter obloquuntur. Nam pelues circum Iouis fani parietes ita locatas ſcribit Demon:vt ſi quis vnam leui tactu contingeret. p̄tinus oēs machinatria complosione longum tinnitent. Auſonius cottidia no ſolis ortu contactas radiis crepare dicit:id quod de Mēno= nis:apud Aegyptias thebas ſtatua :philoſtratus & alij prodide= runt Auſonius Nec dodonei ceſſat Tinnitus aheni. Innumerum quoties radijs ferientibus ictę :Reſpondent dociles moderato verbere pelues Eaſdem tamen abluendorum corporum gratia illic haberi diſcimus ex Aſconio meminit & inter heleni dona Verg. Stipatq; carinis ingēs argentū dodonęoſq; lebetes &. Cle= mens ſidonius. vbi Cortinas oraculorum pluribus inſectatur. in iis autem Claudiani quos pauloante citauimus:tertius a primo verſus in omnibus exemplaribus teneri Iouis legitur quom. To= mari ſcribendum ſit a Tomaro Dodonę monte circa radice cē= tum fontibus nobili de quo Strabo. Plinius:& ex Theopompo Solinus. ¶ Ariſtis frumento. nam iuris ciuilis autor Gallus fru= mentum definiuit:quod Ariſtas in ſe cōtineat. ea prima ſpicę pars eſt:in frumento rigens aſſiduis exuſta ſolibus arida ꝫ. vnde no= men. ¶ Dux herebi. inferni rex Pluto. Eſtq; narrationis initium ¶ Quondam. aliquando. Stat. Amplexu getici quondam reſo= luta mariti. ¶ Erebi. Erebum quandoq; Verg. obſcuritatem quā dam quæ ſit apud inferos:videtur accipere. vt imas Erebi deſcē= dit ad vmbras quandoq; flumen eiuſdem loci:vt magnos Erebi tranauimus amnes. autor Pompeius. Sed hoc poſtremum non omnibus æque perſuadet quippe nonnulli ſic erebi fluuios in= telligunt:ac ſi dixiſſet inferni Varro tamen Orci deum fingit ere= bum:noctis parentem. vnde illud eſt. Erebo nata fuſcis crinibus nox te inuoco Seruius Erebum ſuſpicatur inferorum receſſum quendam quem teneant qui cum virtute vixerunt. & adhuc in elyſios non admittuntur. ¶ Exarſit ſuccenſus eſt & excanduit. iraſcentium flagrant & emicant oculi:multus ore toto rubor. & æſtuans ab imis præcordijs ſanguis eſt. ¶ Tumidas

Senece ver⁹ ſus expoſit ex medea.

Verg. locus

Erebus.

Irati ſigna.

quippe quos teter hic affectus inuaſit: horrenda facies eſt:depra=ua ntium ſe atq; intumeſcentium Ouidius in artibus. Ora tumẽt ira: nigreſcunt ſanguine venę: Lumina gorgoneo ſæuius igne mi cant ¶ Prælia moturus ſuper is. bella in Iouẽ moliẽs. ¶ Egeret cõnubiis. cereret cõiuge ¶ Sterileſq; diu cõſumeret annos. Celi=bem vitam nulla ſuſcepta prole tranſigeret.

Jmpatiens neſcire torum: nullaq; mariti
Illecebras: & dulce patris cognoſcere nomen.
Iam quęcunq; latent ferali monſtra Barathro:
In turmas aciemq; ruunt. contraq; Tonantem
Coniurant Furiæ: crinitaq; ſontibus Hydris
Tiſiphone: quatiens infauſto lumine pinum
Armatos ad caſtra mouet pallentia manes

Matrimonij moleſtie non ad modum graues.

¶ Impatiens neſcire torũ. grauiter & iracũde ferẽs q vxoriam rem non eſſet expert⁹. ¶ Nullaſq; mariti illecebras blãdimẽta: quib⁹ viri deliniũtur. At qui multas ĩ matrimonio moleſtias eẽ cõmuni peruulgatoq; vitæ vſu cõpertũ eſt Sed hoc eius rei pe nit⁹ imperito Plutoni conuenit. aut iõ poeta dixit: quia leues fa cileſq; toleratu ſũt: maioribuſq; emolumẽtis volnptatibuſq; ob litterãtur: vt multis verſib⁹ apud Gelliũ diſputatur. ¶ Et dulce patris cognoſcere nomẽ Nihil æque nobis ac liberos natura cõ ſ liauit. vt ĩ prohœmio Saturnaliũ ſcribit Macrobius Colorẽ poe ta ſumpſit ex illo Vergiliano Nec dulces natos Veneris nec præ=mia noris. negãdi vero particula bis accipiẽda eſt. Hoc modo & impatiens nõ cognoſcere vt apud Statiũ. Neq; enim velocior vl=las itq; reditq; vias: cognataq; tartara mauult Alij vaſtiore ſono nihil oſtenſi: nec emandant inerudite. ¶ Quæcunque monſtra. Quæ ſint ea Vergilius. & in Hercule furente recenſet Seneca: ſed & ipſe Claudian⁹ in Ruffinũ pulcherrimis verſib⁹ quos adieci Conſilium deforme vocat glomerantur in vnum Innumere pe=ſtes. Erebi quaſcunq; ſiniſtro: Nox genuit fœtu. Nutrix diſcor=dia belli: imperioſa fames. lęto vicina ſenectus. Impatienſ=q; ſui morbus. Liuorq; ſecundis Anxius & ſciſo mœrens

Inferni mõſtra:

velamine luctus. Et timor cæco præceps audacia vultu. Et luxus
populator opum:cui ſemper adherens Infel x humili greſſu comi
tatur egeſtas. Fœdaq; auariciæ complexæ pectora matris Inſom
nes longo veniunt examine curæ: ¶Latent. cohercentur. ¶ Mon Mōſtra que
ſtra:quæ præter naturam fiunt monſtra dicuntur. vt pedibus in=
grediens anguis:aut cum quattuor alis volucris:aut cum bruti ca
pite natus infans vel ſi iecur incoquendo diſtabuit a monendo fa
ctum nomen vt Aelio Striloni placet:quaſi moneſtrum quod mō
ſtret futurum:& moneat deorum voluntatem idem ſentit Aſiniꝰ
capito pompeiuſq;. ¶Barathro. Tartaro:nam Barathrum græci
vocant:quaqua verſu; præcipitem locum:vnde emergi non poſ=
ſit vt docet Feſtus. Inſtar eius inquem rerum capitalium damna
tos Athenienſes olim deturbabant. inde Barathrū pro pernicie.
Demoſthenes vſurpauit:vt legimus apud Suidam. Ferali. fune= Ferale.
ſto lugubri:diro mortifero. Nam feralia ſacrata dijs manibꝰ erāt
feſta ꝙ in ijs epulas & pecudes ferrent autor Pompeius. ¶In tur Turma.
mas equitum turmam dictam quaſi Terinam Curiatius exiſti
mat. ꝙ terdeni equites ex tribubus Tatienſium, Rhannium. Lu=
cerum:legebantur. Itaq; primi ſingularum decuriarum Decurio
nes appellat :ex eo ꝙ ſingulis turmis præerant trini:quod etiam
Varro tradit. ¶Aciem exercitum telis inſtructum. ¶Ruunt. ra= Militie gn̄a
ptim feruntur Contra tonantem. aduerſus Iouem. ¶Coniurant.
ergo Plutonis hæc expeditio tumultus erat nam tria militiæ ge=
nera tradit. Seruius. vnam quæ legitima diceretur. quom ſinguli
iurabant pro rep. ſe facturos:& non niſi completo legitimo tem=
pore diſcedebant. Euocationem quom diuerſi ad cogendos exer
citus mittebantur. Et in ſumma trepidatione coniurationem quō
ſingulos interrogare non vacabat Sed creatus Duxe capitolio:
duobus ſignis elatis altero ceruleo:quod erat equitum altero pe=
ditum roſeo:clara voce dicebat. qui remp. ſaluam vult me ſequa=
tur. ¶Furiæ. Furias tris Heſiodus & epimenides:eaſq; e ſangui
ne pudendorum. Saturni:quæ patri ſubſecuit Iuppiter prodijſſe
memorant. Nocte genitas autumat Aeſchylus & Verg. Hūc mi=
hi da proprium virgo ſata Nocte laborem. ¶Crinita hydris pri=
mus Aeſchylus (vt refert Pauſanias) implicitos ſerpentibus cri=
nes furijs eē finxit quem poſt alij græcati ſecuti ſunt & Tibullus
Tiſiphoneq; impexa feros pro crinibus angues. Hydris ſerpentibꝰ
Sedulius Ne corpora noſtra Tanq̄ vile ſolum ſæuus ſibi vendi=

Tiſiphone militie mos.

cet hydrus. ¶Sontibus noxijs:& venenoſis ¶Tiſiphone. παρὰ το τισειν τον φονεα:quoniam cædes vlciſcitur. vt placet ijs:qu verborum rationes:apud græcos interpretando ſcrutantur. ¶Quatiens in fauſto lumine pinum. vetuſtæ militiæ morem ex preſſit:nam ante vſum tubarum:faces inſtructas acies præibant: quibus vtrinq; coniectis manus conſerebãtur:vt legimus apud Lycophronem. meminit & in.iiij.theb. Papi. Prima manu rutilã de vertice lariſſæo Oſtendit Bellona facem. ¶Infauſto rogali. vel propter fumum quem multum pinus emittit:ob id olim nuptijs interdicta:nam quod apud Pompeium legitur ex alba pinu:nouę nuptæ præferri faces ex alba ſpina ſcribẽdum eſt. ¶Armatos ad caſt. mo. palmã. Hyppallage. i. palentes & inſtructos manes in a-

Manes.

ciem educit. ¶Manes. vmbras:deos inferos:ac defunctas corpo ribus animas nam manum veteres aiebant bonum & deos ma-nes inferos quaſi bonos. quos (vt Aelius ſtilo tradit) ſupplices me tu mortis venerabantur:aut quoniam mors:vt grauiſſimis qui-buſq; placet non modo mala non eſt, ſed etiam luci præferenda. & ij vero viuunt:qui e corporum vinculis tanq̃ e carcere quo-dam euolarunt. vt in ſua repub. ſcripſit Cic. Sunt qui dictos arbi-trentur:q; per omnia manarent:quos ab auguribus ob id inuoca ri mos eſſet: autor Pompeius.

Pene reluctatis iterum pugnantia rebus
Rupiſſent Elementa fidem:penituſq; reuulſo
Carcere:laxatis pubes Titania vinclis
Vidiſſet Cæleſte iubar. rurſuſq; cruentus
Aegæon:poſitis arcto de corpore nodis:
Obuia centeno vexaſſet fulmina motu
Sed parcę vetuere minas:orbiq; timentes
Ante pedes ſoliumq; Ducis fudere Seueram
Caniciem genibuſq; ſuas cum ſupplice fletu

Pene vt. locus.

¶Pene paulominus aduerbium remittendi. cuius vltima ſyllab**a**

breuis eſt: Papi. Et qui tibi Pythie Ladon pene ſocer. neq; nos decipiat Ouidius in artibus. Ennius emeruit Calabris in montibus hortos Contiguos pene Scipio magne tibi nam corruptum carmen eſt & ita emandandum. Ennius emeruit Calabris in montibus ortus Contiguus poni Scipio magne tibi quippe Ennius ex oppido Calabriæ Rudijs fuit: vt Strabo teſtatur Auſonius i Monoſyllabis. vnde Rudinus ait diuum domus altiſonum Cæl. Eiuſdem ſtatuam in ſuo ſepulchro prior Aphricanus imponi iuſſit autor Plinius Parum inquit abfuit quin elementorum fœdera diſſoluerentur: & in antiquam diſcordiam redirent. ¶ Reluctatis. conuulſis quod a deponenti participium paſſiue veteres ſecutus: enunciauit. Lucilius a me auxiliatus es. Petronius Arbiter. animam noſt o amplexam in pectore Cicero pro Roſcio. quo vno maleficio ſcelera omnia viderentur complexa eſſe. Varro Tribunicio auxilio adminiculatus. Et maro. Nunc oblita mihi tot carmina. Sexcenta ſuppetunt exempla quæ prudens omitto. ¶ Penitus reuulſo carcere. diffracto profundo tartaro qui titanas cohercet nam carcer vndecumq; ꝓhibemur exire locum ſignificat: ab arcendo qđ Varronis teſtimonio ſcribit Ser. Eſt autem noxiorum proprie cuſtodia. quem nonnullis a cohercendo deduci placet. ¶ Pubes Titania ſcribit. Diodorus Ex Titea & Cælo natos eſſe filios ſeptemdecim: quemq; ſuo nomine ſed omnis in communi a matre Titea Titanas nuncupatos Hos iuppiter bello domitos apud inferos relegauit: quod eius parentes in vinculis coniecissent autor. Euhemerus. Muſæus & Corinthius Eumelus: qui Titanum prælia græce cecinit. ¶ Celeſte iubar. lucem Solemq;: qui fax & ocul⁹ celi prius appellabatur. Ouidius Metamorphoſeon libro primo. Per iubar hoc inquit radijs inſigne coruſcis Nate tibi iuro: quod nos auditq; videtq;. Iubar autem lucifer proprie dicitur: quod iubas lucis effundat a quo quicque fulgens ita nominatur. Pompeius autor: & Seruius. ¶ Aegæon etiam Briareus dictus eſt: vt ait Homerus. Cæli Terræque filius vt Heſiodo placet: qui cum Corinthius Eumelius in patre non conuenit non enim Cælo, ſed ponto prognatum refert & illic etiam ſedes habuiſſe: vnde contra deos cum Titanibus decertauerit: Huic Ion Chius aſtipulatur qui canit in dithyrambis Aegæonem a pelagi vadis Thetidis precibus euocatum ſuppetias. Ioui tuliſſe quem iuno Neptunnus & Apollo: deijcere de imperio cogitabant de quo

Ennius pōta

[illegible]

Carcer
Titanes

Iubar.

Briarius
Aegion.

Valerius flaccus poemati carmen inſeruit Conō in heraclea ſcri
bit Briareū cū Neptūno gradū contuliſſe:ſed ab ipſo deo ſupera
tum demerſūq; in ea maris parte:quod Aegæonis monumentū
cū Apollonio plerique vocant. Adiugatur & ſali numinibus ab
Ouidio:& quia ponto patre genitus eſt:& quia neptunni filiam
(quod idem tradit Heſiodus)Opyā duxit vxorem Chalcidenſes
rem diuinam Aegæoni faciebant:ſicut Briareo Cariſtij nam om
nis ferme Eubœa Titanum regnum fuit autor Solinus. Sed illud
admiratiōnē mihi peperit:q̄ quē dicit Homerus eūdem Bria=
reum Aegæonemq; nominatū Solin⁹:vt diuerſos accepit: preter
q̄ ſi hoc intelligi voluit:vni eidēq; Titani ſub diuerſo cognomine
ſacrificatum. ¶ Arcto. vincto. Poſitis nodis. fruſtra is vīculis &
Vexare. catenis. ¶ Vexaſſet Annæus Cornutus:id verbum leue paruiq;
incōmodi eſſe putabat Reprehenſo Vergilio q̄ de Scylla ſeuiſſi=
mo maris monſtro. Dulichias vexaſſe rates ait. Sed ingentis cala
mitatis vſum notare:Gellius:& Macrobius exemplis & rationi=
bus non paucis affirmant. quod vtroq; priores Aſconius Pedia
nus:& Probus attigerant. ¶ Obuia infeſta. Centeno motu nam
centiceps fuit ac totidē mmanus habuit:vt Heſiodus cecinit. &
Parce que. Vergilius. Et centum gemini ſtrictos Aegæonis enſes. Sed par=
cæ vetuere minas. Erat inquit Orcus in procinctu:ſed fata:quoꝝ
intererat res ſaluas eſſe:interceſſerunt:quominus exercitus educe
retur. ¶ Parcæ. tres ſunt quas noctis & Erebi filias fingit Heſio
dus:propter obſcuritatem ignorationem que cauſarum. Ponti
Lycophron in caſſandra:q̄ inexorabiles eſſe credantur. qua ratio
ne. Cyclopem. Legiſtrigonem cęteroſq; immani crudelitate ſęuos
Neptunni liberos appellamus. Eaſdem ſuperum ſcribas eſſe Ca=
pella tradit:quæ Iouis ſententias & cæleſtis Senatus excipientes
in acta referant. Nomen:quia nemini parcant:a contrario ſenſu
datum cum Seruio grammatico plures autumant. Varro tamen
a partu qui quoniam nono decimoq; mēſe tempeſtiuus eſt & ma
turus vetuſtas parcas Nonam Decimamq; nominauit. Adijcit
& vindex Ceſellius ex Liuio poeta mœram (Sic enim lego non
vt ſcriptum eſt apud Gellium morta (Neque certū quod vindex
exiſtimat:ſed omnium commune nomen eſt. Nam Mœra fati p̄
ſtitem deam græce ſignificat. ¶ Vetuere minas fregerunt impe
tus. ¶ Orbiq; timentes. vt rerum ſummæ conſuleret. nam Timeo
metuo:formido:& id genus alia verba datiuo coniuncta: beniuo

lū declarent animum: non infenſum quippe timemus hoſtes: metuimus amicis ℂSolium Sedile quod ex integro ligno conſtabat illic olim reges ob corporis ſui tutelam priuſq̄ ſtipatores adhibere mos eſſet ſinguli tautum ſedebant. id vt Verrio placet dictum quaſi ſolidum: vel i mutatis ſyllabis a ſede: quod Feſtus & Caper grammaticus magis probant. ℂDulcis. Plutonis & eleganter in expeditionis apparatu: caſtrenſi verbo vſus ē: quod ſuperius etiam fecit. ℂSeueram. triſtem quippe quas indeprecabiles poetæ fingunt: & apud inferos vbi mœſta ſunt omnia: & inamena. Martialis. Lanificas nulli res exorare puellas Contigit obſeruant: quem ſtatuere diem. Quin & inferni fluuium ſeuerū per epitheton Verg. appellauit aut intellige venerādam Oui. Magna fuit quondam capitis reuerētia cani quod a lacedemoniis acceptū: antiqui Romani tenuerunt apud quos: neq₃ generi neq₃ pecunie præſtantior honos tribui: q̄ ætati ſolitus Maioreſq₃ natu a minoribus colebantur: ad deum prope & parentum vicem. Autor Valerius priſcorum exemplorum lib. ij. Plutarchus in Dicteriis: Iuuenalis & Gellius.

Seuerum

Senectuti tributus honos.

Genua miſericordie conſecrata.

Parcarū ius

Admouere manus: quarum ſub iure tenentur.
Omnia: quæ ſeriem fatorum pollice ducunt.
Longaq₃ feratis euoluunt Secula penſis.
Prima fero Lacheſis clamabat talia Regi.
Incultas diſperſa comas. O maxime noctis.
Arbiter: vmbrarumq₃ potens. cui noſtra laborant.
Stamina. qui finem cunctis & ſemina præbes.

ℂAdmouere manus genibus. iis ineſſe putabant quādam religionē. ob id a ſupplicibus attingebātur: ab hæc manus tēdebāt hæc vt aras adorabant: vt tradit Plini⁹ Eadem miſericordiæ ſedem vetuſtas credidit vt Ser. refert. ℂCum ſupplice fletu. cum lachrymis & obteſtatiōe. ℂQuarum parcarꝫ ſeu manuū: qd᷑ placet. ℂSub iure. arbitrior in quarꝫ poteſtate ſunt oīa Nobis. n. naſcētibus parcæ: bona aut mala cōferunt: vt canit Heſiodus. ℂDucunt pollicē digitis ſubacta trahunt quod ne reuocāt Eſt &

Ducere ferrum. quandoq; ducere ferꝝ: ꝓcudere: hoc eſt in longū cedendo porrigere. inde Ductor ferreꝰ i carmine obſcœno Vulcanus q faber
Ductor ferreus. eſt: & ferrū ducit. i. extēdit: & ęs ductile: qđ malleis obſequitur tenuaturq; in laminas: apud Pliniū. ¶ Seriē fatoꝝ. Naturalem quēdam ordinē omnium reꝝ: ex æterno: aliis ad alia cōſequentibus: & incōmutabili manente huiuſcemodi cōplicatione: qđ
Factū quid. fatum philoſophi dicunt. id ita Chryſippus diffinit. Fatum ē ſēpiterna quædā: & īdeclinabilis ſeries reꝝ: & catena voluens ſe metipſa ſeſe: & īplicās p æternos cōſequentiæ ordines: ex qbus apta cōnexaq; eſt. Series autem eſt cōtinuata ꝓgreſſio: ſine iter-
Series. miſſione Quintilianus. orationis ſeriem vocat & Statius hiſtoriæ. Longa retro ſeries trepidum ſi martis opti Agricolam infā dis condentem prælia ſulcis expediam. ¶ Euoluunt. in fila dedu cunt & geſtū nentis expreſſit. Cui. Tunc que diſpenſat mortalia fata ſorores debuerant fuſos euoluiſſe ſuos. Eſt autem ſinus allegorię. nam remoto verborū ambitu. dicit in fatis eſſe oīa. ¶ Secula lōga Seculū ſpaciū eſt vitę humanę lōgiſſimū: morte & vita
Seculū qđ. definitū. Quare q annos triginta ſeculū putauerūt. multū videntur erraſſe: hoc. n. tēpus Genean appellari: autor eſt Heracletꝰ. Epi
Genea. genes cētū duodecim annis longiſſimā vitā cōſtituit. ſex annos
Vite humane ſpacium. Beroſus ab ea ſūma detraxit. Alij ad cētū viginti annos ꝓduci poſſe: alij etiā vltra ꝓcrediderūt. Liuius dūtaxat ad cēteſimū: quo to ludi ſeculares anno celebrarētur vt legimus apud Cenſorinū. ¶ Penſis. Lanæ manipulis q pendentes ex colo fuſo trahuntur. ¶ Ferratis hoc. ait ob ęternitatē fatorū nā pcę vitę neciſq; cūctorū pſtites eſſe fingūtur & eā nēdo ꝓducere. inde lanificę ſorores appellātur. Martial. Si mihi lanificę ducūt nō pulla ſorores Stāīna. nec ſurdos vox habet iſta deos Seneca. Nō ſollicite poſſūt cu-
Parce cum tres. rę mutare rati ſtamina fuſi. ¶ Prima lacheſis. Apuleius tres inqt parcę] tria fata ſūt numero cū ratione tēporis facietia ſi poteſtatē earū ad eiuſdē ſimilitudinē tēporis referas. nā qđ i fuſo perfectū eſt: pręteriti tēporis habet ſpeciē: & qđ torquetur indigitis momēti pręſētis indicat ſpacia: & qđ nōdū ex colo tractū eſt: ſubactūq; cura digitoꝝ: id futuri & conſequentis ſeculi poſteriora videtur oſtēdere. Hęc illis cōditio ex nominū ꝓprietate cōtigit. vt Atro-
Atropos. Lacheſis. Chlotho. pos pręteriti tēporis fatū: quod ne deus quidem redderet infectū & futuri tēporis Lacheſis a fine cognominata: qđ eſſet iis quę futura ſunt: finē ſuum deus dederit. Clotho pręſentis tēporis habet

cur͡ã:vt ipſius adiectionib⁹ ſuadeat ne cã ſolers rebus oibus deſit.
Lacheſin vero dictã chryſippus autumat.αφοτου λαγχανειν qđ
eſt ſortiri:qppe ipſa net ac filũ ducit.Clotho ꝙ fuſũ torquendo
ſup eo filũ trahit:atqꝫ colligit:nã gręci torquere κλωθειν dicunt.
Atropon incõmutabilẽ:ꝙ indepcabilis ſit & flecti nõ põt.qnin fi
lũ trũcet:ac humanã finiat vitã.Siqdẽ gręcis ατρεπτοσ imutabi
lis appellatur. ¶Clamabat.alta & clara voce dicebat & more cõ=
cionãtis expreſſit. ¶Fero regi.Plutoni q ſeuus & trux eſt vt ait
Iuuena. ¶Incultas diſpſa comas.incõptis & paſſis crinibus:vt ha
bitu meſericordiã moueret. ¶Noctis.Tartari quippe nox erebo
patre nata eſt vt ſcribit Varro.& eſſe perpetua creditur apđ infe=
ros. ¶Arbiter.potẽs ac rector.nã ſum⁹ arbiter vt iuris ciuilis au=
tor Proculus ſcribit:is eſt aquo ꝓuocare nõ licet:Sꝫ ęquo iniquo
ne eius dicto ſtãdũ ẽ. ¶ Vmbraꝝ potẽs.Diſpater inferias & pa=
rẽtatiões primus introduxit:vnde vita fũctis imperare credit⁹ eſt
autor Diodorus.inde Sumanus quaſi ſũmus maniũ dicebatur:vt
tradit Capella.& elegãter vmbrarũ nã neqꝫ animas neqꝫ corpora
ſed tãtũ vmbras & ianes quaſdã ſpecies:ad inferos manare Ploti
n⁹ diſputat:& eo prior Ennius cecinit vt eſt apud Lucretiũ:Hinc
Albius Tibullus in panegyrico vidit vt inferno Plutonis Subdi=
ta regno Magna deũ ſoboles leu bus diſcurreret vmbris. Sic.n.
lego nõ vndis.vt apđ eũ dictabim⁹. ¶Cui.in cuius gr͡aꝫ. ¶La=
borãt opus faciũt. ¶Noſtra ſtamina p͡tat in ea quã dixim⁹ opi=
niõe de colo pcarũ ¶Qui finẽ cũctis.& ſemina p̃bes:hoc a Pa=
pinio ſumpſit Claudianus:apud quem vates Amphiaraus ad Plu
tonem ſic ait.O cunctis finitor maxime rerum ad mihi qui quon=
dam cauſas elementaqꝫ norã & ſator.Omniũ vero pernicies Or
cus eſt:Quia tendimus huc omnes hęc eſt domus vltima cunctis
vt eſt apud Oui.Creator autem quoniam terram conſecrat Pluto
ni conſtat vnde cuncta gignuntur vt antea dictum eſt. ¶Semina
lucis originem.

Nox erebi fi lia.

Arbiter.

Orcus fini tor: & creator omnium.

Naſcendiqꝫ vices alterna morte rependis.

Qui vitam lætumqꝫ regis. Nam quicquid vbiqꝫ

Gignit materies: hoc te donante creatur:

Debeturq; tibi cunctis ambagibus ęui.
Rurſus corporeos anim ę mutantur in artus.
Ne pete firmatas pacis diſſoluere leges
Quas dedimus neuitq; colus: neu prælia fratrum
Ciuili conuerte tuba. cur impia tollis
Signa? quid inceſtis aperis Titanibus auras?
Poſce iouem dabitur coniunx. Vix ille pepercit
Erubuitq; preces: animuſq; relanguit atrox
Quanuis indocilis flecti. Ceu turbine rauco
Quem grauis armatur boreas. glacieq; niuali
Hiſpidus & gelida concretus grandine pennas
Flare cupit: pelagus: ſyluas: campoſq; ſonoro
Flamine rapturus. Si forte aduerſus ahenos.

Letum vnde
Mors quid
Materies.
Hyle.

¶ Naſcendiq; vices alt. mor. rep. Qui das vt alternis omnia viuant & extinguantur. ¶ Lætum mortem per antiphraſim: vel a lyo quod eſt diſſoluo. Nam corporis & animæ ſolutio mors eſt: vt Epicurus diffinit. Gignit creat & in lucem ꝓfert. ¶ Materies Hyle græce ſylua dicitur: & fex elementorum. ſ. aer ignis: humor & terra ſordidior: eandem noſtri: imitatione grecoꝝ materiam vocant a parte totum nam Materies cōe lignorum nomē eſt quæcunq; ſyluæ ferunt ab hac autem ſunt omnia. Lucretius elementa materiem dicit. Quæ nos materiem & genitalia corpora rebus: Reddunda in ratione vocare & ſemina rerum appellare ſuemus: & hæc eadem vſurpare corpora prima. ꝙ ab iis ſunt omnia primis Superiora tradit eſſet ſeruius. ¶ Creatur hic & in carminibus ſaliaribus Plutonem crus manum quaſi creatorem bonum veteres indigitabant. ¶ Ambagibus. conuerſionibus & curriculis. ¶ Rurſus corporeos animæ mutātur in artus. Legitur & mittuntur quod Placet. Heraclitus. n. opinatus eſt & diſſeruit e ſūmis

ad'ima at q̄ꝫ eximis ad ſumma animā iter agere:quoniam labo=ris(vt inquit) imodici videri debet: in eiſdem perpetuo ſedibus: ēt ſupernis atqꝫ cæleſtibus immorari: inqꝫ deū cōtubernio ſemper alieni iuris eē. Iccirco partim quieſcēdi cupidine partim domi=nādi ſpe ſublatas: ad inferiora deferri. Credebat Empedocles ad hanc animas vitā deijci vt prioris vitæ peccata luāt. Idē fere Py thagoras exiſtimauit Plato q̄ Chaldeorū Aegyptiorū philoſophi am græcis intulit & ſuos omniū prope ſentētijs libros referſit ſa tis id cōſtitutū nō habet: Nā modo in poenā ablegari huc ani=mas autumat: qn̄qꝫ vt vniuerſū hoc quod cælum vocāt:ſuis vn=diqꝫ numeris abſolutū conſtet: interdū ſpōte: nunq̄ inuitas: ali=quādo vi coactas: nunc vltro quoad emitti velint HincAeneid. vi. Verg. Rurſus & incipient in corpora velle reuerti. ¶Pacis le ges fœdera. ¶Neuitqꝫ colus. alluſit ad parcarū ſtamina de qui=bus ante eſt dictum Colus in lanificijs inſtrumentum mulierculis & vulgo notum: cuius paternum caſum per. i. Vergilius enuncia uit:ſecundum quartam declinationem Papinius: extrema iam fila colu datus ordo ſenectæ: Itē Nigræqꝫ ſororum intrauere co lus. ¶Neu prælia fratrū ciuili cōuerte tuba ne cōmittas vt fratres inter ſe bellum gerant: quod pluſq̄ ciuile Lucanus appellauit. ¶Tuba. hoc ex ſua perſona poeta dixit nam longe poſt tubā Ty rhenus Piſeus inuenit: vt tradit Plinius ad eius cantū vt hodieqꝫ priſci ēt. pugnas indipiſcebant: p̄ter Lacedemonios qui tibijs vte bantur vt eſt apud Thucydidem Tollis ſigna ex īſtituto Romane militiæ hoc traxit: & Verg. Aeneid. octauum ſic auſpicatur vt bel li ſignum Laurenti Turnus ab arce extulit: ¶Impia q̄ a contra fratrem. ¶Aperis auras lucis & cæli copiam facis. ¶Inceſtis im pijs & ſacrilegis: quod nomen a græcis defluxit: autore Pōpeio nam facinus illi vocant Anceſton: Alijs cum Lutatio: a ceſto cinguli genere deduci placet quo Venus ad honeſtas nuptias vti fingitur: ſed huic loco non conuenit. Sunt & qui ſcribant: abla=tas: & cum verbo auras coniungunt. ¶Vix fere non Aegre: vt irati ſolent. quorum aures conſilijs p̄cluſæ ſunt: vt inquit. Sene ca. Erubuitqꝫ p̄ces Verg. Aenid. ij. Iura fidemqꝫ ſupplicis eru=buit: ideſt reueritus eſt motus eſt inquit Pluto: parcarum a q̄bus rogabatur autoritate. ¶Atrox Sæuus ac minax animus. huius nominis prior ſyllaba: hudæ mutæqꝫ coitu indiferens redditur. Ver. Vrit Atrox Iuno. Iuuena. Promittunt atrocem animum

Palingeneſis.

Colus

Tuba in prelijs.

Atrox. ¶ Relanguit aliquantiſper ſedatus eſt. ¶ In docilis flecti rigidus & inexorabilis. ¶ Ceu quemadmodum: & eſt honeſta ſimilitudo Boreas. is ab Aeſtiua & Solſtitiali orientis meta ſpirat: vt ſcribit Gellius. eundem Homerus: qa ſerenitatem inducit αἰθρηγενέτην .i. ſudificum vocat. Fuit & Strymonis filius Boreas Orithię raptor: vt Iſagoras in megaricis tradit: ſed poetæ rem ab homine ad ventum transferunt. Hermias vero platonicus Erechthei filiam Orithyiam: Aquilonis impetu ex alto deiectam periiſſe credit: & inde factum: vt hominum ſermone a vento rapta dicatur ¶ Turbine. Turbo venti vis eſt in ſe contorta: cum ingenti fragore obiecta quæq; deturbans: vt Seneca tradit: & Plinius ¶ Rauco grauiſono. ¶ Glacie niuali grandinis definita: que cõcreta nix eſt. ¶ Grãdine gelida Scribitur & getica a thraciæ populis: quos alibi memorabimus. ¶ Concretus pẽnas Aſtrictus poetica ſinecdoche venti ſane volucres effinguntur. Ouid. Madidis notus euoluat alis. ¶ Syluas: arbores. ¶ Campos nunc ſegetes: continens pro contento. ¶ Sonoro flamine quia violenti flatus eſt: & ſonori. vnde Boreas ἀπὸ τοῦ βοῆς appellatur. autor Nonius ex Homero. ¶ Aduerſus. intercedens & obſtans aquiloni .vel per hypallagen aduerſos & obiectos poſtes intellige.

Boreas.

Orithyie raptus.

Aeolus obiecit poſtes: vaneſcit inanis
Impetus: & fractæ redeunt in clauſtra procellæ.
Tum Maia genitum: qui feruida dicta reportet
Imperat acciri. Cyllenius aſtitit ales
Somniferam quatiens virgam: tectuſq; galero.
Ipſe rudi ſolio fultus: nigraq; verendus
Maieſtate ſedet. ſqualent immania fœdo
Sceptra ſitu. ſublime caput mœſtiſſima nubes

Aeolus ventorũ rex. ¶ Aeolus. Hellenis filius vt ait Direchidas ab hoc alter hippotes fuit: vt Homerus: & eum ſecutus Dionyſius apher canit: benignus in hoſpites & perhumanus Is liparen & Aeolias ab eo no=

minatas inſulas: in ora ſciliẽ tenuit & in iis ſtrongylen ex cuius
fumo:qui nam flatus futuri eſſent in triduo prędicebat vnde vẽ-
torum Rex exiſtimatus eſt.Hæc ex Polybio:Strabone:Plinio ac
cepim⁹:& Solino Non ſatis vero mirari queo:qd eſt quod.Do-
mitius miretur:Ouidium canachem introduxiſſe conquerentem
q' p patris crudelitatem:ſibi nõ licuiſſet nubere Machareo fratri:
&(vt ipſe putat)ab homero diſcedere qui ſex filios & totidẽ puel-
las Aeolum ſuſtuliſſe tradit:& ſingulis ſingulas matrimonio cõ-
iunxiſſe.Habet alios autores Naſo quos ſi vnq̃ Domit. adiſſet:
non commiſiſſet vt leuis(ne dicam petulans)in ſugillando tãto
poeta:deprehenderetur.Soſtratus rerum tuſcanicarum lib.ij:re-
fert Aeolum tuſcorum regem:ex Amphiathea filias ſex:mares to
tidem ſuccepiſſe.quorꝫ Machareus omniũ natu minimus impa-
tiens amoris:ſororẽ cõpreſſit.ex eo cõceptus infans rem ꝑdidit: Aeolus tuſcorum rex.
pater filię miſit enſem.quo puella mortẽ ſibi cõſciuit.idẽ paulo-
poſt exemplum Machareus ſecutus eſt hiſtoriam recitat.& Plut. Machareus
Hoc argumentũ ſcribendę epiſtolę dedit Ouidio:qui perſonę quã Canache.
ſuſtinet:& iuris ſui non oblitus.ſimilitudine nominis abuſus eſt:
& quod Tyrrhenorũ regis Aeoli fuit:ad Aeolum lipare contulit Defenſus a
vt alia non parũ multa poetę ſalent.nam liberos:hercules: Mer- calunuia.
curios:Veneres & deniq; ſcyllas:ad ſingulas tantũ redegi nõ ig-
noram⁹.¶ Poſtes quę poſt oſtiũ ſũt:& inde dictę.Ver.Belli ferra
tos rupit ſaturnia poſtes.¶ Ahenos.ferreos.ęs n.ꝑ ferro plerũq;
ponitur:q' eius vſus antiquior q̃ ferri fuit.Aere laborabant non-
dum noſcentia ferrum. Secula. Quin & amaturas & tela ex Aeris vſus
ære vetuſtas habuit:vt eſt apud Homerum quę Combe puel- antiquior q̃
la in Eubœa primum inuenit:vnde cognominata Chalcis eſt. ferri.
Eandem numeroſę prolis exemplum non nulli ex gręcis addu- Combe puella.
cunt:nã ſenties peperit vt ariſtus ſalaminus ĩ litterarum monumẽ Ouidi loc⁹.
ta retulit & Zenolectionem deprauantes. Iãben pro combe ſub-
ſtituerunt.¶ Vaneſcit.comprimitur & caſſus redditur.¶ Impet⁹
vis ac furor.¶ Facte repulſę.vel ingentis ſpiritus & Sonoræ.Ma
ro.Fractaſq; ad littora voces.placet prior expoſitio.¶ Redeunt
retruduntur.¶ In clauſtra:Verg. de ventis.circum Clauſtra fre-
munt ¶ Procellę violenti nunc ſpiritus.Sunt autem procellę re- Procellę
pentini quidam flatus qui rupta & in pronũ ſoluta nube gignun- Mercurius
tur: & ſuperne demiſſi in terrã cadũt vehemẽter acreſcq;:qd ſcribit Iouis &
Plinius.& ante eũ Seneca in quęſt.¶ Impat acciri.iubet acciſi. Maia dea Maieſta.

Maie ¶Maia genitũ Mercurium Iouis & Maiæ filium q̃ pleio nes &
Atlantis filia fuit: vt apud græcos Aratus: Verg. ac Hi gynus
Maia dea e noſtris refert huic & in vrbe mercatores: mẽſe q ab ea Maius
Maieſta. eſt: olim rẽ diuinam faciebant Cincius Maiã vulcani vxorem di
xit. Sed eam Maieſtã vocari non Maiã Piſo contendit. eandẽ
cui menſe maio ſacrificabant: terram Labeo Cornelius eſſe vult
hoc adeptam nomen a magnitudine. q̃ mercurij mater exiſtima
tur: qa vox naſcẽdi homini terræ cõtactu datur & vocis & ſermo
Cyllenius vnde nis potens mercurius eſt. ¶Qui reportet referat Ioui. ¶Ferui
da dicta. iracunda. ¶Cyllenius Mercurius ab Arcadiæ mõte.
Cyllene: q quom nondũ nomen hẽret: a Cyllene nympha voca
tus eſt vt tradit Stephanus: q̃ illic Mercurium vt fabulæ ferunt
educauit: Sed eam Coruilius ex Ioue Mercurium peperiſſe ſcribit
Alij dictum volũt (vt eſt apud Pompeiũ) ꝙ ſermo ſine *manibus*
omnia tranſigat qbus corporis partibus q carent κυλλοι in .i.
mutili nominantur Iccirco quadratus effingebatur: eminẽti tm̃
capite reliquo corpore non expreſſo: ſed rudi Iuuena Nil niſi ce-
cropides trũcoq; ſimilimus hermæ. ¶Aſtitit. p̃ſto fuit & alluſit
ad eius ſideris velocitatem. ¶Ales volucer. autor obſcæni car-
minis *Sub* tunica virgam nũ deus ales habet: item Statius & de
Caduceus. menalia volucer tegeaticus vmbra. ¶Quatiẽs criſpans & vibrãs
¶Virgam caduceum: quem cõnexis vtrinq; ſerpentibus figura-
bant ꝙ orõnis is deus exiſtimatur cuius vis ĩmaniſſimos quoſq;
conſiliat vt refert ẽt macrobius Iccirco ab exteris gentibus ĩ pacis
argumentum p̃tendebatur autor Pli. Quin & pacem petentes
legati caduceatores dicũtur: Cato caduceatori nemo homo nocet
Caduceator eoſdem varro verbenarios a verbenis: hoc eſt a ſagminibus quæ
geſtabant apellauit. ¶Somniferam q̃ ſopor inducitur: vt eſt
Verbenarius apud Vergilium. ¶Tectus galero pileo Verg. fuluoſq; lupi de pel
le galeros. & papinius de Mercurio. obnubitq; comas: & tempe-
rat aſtra galero. ¶Ipſe. pluto ſed emphaſim pronomen habet.
¶Solio. ſedili de quo ante eſt dictum. ¶Rudi. inculto nec artifi-
cis manu polito. ¶Fultus ſubnixus ¶Verendus ſæuerus: & ad
terrorem vultu compoſito. ¶Maieſtate. regali quadam autorita
te. que maieſtas a magnitudine dicitur: vt placet Pompeio ¶Ni
gra. nam Dis ater effingitur. Ouidius. Et pulſata nigri regia cœ-
ca dei q̃ rõne furuas huic deo pecudes ĩmolabãt Tibullus. Interea
nigras pecudes ꝓmittite diti Squallẽt. obſita iacẽt. ¶Fœdoſſi-

tu turpi illuuie nã ſit⁹ diutio hũoꝝ collecta ſordes ẽ ¶ Sceptra ſce
ptrũ ꝓpriũ Iouis ẽ & regũ: q Iouis pſonã repſentãt: vt canit in
hymnis Callimach⁹ græci σκηπτρον vocãt: vt ẽ apd̃ Homeꝝ.
¶ Immania. magnæ molis & vaſta Claud. li. ij. Trabali ſaxa
ferit ſcripto. ¶ Sublime caput: altitudo ſugeſti: & ꝓceritas ditis
exprimitur. ¶ Mœſtiſſima nubes. ab affectu Cõtriſtat. n. nõ mõ
cælum ſed & animos etiam noſtros vt contra ſol: qđ ait Plinius:
cæli triſticiam diſcutit: ac etiam nubila humani animi ſerenat.

Plutoniger

Situs:
Sceptrum

Aſperat: & dire riget inclementia formę:
Terrorem dolor augebat. tunc talia celſo
Ore tonat (tremefacta ſilent dicente Tyranno
Atria latratum triplicem compeſcuit ingens
Ianitor. & preſſo lachrymarum fonte reſedit
Coccytus: tacitis Acheron obmutuit vndis
Et phlegethontæ requierunt murmura ripe)
At lantis tegeæe nepos commune profundis
Et ſuperis numen: qui ius per limen vtrunq;
Solus habes: geminoq; facis commertia mundo
Iceler: & proſcinde notos: & iuſſa ſuperbo
Redde ioui. tantum ne tibi ſęuiſſime fratrum
In me iuris habes? ſi nobis noxia vires

¶ Aſperat. reddit atrociorem. Papinius in Achilleide. facinuſq;
relatum aſperat Iliacũ. ¶ Riget inclementia formæ. Plutonis in
quit ſæuicia colligitur ex aſpectu. quippe rigidus eſt qui de ſum
mo iure nihil remittit. ¶ Inclementia. crudelitas. Verg. Inclemẽ
tia diuum Has euertit opes Dolor. ira. q̃ neceſſe eſt vt dolor añce
dat nec vllũ ẽ aïal: tã horrẽdũ tã pnitioſũ natura: vt nõ appareat i
illo ſi ira iuaſit: noue feritatis acceſſio a cõtrario declamauit Pa
pini⁹ in Achilleide. O quãtũ gaudia formę adijciũt. ¶ Celſo ore.

Iraſcẽtium
vultus

clară voce:qđ irato max'e conuenit:vt ē apud Gelliū:vel ex alto loco. ℂ Tonat imaniter clamat & hoc interiratū ſigna Plutarchus rettulit. ℂ Tremefacta ſilent dicēte tyrāno atria. Papinius de Plutone lib.theb.viij. Dixerat atqȝ illi iādudū regia triſtis attremit Oranti.ſuaqȝ & quæ deſuper vrget Nutabat tellus.non fortius æthera vultu.Torquet.& aſtriferos inclinat Iuppiter axes

Tyrannus.

ℂ Dicente Tyrāno.Loquente Plutone. Tyrānus incubatori imperij nunc tantum dicitur:qui non iure neqȝ legibus.ſed vi & animi quadā libidine dominatur.Sed & iuſtum quoqȝ regem Tyrannum priſci vocabant.Vergi.Pars mihi pacis erit:dextram tetigiſſe Tyrāni Ingens ianitor.Cerberus Geryone filius & viperæ frater hydræ ac Orthi Canis Geryonis vt eſt apud Heſiodū qui pro foribus orci cuſtos excubat.Tibul.tunc niger in porta ſerpentum

Cerberus.

Cerberus ore Stridet:& æratas excubat ante fores. ℂ Triplicem latratum nā triplex caput habere dicitur: & canū vox proprie latratus eſt. ℂ Ingens enormi corpore.Ianitor.q veſtibulū ſeruat.

Coccitus.

ℂ Cōpeſcuit preſſit ℂ Coccytus.inferni palus a ſtyge manat vt canit.Homerus in odyſſea.alij fluuiū voluentē lachrimas aiunt nā mœror ſtyx eſt inde Coccytus ideſt gemitus deriuatur in cuius ripis luctiferi bubonis gemitus: & aliaꝝ dirarū auium turpiſſi̅os vlulat⁹ audiri Theſeus apud Senecā refert.palus inertis fœda cocyti iacet hic vultu hic lutifer bubo gemit.inde nonnulli Coccyto nomen datū volunt:a Coccyge:aue quē vulgo cuculum vocant. Sed Platonici quidā philoſophi p̄ Coccytum:quicqd homīes ad lachrymas compellit interpretantur.

Acheron.

ℂ Acheron.Ad heracleā pōti fluuius eſt ab Acherōte mariandynoꝝ rege dictus vt Tei⁹ Andro refert.

Sornautes.

is poſtea Sconautes a megarēſibus quibuſdam nautis vocatus eſt q tēpeſtatē maris illuc euaſerunt vt canit Apollonius eiuſdē noīs alter apud inferos eſſe fingitur:ad exprimendū mœrorē:quo cariſſimos quoſqȝ ita functos efferimus Aliter Academici nā quicqd feciſſe dixiſſeue vſqȝ ad triſtitiā:humanæ varietatis more nos pœnitet in Acheronte ſignificari putauerūt

Mercurij quot & qui.

ℂ Requierūt cōpreſſa ſunt. ℂ Atlātis tegææ nepos.Quattuor Mercurios vetuſtas coluit vt refert Coruilius.vnū Iouis & Maiæ filium alterū cæli & diei Tertium liberi & proſerpinæ.quartum Iouis & Cyllenes:quem fama eſt ob Argi cædem profugum:litteras Aegyptijs oſtendiſſe:verum omnes ad maiæ filiū referūtur:vt Hercules ad Thebanū ℂ Atlātis nepos Orati⁹ Mercuri facūde nepos

Atlantis. Atlas.n.maiæ pater fuit:a qua Mercurius:vt p initia Li thiacon cecinit Orphe. ℂTegeæ. Arcas nā Tegea Arcadiæ oppi dū ē vt ſcribit pauſanias meminit & Homer⁹.vnde muliebri gñe Tegeatis maſculino Tegeates & Tegæus apud Propertium:quin & Tegeaticus:Papinius. Et de Menalia volucet tegeaticus vm= bra. Tegeæ qđ idem ſcribit pauſanias Aleæ Mineruæ templum fuit:ab aleo Aphidantis filio cōditū:de quo ſtatius templūq; aleæ nemorale mineruæ. q̄uis in peruulgatis codicibus alte librarij vi= tio ſcriptū ſit. ℂCōmune prof.&.ſ.n.nā ſupis & infernis dijs gra tus:eſt:vt canit Flaccus.vtrorumq; nuncius & interpres:vt apud Lucianū legimus:qua ratione vetuſtas ei mixtum libabat: hoc ē aqua dilutū vinū.qđ alterū.ſ.merū deoꝝ ſupeꝝ:alterum.ſ.aqua: deoꝝ maniū putabatur. ℂProfundis:infernis. ℂ Qui fas q ius habes. ℂPer limē vtrūq; nā ſoli mercurio Tartarus:vt cælū pa= tet:quō cæteris dijs non itē qđ apud Papinium Pluto quæritur. Quid.n.mihi nuncius ambas itq; reditq; domos. ℂ Facis com= mercia:mutuā conſuetudinē. Eſt aūt cōmercium libera cōmean= di contrahendiq; facultas ab ijs q merces vltro citroq; conuehūt appellata. Pap.in Achileide.hæc geminæ commercia terræ? ℂI Celer ꝑpera nā mod⁹ ē īpandi ab eo is verbo. ℂProſcide notos auras:q̄s q volāt neceſſe ē vt ſecēt ℂ Redde iuſſa refer mādata ac meo noīe Ioui nūcia. ℂ Supbo hoc ait ex affectu Plutonis nā p turbati orō tota ē:& pricipiū hēt abruptū a percōtatione:& qdē figurata:nō.n.iterrogat vt ſciat:ſed vt ita acri⁹ vrgeat. Sæuiſſime fratrū. Cōuerſio ſermonis ad Iouē quē crudelitatis īſimulatꝙ vxo rē ſibi nō dederit. ℂTm̄ ne tibi in me iuris habes. Tāta ne ani licentia vteris vt hoc etiā tibi pmittas? ℂSi nobis no.vj.cū.cæ. for.tulit. Si fatis inquit iniquis potior es:ideo ne tibi videor ido= neus quem tantopere negligas? ℂ Fortuna. Sortitionis euentus qppe fortuna:ſecundū Plato:mens eſt:& ipſius anima mūdi quē tū deū tum prouidentiam:q̄nq; neceſſitatem nūcupant nonnūq̄ fortunam.qꝛ efficiat multa improuiſa nec opinata nobis:propter obſcuritatē ignorationēq; cauſaꝝ. Eadem poſt Anaxagorā ſtoi= ci ſenſerunt adhibita diuiſione qꝛ eorum que ſunt quedam per ſe nulla externa vi fiant nonnulla fato plæraq; fortuna contingant. Extat & Luciani Samoſateni libellus : vbi ſimul hoc nomine ſi= mul aliorum meritoꝝ:Iouem fortunæ non parum debere Mer= curius affirmat. ℂ Noxia.vel hoc in iuſta qꝛ te mihi pretulerit,

Tegea.
Tegeus.
Pa ap. locus

Cōmercium

Fortuna qd

Iouis robur

Mundi Sortitio

¶Vires quas in te trāſtulit.nā Iuppiter(quod ſcribit Homerus) Diis omnibus virtute longe preſtat placet tamen vt opes potius intelligas. ¶Tulit.eripuit apheresis.

Cum cælo fortuna tulit:non robur & arma
Perdidimus.ſi rapta dies:an forte iacentes
Ignauoſq putas?q non cyclopea tela
Stringimus:aut vanas tonitru deludimus auras.
Non ne ſatis viſum eſt?grati q luminis expers
Tertia ſupremę patior diſpendia ſortis?
Informeſq plagas?quom te lętiſſimus ornet
Signifer:& vario cingant ſplendore triones.
Sed Thalamos etiam prohibes·Nereia Glauco

¶Cum cælo.Iuppiter.Neptunnus:& Pluto fratres inter ſe rerū ſummam ſortiti ſunt vt eſt apud Homerū & Ioui qdē cælum.Neptunno Mare Plutoni inferna ſedes obtigit.Terram vero & olympum communem ſedē reliquerunt.id quod Lactantius exeuhem monumentis:ad hiſtoriæ fidē referre conatus eſt Sed Callimachus in hymnis omnino pernegat:¶Non pdidimus.amiſimus:alij p interrogationē nū qđ legūt magis placet:nā breues interrogatiūculæ pathos mouēt:vt illud Iunonis apud Verg.Nū ſygæis occūmbere campis?num capti potuere capi?num incenſa cremauit troia viros?¶Robur & arma quibus duobus bella conficiūtur & colorē traxit ex illo Iuuenalis:Curandū īprimis ne magna iniuria fiat fortibus & miſeris.Tollas licet omne quod vſq̄ eſt auri atq argenti:Scutum gladiumq relinques:& Iacula & galeam ſpoliatis arma ſuperſunt: ¶Si rapta dies.nam tenebras orcidis colit. ¶Iacentes abiectos. ¶Ignauos oſcitabundos ac deſides:vt nihil iniuria moueamur? ¶Cyclopea tela fulmina que Ioui cyclopes fabricant hos heſiodus tris memorat Asteropem: Bronten:& Argem & Cyclopas appellatos ait:q vnus ſingulis oculus & is in media fronte: circinatæ rotunditatis erat idem ſenſit & Hellanicus Eoſdem circulares

Cyclopes q̇ & vnde.

cæli vertigenes repręſentare Zeno diſputat. Nos ex ipſis nominibus Aeris tempeſtates interpretamur. vt in noſtris originibus exponemus & inde cælo ac terra parentibus natos fingi:q; ex igne cęleſti terræq; vaporibus excitentur. Hos ſuis telis Apollo ſuſtulit:q; opifices fulminis extitiſſent:quo iuppiter Aeſculapium necauit:vt ex fabula refert Higynus:ob quā cędem depoſito numine phœbus Admeto famulari coactus eſt:vt in Alceſtide ſcribit Euripides. Callimachus vero canit Apollinē pauiſſe Admeti pecus eius adoleſcentis forma inductū Callimachi verſus (ne gręca videar oſtētare) latinos a nobis factos adiecimus. Te ſimul ex illo paſtorem phœbe vocamus Tempore:quo Amphryſi duxti ſub prata iugales pubeſcentes adhuc Admeti captus amore Meminit & Plut. in numa & in artibus Naſo Cynthius Admeti vaccas pauiſſe phereas Fertur & in parua delituiſſe caſa quem verſum repetit in heroidibus de hoc & longum Tibulli carmen extat:qđ ex hac hiſtoria intelligendum illic diſceptabimus:iis eſſet confuſatis qui ad Iſſen Macarei filiam perridicule referebant. ❡Stringimus. iaculamur ac mittimus: Superorum vero trium ſiderum ignes ſunt:qui decidui ad terras fulminū nomen habent:ſed maxime ex iis medio loco ſiti. ideoq; dictū Iouem fulmina iaculari autor Plinius:fulminū plura genera:quom voles apud Senecam leges in queſtionibus. ❡Vanas auras. inane de quo Lucretiꝰ multa:Nōnulli tamē vano ſcribūt:& cū tonetru iungunt:quē vanum dici volunt:qm̄ deciduus in terras:vt fulmē nō eſt & plaga caret. ❡Tonitru Tonitrus (vt inquit Anaximāder) eſt nubis ictæ ſonus: ❡Deludimus irrito fragore concutimus. Nā pluto:quo ad eius fieri poteſt:Iouis numē eleuat ❡Nōne ſatis viſū. an ne parum ducis? ❡Expers. orbatus & abſq; portione. ❡Tertia diſpēdia ſupremę ſortis. i. vltima dāna tertię ſortis. de hoc alibi plura dictabimus ex Callimacho. ❡Informes plagas. Regiones adeo fœdas vt Achilles optet apud Homerū:heri potius:& quidem paupis in vita ſeruiciū pati:q̄ manibus illic iperare. ❡Signifer. obliquus circulus ꝑ quē ſol iter annuū cōficit:is & Zodiacꝰ appellatur. ab effigie animaliū q̄ Ζωα greci dicūtur Solꝰ hic latitudinē ex oībꝰ circul' adeptꝰ eſt. nā quō cęteri ſola lōgitudine cēſeātur & hr̄e elatū nō poſſint. in Zodiaco latitudinē ſignoꝝ capacitas exigebāt:q̄ duabus lineis & ecliptica diffinitur autor Macrobius. ❡Letiſſimus. aſpectu iucundus:qppe q̄ tot cęleſtiū flāmaꝝ luibꝰ

Apollo cur Admeto ſeruierit.
Explicatus Eur. locus & albū.
Tibulli

Juppiter vñ dictus fulmina iaculari.

Orci ſedes informis & amena.

Signifer. zodiacus

ſilluſtratur. Cingāt:vtriqꝫ cōplectātur:& āblāt nā cęleſtiū deorū
ſedes gemis axib⁹ intercluditur:Oui.i Ibin. Dij maris & cęli qꝗ
Triones Septemtriones. vnde. js meliora tenetis:Inter diuerſos cū Ioue regna polos. ¶ Trio
nes ita ruſtico quodā verbo boues appellati ſunt: q̄ſi terrióes hoc
ē arādæ colēdæqꝫ terræ idonei ide ſidus:qđ figura ſituqꝫ ſimile
pl auſtro videtur:αμαξ αν græci dixerūt nři ſeptētriones a iūctis
bobus. i. a ſeptē ſtellis ex qbus q̄ſi iūcti triones effiguntur vt ex
iſtimat Aelius Addit p̄terea Varro dubitare ſeſe:an ideo magis
eæ ſeptē ſtellæ triōes vſurpētur qꝛ ita cōſtitutæ ſūt vt ternæ ꝓxīas
quæqꝫ ſtellæ īter ſe faciāt Trigonas. i. triquetras ſpēs:vt Gelli⁹
īterpretatur. id qđ ſubtilius elegātiuſqꝫ pleriſqꝫ vř. ītuētibus. n. in
illud ita propemodū res eſt:vt triquetra forma videantur. ¶ Va
rio ſplen. plurīū ſtellarum. quibus ſidus id conſtituitur. vel gemi
nos & aduerſos axes intelligit:aquiloniū. ſ. & Auſtralē. quorum
ſingulis eiuſdem nominis ſidus ineſt. Ver. acturū pluuiaſqꝫ hya
das geminoſqꝫ triōes. ¶ Prohibes Thalamos vxorē negas ¶ Ne
Scylla. reia. Scylla. quā Glaucus vnice amauit. vt eſt apud Oui. hāc Acu
ſilaus phorco patre genitam tradit:& Lycophron. Heſiodus in με
γαλαισ κοίαις (poematis nomen id eſt) phorbante. nec inter om
Lamia que. nes in matre conuenit Homerus Cratæin. Steſichorus Lamiam
vocat:quæ & ipſa ex formoſiſſima puella in monſtrum verſa infa
tes necat:quoniā omni ſobole:quā ex Ioue ſuſceperat indignatio
ne Iunonis orbata eſt:vt lybicoꝝ ſecūdo ſcribit Duris. ex græcis
nonnulli ſcyllā hecates filiā cecinerūt. Sed eandē Cratęin & heca
tem Apolloni⁹ accipit in argonautico: quā pſeā a patre dici eiuſđ
poetæ carmine ſupra docuimus. Ex hac hiſtoria Vergilij verſus
ex Ciri. mendoſos & ſyllabis olim vacillantibus in hos numeros
Crateis. redegimus:& ita noſtra caſtigatione nuper Minutianus impreſ
Ver. locus. ſit. Ipſi ſeu Lamie mater:ſit ſiue Cratæis. Siue illā mōſtro genuit
ex Ciri. perſea biformi:ſiue eſt neutra parens. Monſtrū vero biforme (ne
Glauci qđ ꝑ quem vox ea remoretur (phorcū Ver. appellauit. ¶ Glauco. ſub
plu. audi cohæret. aut lege Glaucū:& ab inferiore repete verbū cōple
ctitur Glaucus apud Strabonē lyciæ ſinus eſt:& amnis ibidē Pli
nio Glaucus Minois item filius in mellis dolio necatus: Aeſcula
pij vel polyidis vt ex græcis nonnulli ſcripſerunt ope reuixit:
id quod innuit Lycophron:& refert Higinus. Percurrit & Oui. in
Ibin q̄q̄ Domit inanē fingit hiſtoriā. Eiuſdē nois alius ex inſula
chio:ferruminationis inuētor fuit autor Herodotus. Glaucus p̄

terea Cariſtius ex Eubœa pugil:is ab aratro productus in olym= piã:ſæpe vicit:vt diſcimus ex Pauſania repetit & Suidas. Glauc⁹ ad hæc potniæus ex Boeotia memoratur quē libidine furētes eq̄ lacerauerũt vt ēt Maro canit. Hic maris eſt numē. de quo nos ali= bi copioſius. Exemplũ ſumit ab iis Pluto:q natalibus aut dignita te infra ſe ſint aut nihilo certe preſtent quo Ioue negatæ (vt ipſe videri vult) vxoris maiorem faciat inuidiã.

Gal. locus.

Neptunnum gremio complectitur Amphitrite.
Te conſanguineo recipit poſt fulmina feſſum
Iuno ſinu. Quid n. narrem latonia furta:
Quid cererem: Magnãq; Themin: vbi tanta creandi
Copia: te felix natorum turba coronat.
Aſt ego deſerta mœrens inglorius aula
Implacidas nullo ſolabor pignore curas:

❡Amphitrite hæc (vt canit Heſiodus) Oceani filia fuit & Dori dos que cum ſeruare virginitatem cuperet. Neptunni vi verita ad Athlantē confugit poſtea delphino ſuadente deo nupſit inde del phin inter aſtra Neptũni bñ ficio recept⁹ Fabuloſa de hoc Higyn⁹ pſeqtur ex Eratoſthene meminit & Ouid. in faſtis ❡Cõplectitur gre ſinu fouet. & voluptatē q̄ pcreamur itelligit. ❡Te ſinu recipit vt ſtatim ſupra Iuno Iouis:& qdē ex vtroq; parēte ſoror:fuit Sá turni & opis filia: quã priuſq̄ duceret Iuppiter furto cognouit. vt Callimachus indicat:& eum ſecutus in Diris Maro. Iupiter ante ſui ſēp mendacia furti. Cũ Iunone prius cõiũx q̄ dict⁹ vterq; eſt Gaudia libauit dulcem furatus amorē. ❡Cõſanguineo Sororio nã cõſanguinei frēs ēt dicũtur Verg. Et cõſãguine⁹ læti ſopor:q p pe ſõni ſoror mors eſt vt canit Heſiodus. ❡Poſt fulmina fe. ama re molicie corporis & crudelitatē ſimul exprobrat:quaſi fulmini= bus ad laſſitudinem Iupiter ſæuiat & ei muneri par non ſit:q iacu lãdo defatigetur. ❡Quid. n. narrē latonia furta: honeſta dubita tio q̄ crimen exagerat quid referã latone ſtuprũ. Ex hac. n. Iuppi= ter Apolinē ſuſtulit:& Dianã: ſunt qui latitantia legũt. vt Pluto dicat furtiuos Iouis cõcubitus æquari verbis non poſſe. ❡Quid Cererem magnamq; Themin Iuppiter tris habuit vxores: Iuno= nē: Cererē: Themin a prima Curetas:a ſecunda pſephonē a tertia

Amphitrite. Iunonis & Iouis furta

Verg: verſ⁹ enarratuo. Iouis vxo res. Themis.

Ichne oppidum.

Mineruam ſuſcepit.autor Euemerus. ¶Themin.cæli & terræ filia Themis fuit hanc eius nuptias fugientem Iupiter in Macedonia compreſſit.hinc & Ichnis oppido datum nomen a puellæ veſtigijs que ſequutus eſt & legit Iupiter:quom eam perquireret:vt eit apud Philetam in eo Themis Ichnæa colebatur vt Strabo refert&:meminit in hymnis Homerus & Lycophron in Alexãdra

Minerua
Curetes
Vulcanus.
Hebe

¶Vbi tanta creandi copia. Themis abſq; Minerua:cuius ſupra meminimus.Nymphas etiam Ioui peperit quas de nuptijs Iunonis decimo pherecydes ad Erydanũ ſedes habuiſſe tradit:& Heſperidas:de quibus commode plura referemus:& ad Themin q̄dem referemus:& ad Themin quidem referri nonnullis placet: quoniam Iuppiter ex Cerere:atq; Iunone ſingulos (vt aiunt) liberos procreauit.equidem non aſſentior in Iunone:ex qua p̄ter Curetas:vt ex Euemero recitauimus:etiam vulcanum ſuſtulit:vt ait Home.licet.Heſiodus & eum ſecuti:ex ſola Iunone *ſine viri accubitu* natum prodiderint.genuit & Heben que *nupſit Herculi:vt* legimus apud pauſaniam.¶Natorũ turba ampla ſoboles ¶Coronat.& ſtipat te adiecit aut felix quoniam numeroſa proles ĩ aduerſa fortuna non modo non iocunda:ſed honori nobis eſt aut ex affectu Plutonis intellige:qui filios optat:& Iouem beatum ducit qui toties pater ſit amplificat autem per comperationem augetq; fortunam Iouis:vt tanto deterior ipſe videatur.¶Deſerta ſine liberis alioqui nuſq̄ frequentior inferno locus eſt illuc.n.commeant omnia.Referatur & hoc ad affectum nam ſi que optamus abſũt vel immedia turba nobis ſoli videmur:vt amans ille Plautinus: & Dido:de qua Verg.Sola domo mœret:vacua:quom reginæ famulæ.nunq̄ non appareant:vt etiam Seruius obſeruauit. Nihil tamen impendit:quin & remotis arbitris intelligatur:an vt habere vbilibet comites?ſic & captare ſeceſſum reginæ non poſſunt? aut certe Deſertam ditis ſedem:vt ſupra auernum vacuum certo epitheto dixit.¶Mœrens.in luctu.¶Inglorius ſine nomine Papi:Cuſtoſq; inglorius aræ.¶Solabor.leniam.¶ Curas implacidas.animi ſolicitudines:que pectus angunt ¶Nullo pignore.nullo ſuſcepto filio.nam liberorum blanditiæ parentum triſtitiã plerũq; diſcutiunt tractauit hunc locum Papi.ad eliciendas A tedio lachrimas:in morte Alumni Quis tua coloquijs hilaris mulcebit amatis pectora?quis curas menſq; arcana remittet accenſũ quis bile feret:famuliſq; tumentem leniet?ardentiq; in ſe deflectet

ab ira:pignora liberos appellamus:q ij connubium quaſi fœdere quodam ſanciunt & diuerti non ſinant inde. Iuue.in eos qui parum viri nubebant:inſtat inquit ijs ingens tormentum.Quod nequeunt parere:& partu retinere maritos.Idem queritur & Eunuchus apud Clau.

Non adeo toleranda.quies primordia teſtor
Noctis:& horrendę ſtagna intemerata paludis
Si dicto parere neges:pateſ acta ciebo
Tartara:Saturni veteres laxabo catenas
Obducam tenebris lucem:compage ſoluta
Lucidus vmbroſo miſcebitur axis auerno.
Vix ea fatus erat iam nuncius aſtra tenebat
Audierat mandata pater ſecumq; volutat
Diuerſos ducens animos:quę tale ſequatur
Coniugium:Stygioſq; velit pro ſole receſſus.
Certa requirenti tandem ſententia ſedit.
Aetnęæ cereri proles optata virebat
Vnica nec tribuit ſobolem lucina ſecundam:

¶Non adeo tol.qes non tā.i pax eſt vt hoc etiam feramus Polybius multis verbis contendit:tanto ſtudio ſectandā pacē non eē vt aliquid contra dignitatē patiamur. ¶Primordia.noc.chaos & inferni denſam caliginem:que nunq̄ luce diſcutitur.aut intelligit erebum qui & ipſe teterrimus eſt:& noctis:pater:vt dictauimus ex Varrone. ¶Stagna intemerata:q̄ dij nō violāt.nā p ea iuratis nefas eſt fallere.vt añ eſt dictū. ¶Paludis.Stygiæ de qua cō mode plura recitauimus.ex Pli.Seneca & alijs autoribus. ¶Horrendæ quā venerātur & timent ſupi de qua.Verg.vna ſupſtitio ſupis q̄ reddita diuis. ¶Si dicto pa.ne.Si ipata nō feceris & hoc liberius vt iratus agit Pluto. ¶Patefacta cie.pandā ac inte ſolli= Pax.

citabo vt illud Maronis animūq; labātē ipulit. ¶Tartara. Titanas & mōſtra:q̄ ſunt apud inferos. ¶Laxabo ca. Sa. Soluā inqt in te Saturnū nā is in vinculis:apud inferos aſſeruatur:coniectus illuc a Ioue:quoniā filios deuoraſſet. vt ſcribit pla. Cui poſtq̄ Saturno tenebroſa in tartara miſſo ſub Ioue mundus erat hoc alij vulgatū putāt.q; regno pulſus ad Ianū cōfugit:in ea Italiæ ptere gnātē:q̄ mari iſero alluitur. ead minatur apud Papi. Pluto. habeo iā quaſſa gigātū vincula:& Aethereū cupidos exire ſub axē Titanas miſerūq; pre; hoc ē Saturnū. de quo Diodorus & Macrob. plura. ¶Obducā tenebris lu. atra diē nocte inuoluā. Dis apud Papi. panda oīa regna Si placet:& ſtygio pretexā hyperiona cælo. ¶Soluta cōpage. facto hiatu. nam cōpago que cōpages etiam dicitur cōmiſſurā ſignificat. Verg. Laxis cōpagibus oēs accipiūt inimicū hymbrē:cuius nois paternus caſus a plæriſq; cōpagis enunciatur. ab alijs et ā compaginis:qđ Oui. vſurpat:& Manilius:etiā ſi Seruius refragatur. ¶Lucidus axis. Aether. Ver. Aedibus ī me dijs nudoq; ſub Aetheris axe Male q contra vetuſti codicis fidē legūt Aer:nihil offenſi tēpo℞ ratione:quē græcum nomē ſit aer & apud eos p. H: ſcribatur q̄ ſemper apud latinos in e lōgū trāſfertur: vt pcipit Martiāus Oui. Lucidus hic aer: & q̄ duo corpora reſtāt & Luca. Aer & lōgi voluēt titana labores. ¶Miſcebitur confundetur vel emiſſa inferna nebula pturbabitur. Verg. Interea magno miſceri murmure pontum. ¶Vmbroſo auerno. nigro tartaro. ¶Vix ea fatus erat hoc ait qm̄ velociſſimū Mercurij ſidus eſt fere dicto citius iter cōfecit. ¶Nūcius. interpres. i. Mercurius. ¶Tenebat aſtra cælū cōſcenderat. ¶Mādata. q̄ ditis noie Mercurius expoſuerat. ¶Pater. Iupiter. cui mores (vt inqt Diodo) patris nomen dederūt. ¶Volutat frequētat iuū ductū a voluo. i. diu multūq; ſecū tractat & cogitat. ¶Diuerſos du. ani. varia captās conſilia qppe mens aius:anima. & conſiliū idē ſunt: vt Lucretius opinatur hoc āt ſūpſit ex illo Vergiliano. Atq; animū nunc huc celerē:nūc diuidit illuc. In pteſq; rapit varias pq; oia verſat. ¶Que tale ſe cōiug. q̄ diti nubere nō recuſet. ¶Pro ſole p luce. ¶Stygios receſſus Spelūcas:& (vt Lucretius ait) orci lacunas idē verbū vſurpauit Eurypides ī polydoro. ¶Reqrēti. dū p oīa ducit animū aut dubio Gellius adhuc īqt queritur. i. certū nō ē placet ītelligas alternāti ex eodē Marone. ¶Sedit placuit Verg. Si ſedet hoc animo. ¶Tādē quia lōga deliberatōe cōſtituēdū Ioui

Saturnus apō inferos

Compago.

Mens
Animus
Anima
Conſiliū ſedere.

fuit an Ditis volũtati ſatiſfaceret ¶ Aetnææ cereri Aetna ſiciliæ mons notiſſim⁹ ſortitus nomẽ ab Aetna Briarei Cyclopis filia: ſicani q nomẽ iſulæ dedit ſorore Simonides ait Vulcanũ cũ Cerere de ſiciliæ finibus cõtendiſſe: ijſq₃ extitiſſe Aetnã arbitrã: q ſecũ dũ Cererẽ litẽ dederit Supiora ſcribit Diõ Caletianus Eſt & ſiciliæ ciuitas Aetna: alio verbo Adraniũ dicta: quã fluuius eiuſdẽ nõis alluit autor Stephanus Mella Põp. famã habet iquit: ob Ceteris templũ. Aetna pcipua mõtiũ Sed hic Ennã plæriq₃ ſubſtitu unt vt diuerſa ſit ab Aetna cui⁹ nõ multo poſt Mella meminerit. Affert & vrbẽ Strabo: Ennã i edito colle ſitã: & delubro cereris vt ait iſignẽ vñ quidẽ Ennæã apud ſiliũ Cererẽ dici cõtẽdũt Ex grecis tñ nõnulli id eẽ Cereris epithetõ apud Lycophronẽ iterpta͂tur: q͛ hæc (vt eoꝝ verbis vtar) ενχια.i. humi dea colitur q͛q₃ ei⁹ nũinis tota vis i terra cõſiſtit. Equidẽ qm̃ Strabõis & .M. T. (vt alibi recitabimus) autoritate: Ennã mõtis & oppidi nomẽ eſſe colligitur vbi pcipuus honor Cereri deferebatur: Aetnãq₃ pterea ſtephanus vrbẽ reddat: etiã Adraniũ nominatã ad quã pſerpina rapta eſt a Plutõe: vt iter naturæ miracula refert Ariſto. cõſtitutũ nõ hẽo. hoc an illo modo poti⁹ ſcribi debeat huc accedit qđ & ipſe mons Aetna nõ nihil ad Cererẽ facit: ex hiſtoria: quã narrauimus ex Diõe: & i antiqs Põp. codicib⁹ Aetnã nõ Ennã ſcriptũ adnotaui. ¶ Proles opt quã mr̃ vnice diligebat aut optata: q͛ oĩbus eã votis Ceres priuſq̃ cõciperet expetiuerat. ¶ Virebat alluſit ad nomẽ virginis qđ a viridi ætate tractũ ẽ nã mulierẽ Verg. & virꝫ paſſã paſiphaen quæq₃ iã ter pepererat virginẽ dixit eo verſu Ah virgo ifelix q̃ te demẽtia cœpit Quid ſi virebat: a plãtis ſũpta trãſlatiõe p creſcebat accipias: nã virere tũ plãte dicũtur quõ lætæ proueniũt. ¶ Vnica vſurpauit Orphei verbũ Claud. is pſerphonẽ μουνογενειαν dixit in hymnis nam nihil pter eã liberoꝝ Ceres ex Ioue peperit ex Iaſone vero Dardani fratre Philomelum & Plutum. numen diuitiarum de cui⁹ nomine priſcæ comœdiæ ſcriptor Ariſtophães fabulam græce dedit eius meminit & Theocritus ob eum concubitum fulmine extinctum Iaſonem multi poſt Homerum ſcripſerunt. Hermippus: vt refert Higynus ait a Philomelo iunctos in Creta boues: & primo plauſtrum fabricatũ: qđ & petellides gnoſius affirmauit Cohæſit & Erinydis ſpecie Neptũno in equi formã mutato vnde natus Arion eſt vt legim⁹ apđ Lycophronẽ. hiſtoriã pcurrit Oui. i vj. met. ad Neptũnum

Aetna mõs vnde.
Aetna vrbs:
Adranium.
Enna
Ennea ceres an Aetnea.

Virgo Proſerpina vnica.

Plutus diuitiaꝝ numen.
Philomel⁹.

Plauſtrum quando primum.
Arió equus
Oui. locus
Lucina
Ilithyia.

conuerſo ſermone & te flaua comas frugũ mitiſſima mater ſẽſit equũ ¶ Lucina Iunonis ꝑepitheton nomẽ quod egerat: & partũ ꝓ lat: in lucem ſiue quod oculis & luci preeſſe credebatur vt ſẽtit. Pli. inde ſupercilia q̃ ꝓtegũt oculos: ꝑ quos luce fruimur: vetuſtas heſitabat: vt varro ſcribit & Feſtus. Eandẽ Iunonis filiã Diodorus autumat: quã mulieres in doloribus inuocabãt & Oui. a Iunone ſeorſũ ſtatuit: ac Illithyiam greco nomine qñ ꝗ nuncupat. Oratius Lucinã cum diana confundit. ſiue Lucina ꝓbas vocari porro diana eadẽ cũ lũa exiſtimatur: q̃ ꝓpo quodã munere diſtẽdit rimas: & Viã meatibus aperit: qđ eſt accelerãdo ꝑtui ſalutare ¶ Non tribuit ſe. ſo. ñ. conceſſit alteram filiam.

Feſſaq; poſt primos hæſerunt viſcera partus.
Infœcunda quidem: ſed cunctis altior extat
Matribus: & memeri damnum proſerpina penſat.
Hanc fouet: hanc ſequitur. vitulam nõ blandius ambit
Torua parens: pedibus quę nondum proterit arua.
Nec noua lunatę curuauit germina frontis.
Iam vicina toro: plenis adoleuerat annis
Virginitas: tenerum iam pronuba flamma pudorem
Sollicitat: mixtaq; tremit formidine votum.
Perſonat aula procis: pariter pro virgine certant
Mars clypeo melior: phœbus prętantior arcu.
Mars donat rhodopen: phœbus largitur Amyclas

¶ Feſſaq; poſt primos. hæ vi. par. Mulierum alię in ęternũ ſteriles ſunt. alię mutatis coniugijs fœcundę reddũtur: nonnullę tñ ſemel oino pariunt. poſt annum quinquageſimum non gignunt autor pli. ¶ Heſerunt feſſa conſtiterunt a partu laſſa. ¶ Viſcera fœcunditatis & conceptus loca quã vuluã debent. nam quicquid ſub corio eſt viſcus appellari docet Ser & ita cor Pli. ẽt dixit. Cęſari dictatori ſacrificãti bis in extis cor defuit. vñ queſtio magna

de diurnatione argumentantibus.potuerit ne ſine illo viſcere hoſtia viuere? ¶Infœcūda que non ſæpe concepit. Extat: eminet. ¶Numeri dā.numeroſę plis iacturam nā q̄tum cęteris numero cedebat pſerpina.tantū pręclara indole ſuperabat. ¶Penſat rependit nam Ceres in vna proſerpina plures genuiſſe videbatur. ¶Fouet.amplectitur:ab auibus ſūpta trāſlatione:quę fouere dr̄r oua.qbus ad excutiēdū pullos incubāt aut fouet nutrit ac puehit inde focus:fomēta:focillatiōes:Foculi fomites .i.aduſtę vites:vt Opilius interpretatur:aut aſſulę ex arboribus:dū cędūtur excuſſę Fouetmus āt q̄ ſuā rob ur nō habēt:& ſatis p ſe firma nō ſunt: vt Ser:ait:¶Nō blā.nō maiori affectu nō indulgēti⁹. ¶Ambit. affectatur & ſtudioſe comit ¶Torua pares.vacca.nā pcipua frōtis aſpitas appet.in hoc pecore.vñ Toruitas (vt quidā putāt) q̄ſi taurorū acerbitas ducta ē.& boues ppetuo Epitheto toruos poetę vocāt, ¶Vitulā.buculā.Hylus ait.vitulā vocari deā:q̄ letitię pſit.inde vitulari verbū qđ ē voce lętari.& animal ex boū gn̄e vitula ab animi alacritate atq; laſciuia q̄ maxīe ſpectatur in vitulis hoc autē exēplo poeta docet:q̄ cara pſerpina mr̄i fuerit. ¶Pedibusq̄ nōdū prot.ar.hoc ait.q eius pecoris tota cōmiatio in priori bus pedib⁹ ſtat:ita gliſcēte alternos replicat.ſpgitq; in altū hare nā. Soliq; animaliū tauri eo ſtimulo marceſcūt: vt autor eſt Pli: ¶Proterit.pulſat ac verberat. ¶Arua Solū. ¶Germīa frō.Cornua q̄ gemīa a frōte prorūpūt vitulis. ¶Lunatæ curuæ nā Lūa prio poſt coitū tpe: quō ſolis radijs illuſtratur: ſpēm cornuū repſentat ea tū græce μηνοειδης appellatur vt ait Capella Naſo Cornua quō lunæ plenio ſemel orbe coiſſent Lā vici. to ado. an virginitas Marōis Aemulatio. iā matura viro iā plenis nub lis ānis. ¶Vicina toro collacāda. ¶Plenis ānis īegra ætate.¶Pronuba flā. igēitus qdā ardor:q ætate matura virgines: ad nuptias pro uocat aut iſtās cōnubij tps: qđ placet qppe nouā nuptā: qnq; faces antiquo ritu pībār.vt ſcribit Plut.in q̄ſtionibus. ¶Sollicitat āgit. ¶Tener; pudorē pudicū puellæ pectus: q̄ veneris adhuc expers ē: & pæ atē rudis: & vt Papi ait Subit ille ſupmus virginitatis amor. ¶Mixtaq; tremit toruo nā puellæ vir; pariter cupiūt: & metuūt ¶Votum deſiderium Mart vota tui breuiter ſi vis cognoſcere Marci. ¶Perſonat au. procis plures iqt ex dijs pſerpinā ſibi iūgere ſtudebāt: ſed īprimis Mars & Apollo magno ābitu puellæ nuptias; affectabāt. ¶Perſonat nā proci ſemp

Fouere
Fomites
Toruim boues.
Toruitas vnde.
Vitula cur.
Luna corniculans
Faces in nuptijs.
Mars
Clypeus & Clypeum.

i cātibus: aut tumultu ſūt: vt legim⁹ apud Home græce μνηστῆρες a nr̄is proci dr̄: q ſimul eādē poſcūt vxorē a procādo poſcēdoqȝ. vt ſcribit Feſtus. ¶ Aula pria ps do. Atriū nā illic fere diuerſabā tur proci vt inuit. Home. i odyſſea. ¶ Mars. is a maribus qb⁹ in bello pĕſſe creditur: appellatus ē vt docet Varro. ¶ Melior pſtā tior. ¶ Clypeo ſcuto quo pedites vtebātur dictus ab aſpitate ſi- gnoꝝ q̄ vetetibus ſcutis & q̄libus apud Troiā pugnatū ēierant: vt ſcribit Pli. Clypeū neutro gñe ꝓferēdū Caper p̄cipit. Ti. p̄te rea Liuius intētidē Clypea dicit Trebellius Clypeus iḡt aureus: vel vt grāmatici loquūtur Clypeū. ¶ Phœbus Apollo pſtātior. .i. ē ¶ Arcu iaculatiōe nā Phœbus a græcis hecatebeletes: a nr̄is Arcitenēs q epithetō appellatur & ipſe deus apud Oui: arcus: vt ꝓpria tela ſibi vēdicat a Cupidine ē aūt cōtētio nā ſingula ſingu lis opponūtur ¶ Donat ex ātiquo Nuptiaꝝ ritu: quo vir & vxor inuicem ſe coemebāt vt ſcribit ēt Seruius Maro teqȝ ſibi generꝝ Thetis emat oībus vndis In thracia ſedē Mars hēt vt Statius in Thebaide canit Manilius Thrace martē ſortita colonū qđ ideo vulgatū Vegeti⁹ exiſtimat: qꝫ ea gēs armoꝝ ſtudioſiſſima ſēp ex titit eadē legitur ēt Modeſt⁹. ¶ Rhodopē. Thraciȩ Mōs ē dict⁹ a Rhodope Strymonis ānis filia ex qua Neptūnus Atho gigantē genuit: q & ipſe mōti nomē dedit. autor interpres Theocriti. Sed Oui. ipſā puellā Rhodopē in mōtē cōuerſā tradit: qm̄ deos. aſpe- naretur. Eſt & Ioniȩ ciuitas Rhodope vt ſcribit Stephan⁹. ab vtro qȝ Rhodopeus. & reſolutiōe diphtōgi Rhodopei⁹ enūciatur. Oui. in epiſtolis Hoſpita Demophoon tua te rhodopeia phyllis. cuius mētio nos admonet: vt aliud eiuſdē poetȩ carmē explicemus. .i. i remedijs Vixiſſet phyllis ſi me foret vſa magr̄o & pqđ nouies ſȩ pius iſſet iter. Nouies. n. nō finitus ē numerus ꝓ infinito qđ grā- maticoꝝ vulgus exiſtimat: ſed ab hiſtoria: quā refert interp̄s Ly- cophrōis in Alexādra Quippe phyllis Demophoōtē: vel (vt ipſe nūcupat) Acamētē: ad vſqȝ nouē vias ſequuta ē: q̄ thraciȩ ciuitas Emphipolis alio noīe dicta eſt vt ſcribit Harpacratiō & Suidas: mēinit & Thucydides & alij p̄terea nōnulli. Quoqȝ illic (vt inqt) Acamētē diu fruſtra expectaſſet: īpar amori phyllis: mortem ſibi cōſciuit: ad qđ alluſiſſe Naſonē cōſcere licet. ex iis eius verſib⁹ in arte amādi. Nona terebatur miſere via: viderit inquit: Et ſpectat Zonā pallida facta ſuā: & alibi Quere nouē cur iſſe vias dicatur & audi Depoſitis ſyluas phyllida fleſſe comis: ſic. n. ſuperi⁹ hexa-

Nuptie ꝑ cō temptionem.

Rhodope Mōs ⁊ puella.
Athos mōs ⁊ Gigas.
Ouidii carmen. ex amoris remediis explicatum.
Nouem vie.
Amphibolis ciuitas.
Phyllidis mors.

metrum ſcribendũ eſt:ex antiquis codicib⁹:nõ vt nũc paſſim le=
gitur. Quęre nouẽ vicibus cur ipſe feratur:etiã ſi ſuos & hoc ha=
beat aſſertores.ſed eos negligendos. ¶Amyclas. Ea peloponeſi *Amycle ciuitas.*
ciuitas ex iis vna fuit.quas olim Lecedemonij centũ tenuerũt.in=
ſtitutis etiã cõmunibus ſacris ꝓ ſingularũ ſalute:quas hecatõbas
ab earũ numero memorabãt.autor Euſtathius. Nomẽ Amyclas
Lacedemonij s filius indidit hiacynthi pater & Daphnes puellæ:
quoꝗ mẽrem Diomedẽ interpres Nicãdri noiat:hiacynthũ vero
Phœbus in delicijs hũit:vt in eius ſororẽ Daphnẽ:cõceptos ignes *Martialis.*
quoquo mõ leniret:hinc illud apud Martialẽ. Torquebat phœbũ *Sẽſus enucleatus.*
Daphne fugitiua:ſed illas Oeball⁹ flã mas iuſſit abire puer. Amy=
clis vt in tota fere Laconia:ſũma veneratione Apollo colebatur:
quẽ apud ſe natũ ꝓfitebãtur:ad oppidũ (cuius Antimachus me=
minit) Amphigeniã. ſed ab alijs ad Tegyrã res trãſfertur:vt pau *Delos vñ*
lopoſt indicabimus.id qđ intellexit Apollonius:vbi Therapnęũ
Iouis filium dixit Appollinem.

Et Delon Clarioſꝗ lares.hinc Aemula Iuno.
Hinc poſcit Latona nurum.deſpexit vtrunꝗ
Flaua Ceres:raptuſꝗ timens (heu cœca futuri)
Commendat ſiculis furtim ſua pignora terris.

¶Delon. Delos. vna ex cycladibus:ea poſt diluuiũ.qđ Ogygiũ *Delos vnde*
dicitur:quõ nouẽ & ampli⁹ mẽſibus:interdiu noctis facies incu=
buiſſet:pria obtutibus reddita ẽ:illuſtrãte ſole:& inde nomẽ ſor= *Ortigia cur.*
tita:vt ait Solinus.eadem qñꝗ Ortygia dicta eſt:vt ait Phanodi
cus:ab eiuſdem nominis aue:in quã Latonæ ſoror Aſterię vim
Iouis fugiens ex puella verſa eſt. qđ Lycophron:& Callimachus
affirmant. Nicander nomẽ datum putat.ab Ortigya oppido Ae=
tolię:vnde profecti coloni Delon & Omotermona paruã iux= *Dolos cum*
ta Syracuſas inſulam tenuerunt. Fama eſt latonam cum Neptũ= *Calauria ꝑmutata*
no Delum permutaſſe:data Calauria inſula quę Latonæ prius
erat.idẽ de pythone q̃ parnaſſi mõtis eſt: & ꝓmõtorio Laconiæ *Pytho.*
Tænaro feciſſe credũtur:vt Euſtathius ẽt refert Ferũt Latonã ex *Tenarum.*
lõgo errore & partu grauidã & iã ad pariẽdũ vicinã:tpib⁹ exactis
confugiſſe delũ:atꝗ ibi Apollinem Dianãꝗ peperiſſe autor Ci=

Apollinis & Diane nata la Solum.

Claros vnde Manthos Tireſie

¶ Clarioq; la Claros Ioniȩ ciuitas Apollinis oraculo nobilis iuxta Colophonē eā Mantho Tireſiæ filia condidit fugiens thebanorum victores epignos: vt tradit Mella. que quom patriæ cladem lugeret: & ſuam manantibus vbertim lachrymis fontem fecit. vnde Claros: ἀπὸ τῶν δακρύων: locus appellatus illuc. n. Rhacium Mycenæum ſecuta eſt: cui ex oraculo nupſerat. vt canunt ij q thebaida græce ſcripſerunt. Nearchus ait id nom̄ datum: q Apollini per ſortem claros obtigit: quam κλῆρο græci nominant. alijs eam ſortitionem inter Neptunnum & Martem: non Apollinem geſtam placet. is tamen inde Clarius dictus eſt & illic ſanum habuit in quo reſponſa: epota aqua reddebantur: vt autor eſt Ariſto. qui Theologumena græce compoſuit. Quin & clari Mimallon a lycophrone vocatur: Caſſandra quoniam vates & Apollinis ſacerdos erat.

Clarius Apollo. Clari mimallon caſſādra. Oui. locus Antimachꝰ

Clarius apud Oui. poeta: non Apollo (quod alii qui ſuſpicantur) Sed Antimachus intelligitur. is platonis ætate. Colophonius fuit: vt diſcimus ex Suida lydēq; puellam: quam pdite amabat: carmine ab eius nomine plyde i ſcripto celebrauit: ex quo ſæpe teſtimonium citant interpres Apolloni. ¶ Clarios la. clari mœnia. vetuſtas. n. deos vrbium præſides: ædiumq; priuatarū cuſtodes. Clares exiſtimauit & coluit: quos induto canum pellibus effingebant: adhibito ad pedes eiuſdem generis animali argumento q ij pro domibus excubarent non ſecus ac canes autor Plutar. Tibullus. Vos patri ſeruate lares. ¶ Aemula. bis accipiendum nam Iuno cum latona: ceu pellice: ſimultates gerebat: nec illa inferior Iunone videri patiebatur: quō mater eſſet ex Ioue. Aemula vero eiuſdem ſtudij ſectatrix eſt. an hic potius æmulæ: q æ proſerpinæ connubium competebant? ¶ Iuno que Martem ſine viro concepit: in campis olenijs tacto flore quem Flora Zephyri coniunx indicauit autor in faſtis Oui. Latona. Cœi filia: phœbi mater ¶ Poſcit nurum vxorem filio petit. nam filij mei coniunx mihi nurus eſt: vt iuris ciuilis autor Modeſtinus ait. ¶ Deſpexit vtrūq;. Commode hoc in Cerere. que non iniuria Martis & Apollinis affinitatem reiecit. nam ſolis æſtus & bellum: præſertim ſi diutius per trahatur: æque fruges & annonam lædit. inde grata Cereri pax eſt: vt canit Orpheus. Quin & ipſa dea pax ita effingebatur: quaſi ſpicam frumento grauidam manu teneret. idſquod in priſci æris nummo ſpectamus: & innuit Tibul. ¶ Interea pax alma veni. ſpicā ꝑ teneto. ¶ Flaua perpetuum Ceteris eſt epithetō

Lydeʼ

Lares qui

Mars e flore conceptus Nurus que.

a maturis frugibus q̄ flaueſcunt. Tibul. Flaua Ceres tibi ſit nr̄o de rure corōa Spicea. ¶Ceres: a gerēdis frugib⁹ appellata ē vt docet Cic. patria lr̄a imutata: imitatione græcoꝝ: apd̄ quos Δημητηρ q̄ſi γημητηρ. i. terra mr̄ eadem vocatur. Heu cœca futuri iprouida fati Ceres. q̄ vltro icurrit cladem quā declinabat. Eſt autem acclamatio: p parēthesim. ¶Cōmendat depōit nā ſic id verbum iuris ciuil' autor Vlpianus iterp̄tatur. & li. ij. Ceres ad matrē Leuiuſq; meū trinacria cælet depoſitum. ¶Sua pignora. ꝓſerpinā filiam ¶Furti. Clam diis q̄ puellæ nuptias ambibat. Cōmēdare.

Inſidis natam laribus commiſit alendam.
Aethera deſeruit: ſiculaſq; relegat in oras.
Ingenio confiſa loci. Trinacria quondem.
Italiæ pars vna fuit: ſed pontus & æſtus.
Mutauere ſitum: rapuit Confinia Nereus.
Victor: & abſciſſos interluit æquore montes.
Paruaq; cognatas prohibent diſcrimina terras.
Nunc illam ſociæ raptam tellure triſulca.
Opponit natura mari. caput inde pachyni.
Reſpicit ionias protentis rupibus iras.
Hinc latrat getula thetis: Lilybeaq; pulſat.
Brachia conſurgens. hinc dedignata teneri.

¶Inſidis nō reddituris depoſitum ¶Laribus Siciliæ regionib⁹ quaꝝ genii ſunt lares. de q̄bus ſupra & alibi. ex Ouid. & aliis autoribus ſatis multa. ¶Conmiſit alēdam educandæ ꝓſerpinæ curā credidit. Aethera de. ſi. re. i oras. omiſſio atq; repudiato cælo emēdat i Siciliā mari circumfluam. nam oræ ſunt littora. ¶Ingenio. naturæ q̄ eſſet inſula & vndiq; mari cingeretur. quaq; Italiæ ꝓpinqua eſt: rapido & æſtuanti freto. ¶Trinacria quōdam Sicilia Sicania a Thucydide dicta: Trinacria a pluribus: aut triquetra: a triangula ſpecie Lucretius inſula quem triq̄tris terrarum Sicilia. Sicania. Trinacria. Thrinacia.

geſſit in oris: brutio agro quondam coherens: mox interfuſo
mari auulſa ab hoc dehiſcendi argumento græci rhegyo dede=
runt nomen: oppido in margine Italiæ ſito. totius ambitus in=
ſulæ clauditur ſtadijs tribus milibus. hæc Strabo: Plinius: & So
linus Sybilla canit Neptūnū filium Thrinacrum Thriacrię nomē
dediſſe Sybillæ carmen latinum nos ita fecimus ait. n. in men=
tione Siciliæ Quam condidit heros Thrinacus æquorei regis
Neptunnia proles. in quo nos illud non fugiat: huius nominis
primam ſyllabam flatilem protuliſſe: & abſq; .r. vltimam ex
græcis ēt nonnulli Thrinatiam dixerunt id qđ Euſtathius obſer=
uauit. ℭItaliæ pars vna fuit. i. annexa. ℭPontus & æſtus ...
...i. ponti & maris æſtus hoc eſt atrox nec vſq̄ alias torrens fre
tum: nec ſolum citato impetu verum etiam ſæuo: neq; expien=
tibus modo terribile: verum etiam viſentibus vndarum porro
in ſe concurrentium tanta pugna eſt: vt alias veluti terga dantes
in imū deſidere: alias quaſi victrices in ſublime ferri videas: nūc
hic fremitum feruentis æſtus nunc illic gemitum in voraginem
deſidentis exaudias. Hæc ex Polycreto: q res ſiculas cecinit: iter
naturæ miracula recitat Ariſto. inde Ver. Aene. iij. Et genitum
ingentem pelagi pulſataq; ſaxa Audimus longe: fractaſq; ad lit=
tora voces & paulopoſt. Tollimur in cælum curuato gurgite: &
ijdē ſubducta ad mães imos deſcēdimus vnda. ℭNereus Cicilia
anguſtis olim faucibus italiæ cohærebat: direptaq; velut a corpe
maiore impetu ſuperioris maris eſt: quod toto vndarū onere il=
luc vehitur: vt Trogus ait. Dioniſius āt punicus canit Neptunnū
tridentis ictu inſulā diremiſſe: non Nereū. Addit. Euſtathius id
a Neptūno factū: quo tutior ab inſidijs. Aeoli filius Acaſtus eēt
is vt ſcribit Diodorus Rhegium tenuit: iccirco Callimachus Aca
ſti vrbē Rhegiū dixit. ſed & Nereus pro Neptūno qnq; ponitur:
& indifferēter vtrūq; ꝑ mari. Nā Tritonem Nereo patre genitū
ꝓdit Lycophron: quē plures poſt Aceſandrū Neptūno. Ver. Ae=
ne. ij. Seuitq; tridenti Spumeus atq; imo Nereus ciet æquora
fundo. alioq Nereo: quē mitē vocat Heſiodus placidū. Claudianꝰ
ſæuicia nō conuenit. ℭVictor ſuperatis mōtibus quos abruptos
volebat. nā voti compos: & effector propoſiti victor eſt ℭAbſciſ
ſos mōtes abruptos & nūc ab vtroq; littore: gemella quadā altitu
dine oppoſita promonoria traditæ de ſe famæ patrocinātur ℭIn
terluit. influit eadē Verg. Aene. iij. ℭParua di. breuis intercape=

Freti Siculi torrens eſtus.

Sicilia Italie quondam anneca

Acaſtus. Aeoli filius

Rhegyum Acaſti regia

Nereus Victor

do qppe a Colūna regia:vbi minimū:mille & quingentis paſſib⁹
ſeparatur vt tradit Polybius:& nos metati ſumus. ¶ Terras co.
olim continuas. ¶ Sociæ ra. ab Italia auulſam. ¶ Tellure.tri nam
tribus promōtorijs in diuerſa procurrens:græce litteræ imaginē
que delta dicitur efficit. autor Mella. ¶ Opponit mari nā vn diqꝫ — Freti ſiculi minima latitudo.
flu ctibus cingitur. ¶ Inde.ſ.ab exortu. ¶ Caput.vertex. ¶ Pachy
ni.promōtorij:qđ ad ortū vergens græciā ſpectat:vt ait Polybi⁹
nomē habuit:ab aeris craſſitudine:vt placet Seruio.nā græci: qđ
nos pingue:παχυ appellāt. Enūciatur & media correpta. Rhēni⁹ — Pachynus.
Fān⁹ in Dyoniſiū. Eminet ad Zephyrū lilybe.pachynuſqꝫ ſub or
tū. ¶ Iras io fluctus & tēpeſtates:maris ionij:de quo diximus.
¶ Protētis.n.procurrentibus in mare ſcopulis. ¶ Hinc ex aduer
ſo.ſ.a brumali ſolis occaſu. ¶ Latrat.ex vndarū conflictu ſonat ab
iratis canibus ſūpta tranſlatione. ¶ Thetis Achillis mater hic āt
mare ſignificat:vt apud Statiū. Quom. Thetis arētes aſſuetū ſtri — Thetis
gere ripas Horruit ingenti veniētē iſmenō aceruo ea nerei filia
fuit. vt Heſiodus canit vt ſentit Septimus Chironis:q Nereus in
pelei nuptijs & filiæ dictus ſit ¶ Getula. mare libycū ſyrtibus ptē
dit:vt ſcribit Stra. id nunc a Getulis aphricæ populis: Getulū di
cit qbus Getula vulcani filia nomē dedit. Eoſdē n̄ vt alij Γετουλ
λουσ. hoc eſt Getulos. ſed Γετυλιουσ:appellat artemidor⁹ ex hoc
defendi poteſt:illud Martialis traducta eſt getulis:nec cœpit ha
rena nocētes & Oui. Quid dubitas victā getulo me tradere Hiar
bæ Salluſti⁹ in iugurtha. Aphrycā ab initio hūere getuli:q ma
gis erāt ſub ſolib⁹ haud lōge ab ardoribus aſperi incultiqꝫ:qs ci
bus erat Caroferina:atqꝫ humi pabulū vti pecoribus. ¶ Lilybeaqꝫ — Getuli
p.b. Lilibeū ꝓmōtoriū qđ aphrycā cōtuetur. & flexo littore bra — Lilybeum
chia repreſentat idem lilybe fœminino genere dicitur autor. Eu — Lilybe
ſtathius & apud nos Rhemnius Fānius ita protulit. imitatione — Lilybeum adiectiuum
Dionyſij. Eminet ad Zephyrum lilybe inde adiectiuum lilybæū
Diodo. eiuſdem nominis oppidum celebrat & puteum qui lily
bæus appelleretur oppidi meminit & Macrob. in Saturnalibus.
¶ Conſurgens in tempeſtatem.

Concutit obiectum rabies Tyrrhena pelorum
In medio ſcopulis ſe porrigit Aetna peruſtis:
Aetna giganteos nunq̄ tacitura triumphos.

Enceladi buſtum qui faucia membra reuíctus
Spirat inexhauſtum flagranti pectore ſulphur.
Et quoties detractat onus ceruice rebelli:
In dextrum læuumq; latus: tunc inſula fundo.
Vellitur:& dubiæ nutant cum mœnibus vrbes.
Aetnæos apices ſolo cognoſcere viſu:
Non aditu tentare licet pars cætera frondet.
Arboribus: teritur nullo cultore cacumen.
Nunc mouet indigenas nymbos: piceaq; grauatũ.

Infer mare Tyrrhenum. ¶Rabies tyrrhena inferi maris vndæ: qđ a littoribus Siculum: Liguſticum: Tuſcum: & Tyrrhenũ vocatur. a Thuſcis quos alluit eoſdem Tyrrhenos a ſe Tyrrhenus Atyos filius appellauit: Dux Coloniæ: quam lydi inopia frugum laborãtes in taliã miſerunt hiſtoriam ſcribit Herodotus: & Dionyſius Alicarnaſæus. ¶Rabies nam eius fluctus: alterno curſu modo in Thuſcum: modo in Ionium pelagus ſe ꝓripiunt: ingenti maris feruore Eſt autem metaphora ſumpta a canibus: qui cum rabie tentãtur ſæuiunt maxime. Pelorus. ¶Pelorum is in Italiã vergit Scyllæ aduerſus: vt canit Fãnius cauſa nois gubernator Anibalis qui ꝓfugus ex Aphryca: ac ꝑ ea loca Syriã petens: quia ꝓcul intuenti videbãtur litora eſſe continua & non peruiũ pelagꝰ ꝓditum ſe arbitratus: Peloꝝ illic occidit & cõdidit vt Mella Põponius & eo prior Salluſtius autor Peloria ciuitas. eſt Peloria vero paleſtinæ ciuitas eſt a pellore Terrigena(de quo dicemus) vt ſcribit Stephanus. ¶In medio hic locus eſt vnde plæriq; contendunt: Ennam apud Cic. ſcribi non oportere ſed vt hic Aetnam qđ ipſe quoq; Tullius eiuſdem nemus in media Aetna. inſula collocet: qui vmbilicus Siciliæ nominetur Equidem vt initio teſtatus ſum nihil ſtatuo. ¶Se porrigit atollitur & altus creſcit Aetna mons appellatus ab Aetna cæli & terre filia vel a loci genio cognomine quod ſcribit Caſtor Dion Caletianus ab Aetna nympha Cereris & vulcani diſceptatrice: cuiꝰ Briareꝰ pater fuit vnus Cyclopum. Vnde ſuſpicari licet Maronem: Cyclopas ipſos

Aetneos fratres dixiſſe Eiuſdem nominis Cceani filia fuit: quæ
palicos vulcano celebres in Sicilia deos peperit vt Silenus in.ij.
refert Sed Aſchylus palicorum matrem Taliã: non Aetnam vo=
cat vt patrem nõ vulcanum: ſed Iouem. ¶ Peruſtis ſcopulis exeſis
incẽdio rupibus in eius enim vertice hiatus duo ſunt Crateres no
minati: p quos eructatus erumpit vapor p̄miſſo prius fremitu p
æſtuãtes cauernarum latebras lõgo mugitu intra terræ viſcera
diu voluitur nec antea ſe flãmaꝝ globi attollunt: q̃ interni ſtre
pitus antecedant hec Strabo: Plin. & Solinus Aetna: Anadiplo
ſis.i. iterãrio ea fit vt Plutarch⁹ docet: quoties vna pluresue par=
tes orationis: a pricipio medioue reddũtur. in qua frequẽs Ho=
merus eſt. & Verg. Tris notus abreptas in ſaxa latẽtia torquet:
Saxa vocãt Itali medijs quæ in fluctibus aras. ¶ Nunquã taci
tura quæ perpetuo teſtabitur. ¶ Triũphos gigãteos deoꝝ victo
riã de gigãtibus Triũphus greca vox ẽ, vt Varro putat: a τριαμ=
βω liberi patris apud illos cognomine q primus triũphaſe cred
tur: vt ẽ apud Pli. tametſi Plutar nõ ꝓbat. ¶ Enceladi buſtũ venu
ſte nã buſtũ loc⁹ ẽ: vbi mortui flagrãt & cõdũtur. vt hic Encela
dus. autor Põp. Enceladũ vero ſub Aetna fulmine ictũ eẽ fabulæ
ferũt Ver. Gurgite triacrio moriẽtẽ Iupiter Aetna Obruit Encela
dũ vaſti q põdere mõtis æſtuat: & patulis expirat faucib⁹ ignes.
¶ Saucia mẽbra Iouis telo traiecta. ¶ Spirat. efflat. ¶ Inexhau
ſtum in cõſumptũ qđ tot ſeculis durat. ¶ Sulphur. notiſſimum
terræ genus ignẽ vel interuallo corripiẽs i inſulis Aeolijs p̄ſtãtiſſi
mũ naſcitur iter Siciliã & Italiã qđ Pli. tradit ſed in Cãpaniæ
Collibus q Leucocabi vocãtur id e cuniculis effoſũ igne pficitur
¶ Pectore flagrãti ardẽti legitur & gutture: qđ placet vt referas
ad illud Maronis: Et patul' exſpirat faucibus ignes ¶ Et quoties
detrectat onus fabuloſa rõ ſed alias paulopoſt a phis mutuatas
adducet. ¶ Detrectat conatur excutere ſignificat autẽ refugere
Tibullus Detrecto nõ ego vincula pedum. ¶ Onus iniectũ mõ
tem ¶ Ceruice rebelli reluctantibus humeris Vergilius Ergo
age care pater ceruici imponere noſtræ: id verbum Singulari nu=
mero primus Hortẽſius enũciauit: vt Varro prodit: nam ante
eius ætatem tãtum pluraliter vſurpabant etiam ſi ſecus eſt apud
Seruium. ¶ In dextrum læuumq; latus. Vergi. Aeneidos .iij.
Et feſſum quoties mutat latus ſic enim Claudianus legiſſe vide=
tur: non vt Seruius & alij: motat ¶ Vellitur quatitur. ¶ Fundo

Aetnei fra=
tres apud
Verg. Cy=
clopes vnde

Palici.
Anadiploſis
figura que

Triumphus
vnde.

Buſtum
Enceladus.

Aetne ſuppo
ſitus.

Sulphur
Detractare.

Ceruix
Ceruices.

Urbs unde ab imo ſole ¶ Vrbes mœnia. ab vrbo: qđ aratri curuaturã ſigni ficat: id incõdẽtis vrb. b⁹ adhibebãt ex Aere qđ iuris ciuilis autor Pomponius teſtatur. & ſcribens de Italia Carmini⁹ libro ſecũdo ¶ Aetneos apices Aetnæ cacumẽ: quod pex appellatur: ab inſigni veterum ſacerdotũ. ij virgã geſtabant in ſũmo pileo quæ vinculo comprẽdebatur: id quod aperire priſci dicebãt inde nomen Apicis: vt Feſto placet in eius extremitate lanæ flocc⁹ extabat qđ Aſcanius inſtituit apud Albam: vnde Flamines etiam dicti ſunt autor Seruius ¶ Licet datur ¶ Cognoſcere diſcere ac explorare. ¶ Solo viſu tãtum oculis Qui Serenus ſũma non est alacres homini cõtingere viſus. ¶ Non aditu uõ acceſſu cãdẽtis fauillæ periculo qua Plinius extinctus eſt dum inuiſeret veſeuũ Campaniæ montẽ qui & ipſe ignes eructabat autor Cecilius in epiſtolis & Euſebius. ¶ Tentare experiri ¶ Pars cætera montis ſcilicet ima latera ¶ Frõdet arboribus: viret. ¶ Cacumen. vertex & ſũma pars ¶ Teritur nullo cultore vacuum cultoribus eſt & deſertũ. ¶ Nunc interdũ ¶ Mouet emittit ¶ Nymbos fumi globos: quos vehemẽs ſpiritus pellit: & ſequitur id quod atram nubẽ Vergilius dixit ¶ Indigenas: ipſi⁹ Aetnæ ſuos: quoſq; ipſa ꝓcreat indigenæ vero ſunt q nõ aliũde quoquam veniunt ſed in iiſdem patrię ſedibus ſemper manent quos græci vocant autochthonas.

Indigene

Fœdat nube diem nunc motibus aſtra laceſſit.

Terrificis damniſq; ſuis incendia nutrit.

Sed quamuis nimio feruens exuberet æſtu.

Scit niuibus ſeruare fidem. pariterq; fauilis.

Dureſcit glacies tanti ſecura vaporis.

Arcano defenſa gelu fumoq; fideli

Lambit contiguas innoxia flamma pruinas.

Quæ ſcopulos tormenta rotent: q̃ tanta cauernas.

Vis glomeret:quo fonte ruat vulcanius ignis:
Siue quod obiicibus diſcurrens ventus opertis
Offenſo per ſaxa furit rimoſa meatu:
Dum ſcrutatur iter:libertatemq; repoſcens:
Putrida multiuagis populatur flatibus antra.
Seu mare ſulphurei ductum per viſcera montis
Oppreſſis igneſcit aquis:& pondera librat.
Hic vbi ſeruandum mater fidiſſima pignus

¶Fœdat grauatū obfuſcat & grauat. ¶Nube picea obſcura caligine:& fumo. ¶Diem.ſolis radios & lucem.i.interdiu noctis faciem reddit. ¶Laceſſit aſtra.Cælum petit:expreſſit illud Mar. Geminiq; minantur in cælum ſcopuli. ¶Motibus terrificis. flāmarum globis.vt ait Verg.alij motibus legunt:vt ad pumices referatur. ¶Dāniſq; ſuis incen. nu.Aetnā conſumi:& ſubſidere ex hoc quidam colligunt.q aliquando nauigantibus ſolebat oſtēdi poteſt hoc accidere.vt ſcribit Seneca:non quia montis altitudo deſcendit ſed quia ignis euanuit:& minus vehemens ac largus effertur:ob eandem cauſā fumo quoq; per diem ſegnior. Neutrū autem incredibile eſt.nec montem qui deuoretur cottidie minui:nec manere eundem.quia non ipſe ex ſe eſt ſed in aliqua inferna conceptus valle ignis exæſtuat:& alias paſcitur:in ipſo monte non alimentum habet ſed via. ¶Nutrit incendia a. paſcit' ignes. ¶Suis damnis. nā cottidie decreſcit. ¶Sed quamuis.ſed in illa feruentis naturæ peruicacia: mixtas ignibus niues perfert:& licet vaſtis exundet incendiis:apicis canicie perpetua brumalem detinet faciem.ita inuicta in vtroq; violentia: nec calor frigore mitigatur:nec frigus calore diſſoluitur. Strabo Seneca Plinius & Solinus autores. ¶Exuberet.exundet. ¶Scit ſer.ſi.n.quodā q̄ſi fœdere:vicinas niues nō lędit ¶Pariter ſa.iter calidos cieres:alioq nō eēt miraculū Dureſcit.g nix ī glaciē cohit. ¶Secura nūc tuta.ſ3 ī piculo ſecut9 ēt dici pōt. ¶Tāti va.icēdij.

Aetnā mōtē decreſcere

Quidā carmen emaculatum.

Defenſa ſeruata defendere tectis frigus apud Ver. ſignificat ppulſare inde Naſonis Oenone defēſa eſt humili cana pruina domo & ita nos qdē emēdauimus: quō prius nullo vel ineptiſſimo ſēſu depreſſa legere tur. ¶Arcano gelu. intimo: & īgenito frigore ¶Fumo fideli nā ſcit niuibus ſeruare fidem vt dictum eſt. ¶Lābit leuiſſimo tactu pſtringit ac libat vſurpauit Vergilij verbum Attollitq; globos flāmarum & ſidera lambit ¶Innoxia quæ cōtiguas niues nō liquefacit & noxa damnū quoq; ſignificat. Ouidius luce nocēt potæ: ſine noxa nocte bibuntur. ¶Pruinas. hic niues eſt autem pruina gelidus & concretior ros: a purendo dictus: vt placet pompeio Quæ ſco. tor. rotent Honeſta dubitatio quæ carmen excitat & auditorem recreat feſſum ſimul rei magnitudinem exprimit. Quid hoc eſſe dicam: qđ Enormia ſaxa: non ſecus ac excuſſus neruus aut balliſta iaculetur: nam tormēta

Tormēta q.

in vſu caſtrorum ſunt quę machinato pulſu magna vitela contorquent. Papinius in Achilleide Murorum tormenta pilos emittebant etiam ſagittas vt eſt apud Senecam de ira libro i. & molares vt docet Liuius ab vrbe cōdita li. xxiiij. ¶Rotent eui-

Vulcanus a matre deiectus.

brēt ¶Scopulos vaſtiſſimos lapides. ¶Glomeret vēti turbine verrat ac miſceat ¶Cauernas antra & ſubterraneos meatus. ¶Quo fōte. q̄ origine qa nō ipē ex ſe ē ſed ī aliq̄ īterna cōcept⁹ valle ignis exeſtuat vt putat Seneca. ¶Ignis vulcanius quo vulcanius exercet officinā Nā vulcāus deoꝝ faber eſt Iunōis filius a matre pp deformitatem deiectus vt eſt apud pauſaniam An

Aetna nunc Mulciber.

ignis vulcanius: cuius autor vulcanus extitit: is. n. prius ignis vſū mortalibus īdicauit: vt refert ēt Diodorus placet prior ſnīa nam Aetna alio nomīe mulciber ab eius dei ſede ētnum vulgo appellatur. ¶Siue qđ altiores aggreditur rōnes & eas qdem a philoſophię penetralib⁹ repetitas Nā cōflictus ī freto ſiculo vndaꝝ raptū ſecū ſpūm ī imū fundum trahit atq; ibi ſuffocatum tādiu tenet: donec p ſpiramēta terræ difuſus nutrimēta ignis incendat ¶Ventus diſcurrens raptus ſpūs vt īqt Trogus ¶Furit eluctatur Offenſo meatu ab obiectis in occulto molibus retardato curſu ¶Per ſa. ri. fiſtuloſa pumicis ac tophi piphraſin ¶Dū ſcrutat exitū q̄rit ¶Libertatēq; repo. ac dū cōtēdit ī auras regredi ¶Populatur diripit ac vehementi ſpiritu differt ¶Puttida antra liq̄factas igne ſpeluncas: & in modum calcis excoctas ¶Seu mare ſul. nūc aliā cāꝫ reddit ēt naturalē Nā tot⁹ cāpaniæ tractu adusq;

Siciliã vel ĩ ipſo maris fũdo ſulphure⁹ ẽ: vt ſcribit Strabo quoq̃ꝫ fiſtuloſa terra ſit: & ĩ nũeris foraminib⁹ excauata ſubeũte fluctu ventum creat. is agitatus ignẽ excitat ex ſulphure quo ꝑpetuo flagrat ætna hanc etiã cauſam integro poematis argumẽto Ver. exeqtur. ❡Ductũ. actũ ❡Peruiſcera. penitiſſimas Aetnę ſpecus. nam ſic intimas montium partes viſcera diſcimus: vt ſũmas interdum verticem media latera. ſupremas etiã pedes a noſtro corpore tracta ſimilitudine. ❡Montis ſul. qui ſulphur exudat ❡Ignelcit flammas concipit: atq̃ꝫ incenditur. ❡Oppreſſis aquis. illiſis & colluctantibus: vnde ardor procreatur. aut oppreſſis: interclufis: & tamdiu ſuffocatis: quo ad ſpiritum gignant qui flammas excit et vt propoſuimus. ❡Librat. eiectat ac inſtar teli cõtorquet Verg. & telum quod miſſule libro. ❡Pondera. molares. i magni ponderis ſaxa ❡Vbi. ſimulac ad digreſſione reddit ad inſtitutũ. Quom Ceres ĩ Sicilia tuto (vt putababat) filiam depoſuiſſet. ipſa ad matrem Rheam ſalutandam profecta eſt in phrygiam.

Montium. Viſcera Vertex. Latera

Abdidit: ad phrygios tendit ſecura penates:
Turrigeramq̃ꝫ petit Cybelem: ſinuoſa draconum
Membra regens: volucriq̃ꝫ perauia nubila tractu
Signant: & placidis humectant frena venenis.
Frontem criſta tegit pingunt maculoſa virentes
Terga notæ: rutilum ſquammis intermicat aurum.
Nunc ſpiris Zephyros tranant: nunc arua volatu
Inferiore ſecant. cano rota puluere labens

❡Abdidit. occuluit. ❡Seruandũ dignus. cuſtodiã natam. ❡Secura. nihil ſollicita: neq̃ꝫ ſuſpecta. ❡Tendit. iter arripit: & curſum tenet. ❡Phrygios phrygia pars eſt Aſiæ. ſortita nomẽ a phrygio oppido macedoniæ: ſiue Brygio: vt gentili macedonum lingua nominatur: autore Stephano: vnde colonos profecto aiunt in phrygiam. Sophocles in Athamante: tradit phrygios a phryxo dictos: immutatione litterarũ: quaſi phryxios. q̃ is illuc primum delatus ab ariete fuerit. ❡Penates. ſedes quaꝫ tutelares dij penates exiſtimãtur. eoſdẽ lares etiã vocabant. vt ante eſt dictum.

Phryges vnde. Phrygium. Brygium

penatum vero mentio facta commodiſſime hic eſt. nam Caſſius
Hemina: romanorū penates interpretatur: quos alio verbo. μεγα
Penates q̄ Ver. locus
λους θεους. i. magnos deos indigitabant. Et Cybelē de numero
penatū eſſe nõ dubitabit: q eā dici magnā matrē nõ ignorat. Lõ
ga Dionyſij Alicarnaſæi: Nigidij: Varronis & macrobij de dijs
penatibus diſceptatio. Sūt aūt p quos penitus ſpiramus: p quos
habemus corpus: & animi rationē. Deos penates teſtatur apud
Verg. Sino: quõ ait. vos Aeterni ignes &c. Nā ſe penatum offen
ſam vereri ſimulat: ſi patriæ ſecreta hoſtibus ꝓdat cuius dijs pe-
natibus: credita cura eſt vñ dij patrij quoq; dicti ſunt: vt tradit Hi
gynus & Maro. Dij patrij ſeruate domum: ſeruate nepotē: porro
penates æternū ignē etiā alibi Ver. appellauit. Aeternūq; adytis
Metropolis vrbs phrygie
effert penetralib⁹ ignē. Metropolim vero Claud. intelligit vrbem
phrygiæ magnæ matris. i. Berecyntiæ regiā: & domiciliū vñ Me
tropolis etiam dicta eſt: vt ſcribit Alex. cognomento polyhiſtor.
❡Petit cy. ad ideā matrē cõcedit. Eadē Cybele dicta eſt tpib⁹ &
dimēſu Anapeſti: a græco verbo κυβυσαν q꜃ eius miniſtri galli p
furorē caput rotantes oracula edebāt. autor aū Ser. Pompe. Capel
Cybele vnde
la tñ ait Cybele nomē datū απο του κυβου. i. a cubo q ſit ei⁹ numi-
Cubus dcū matri dicat⁹ et quid turrita cur cybele.
ni dicatus. Eſt āt cub⁹: quõ oē latus eiuſdē nūeri æqualiter in ſeſe
ſoluitur vt eſt apud Gel. vt quõ ter terna ducuntur: & idē ipſe nu-
merus triplicatur. ❡Turrigerā. q̄ Coronā turribus inſignē geſtat
nā ſic eā vetuſtas effinxit: q꜃ eadē tellus credebatur: que turribus
munitas vrbes ſuſtinet. Lucr. de reꝝ natura li. ij. Muraliq; caput
ſūmū cixere corona Eximijs munita locis q꜃ ſuſtinet vrbes Quo
nunc inſigni p magnas ꝑdita terras. Horrifice fertur diuine ma-
tris imago. ❡Sinuoſa. in orbes contracta nā ſinus ēt volumē &
in anguibus flexus ē. Expreſſit aūt illud Maronis ſinuatq; immē
Currus ceceris a Serpētibus trahit
ſa volumine terga. ❡Draconū quos eius deæ currū trahere canit
etiam Orphe. is vero rumor ſubortus eſt. ex quo vaſtæ magnitu-
dinis ſerpēs: q Salaminē vaſtabat ab Eurylocho eiect⁹ ad Cererē
cõfugit ad Eleuſinē inq; deæ miniſterio pmanſit: vt Heſiodus au
tor eſt eū ſerpentē Nymphæ Salaminos ac Neptunni filius Cy-
chreus educauerat a quo iuxta Salaminē pagus Cychreus etiam
Cichreus
dictus ē. a Sophocle memoratus in teucro. ❡Per nubila p aerem
quē dixit auiū non q꜃ ipui⁹ & in acceſſus aer ſit: ſed vbi trita ſemi
ta nuſq̄ extat nā neq; pedū neq; rotaꝝ ſigna ĩpreſſa retinet alij p
Volucre
auia legūt cõpoſita dictione qđ nõ diſplicet. ❡Tractu volucri. ce

leri lapſu vel curru quē volucres & alati ſerpētes trahunt nam vo= lucre eſt q̄dcū q̄ pennis aufertur cuius contrariū inuolucre Gelli⁹ Inuolucre enunciauit pulli ēt tūc inuolucres erāt.i.plumabant iā ſed volare nōdū poterāt. ℂHumectant aſpergunt:& madefaciunt. ℂFræ= Freni na hic orias intellige:vt cū prece denti verbo cōueniat eæ fauci= Frena bus inditæ:ſingulos equos:aut iugales cohercent.& fræenos & fre= na:vtroq̄ genere dicimus:& vocalis in eo prima diphthongon habet vt precipit Apuleius. ℂVenenis venenū:q̄d pharmacon Venenum græci vocāt:indifferens nomen ē & ſignificatū a coniunctis acci pit nā bonū & malū venenū dici poteſt.vtq̄ nos venena ſic illic pharmaca tā q̄ potu necant q̄ medicamenta vſurpant:vt apud iu re conſultos Caius ait. ℂPlacidis.innocuis. ℂFrontem chriſta te git:negat hoc Plini⁹.vt dictū eſt. ℂPingunt.verſicoloribus gut= tis inficiūt. ℂIntermicat ſquāmis p ipſa ſquāmaꝝ īterualla ſub inde fulgēt quedā q̄ſi Scintillæ quales in harenis aduerſo ſole cer nimus:quas are micas appellant. ℂAurum rutilū.auri ſplendor ℂNunc.interdū ℂTranant.trāſmittūt. ℂZephyros.auras ſpēs zephyrus pro genere & ita dixit vt Maro.defer mea iuſſa p auras. Zephyr⁹ Aurum aūt:q latine fauonius appellatur:ab occidua plaga ſpirat. Euro cō trarius vt vitruuius & ſtrabo ſcribit. ℂSpiris ſinuoſo lapſu. ℂSe cant radunt. ℂArua.terrā. Verg. Iāq̄ arua tenebant ſunt vero Ar ua culti ſoli ſpacia. Salluſt.pabulo magis q̄ aruo ſtudent ab aran= do dicta:vt varro docet. ℂInferiore.terre propiori. Sed hoc totū iter ad naturæ rationes accōmodatur. Nā ſerpentes ad Nubes ap te referri pñt vñ deciduus hymber humū fœcōdat & pcreādis fru gibus haud paꝝ confert.vernas āt Pluuias omnium maximas eē teſtatur etiā. Ver.quō ruit hymbriferum ver eodem tempore fauo nius etiam ſpirat:vt paulopoſt oſtendemus cuius hic a poeta mē tio pretermiſſa non eſt cū genitalis mundi ſpiritus ſit: vt ſcribit plinius:& Cereris munus adiuuet intellexit & hoc in nubibus Nubes dee etiam vetuſtas que cum deabus Eleuſinis eas coluit: vt indicat Ariſtophanes eiuſq̄ interpres aperte docet meminit & Hero dotus. ℂLabens ro.currens aut certe tracta. ℂCano flauo ſed & hoc etiam perite nam vetus & ruſticum carmen: quo pater de agricultura filio precipit Feſtus hoc affert. hyberno pul= Agriculture uere: verno luto grandia farra Camille metes inde Verg.hu= preceptum mida ſolſtitia: atq̄ hyemes optate ſerenas Agricolæ hyber= no lætiſſima puluere farra.in hac enim temperie fructus optime

Camillus. prouenīunt: vt ait Macrobius Camillus (ſiquis & hoc) ingenuus puer: patrimus & matrimus appellatus: id eſt cui parētes ſuperſūt.

Sulcatam fœcundat humum. flaueſcit ariſtis
Orbita ſurgentes ſcindunt veſtigia fruges
Veſtit iter comitata ſeges. Iam linquitur ętna
Totaq; decreſcit refugo trinacria viſu
Heu quoties prę̨ſaga mali: violauit oborto
Rore genas quotiens: oculos ad tecta retorſit:
Talia voce mouens. Salue gratiſſima tellus
Quam nos prętulimus cęlo tibi gaudia noſtri
Sanguinis: & caros vteri commendo labores
Præmia digna manent: nullos patiere ligones.
Et nullo rigidi verſabere vomeris ictu
Sponte tuus florebit ager: ceſſante iuuenco:

¶ Fœcundat maritat: & fructibus reddit grauidam ¶ Humū ſulcatam. Cōmuni epitheto vſus eſt: & impreſſionis rotarum & terræ cultus vt interpretandæ fabulæ manum porrigeret. Nā quāq̄ quoquomodo ī rectū proſciſſa tell⁹: proprie tñ ab aratro ſulcata dicitur. ¶ Flaueſcit ariſtis matura fruge veſtitur. ¶ Orbita. rotæ veſtigiū. Quin & ipſā quoq; rotā ſignificat autor Aſconius ¶ Veſtigia platę. virg. veſtigia nuda ſiniſtri īſtituere pedis. ¶ Surgētes creſcētes idē & ſpes ſurgētis iuli ¶ Fruges id oīū cōmune nomē ē quæ terra gignit quæq; in alimoniā verti poſſunt vt iuris ciuilis autor Iulianus interpretatur eorum damnata ſententia qui cūcta quibus homo veſcitur: ita vocari putabant. Nam carnes aut aues aut feras: aut deniq; poma: fruges haud recte dici. Sed in pomis Iuliano eruditiſſimorum autoritas non accedit: nam Pli. indicem dedit de arborib⁹ frugiferis. Idēq; verbū longe prior Liuius vſurparat nō arbore frugifera nō ſatis ī ſpē relictis. ¶ Veſtit iter comitata ſeges q̄cūq; dea curr⁹ egit ſubito ſuboriēs ſeges occupat

Orbita. Fruges. Seges

Eſt autẽ ſeges eorum ſeminum ex quibus conficitur:panis nõdũ demeſſa. ¶ Totaq; decreſcit refugo trinacria viſu.percutit rẽ naturalem nam quo longius e conſpectu Siciliæ Ceres abſcedebat eo ſub inde minor inſula videbatur. ¶ Heu quoties. Acclamatio qua ſuboſcure poeta ſignificat:inſitã mẽtibus futuroꝝ preſẽtionẽ & ingruentes calamitates:manifeſtis interdum ſignis oſtẽdi. ſed a nobis per negligentiam non obſeruari. ¶ Prẹſaga. ſagire(quod in diuinatione ſcribit Cicero)eſt acute ſentire inde Sagæ anus q̃ multa ſcire volunt.& ſagaces dicti canes.is igitur qui ante ſagit: q̃ oblata res eſt:dicitur prẹſagire.i.futura ante ſẽtire. ab hoc ergo prẹſaga.Neſcio riſum ne magis:an ſtomachum mihi mouerint: qui Ciceronis opera Mediolani nuper impreſſa publicauerunt. ij quomodo ſageanus integram eſſe dictionem putarent:& eã neq; numero neq; genere cum ſequenti verbo cõuenire viderent. Sageanij ſubſtituerunt.homines Corœbo ſtultiores:q ne ſagas qdẽ quas domi cottidie ſecum habent:intelligere potuerunt. ¶ Mali. cladis quã paulopoſt erat acceptura. ¶ Violauit.h.d.quoniã diis (vt eſt apud Oui.)nefas eſt flere.alij ſyllabæ ratione nihil offẽſi rigare ſcribunt:inerudite.Oborto rore vltro prorumpentibus lachrymis. ¶ Retorſit oculos flexit. ¶ Ad tecta.ad ſedes:vbi filiã relinquebat.quod portendebat ea non multo poſt orbatũ iri. nã quæ deſideraturi proxime ſumus.eorum conſpectu vix animũ oculoſq; explere poſſumus eademq; a nobis inuiti dimittimus. ¶ Talia voce mouens hac oratione cõpellãs. ¶ Salue.& hoc triſte omen eſt.nam mortuos ita vetuſto more ſalutabant Salue & vale.non q̃ ij valere:aut ſalui eſſe iam poſſent:ſed q̃ ab eis ſemel recedebãt:quos amplius viſuri nõ erant.autor in libris quos logiſtoricos inſcripſit Varro reperit & Seru.apud Maronẽ. ¶ Gratiſſima tellus. Siciliam totam eſſe cereri ac libero conſecratã:vetuſtas adeo credidit:vt refert Cicero:vt & natas eſſe has in iis locis deas:& fruges in ea terra primum repertas arbitrarentur:id quod Ariſtoteles:inter naturẹ miracula nõ prẹtermiſit. Eandem Plutarchus raptẹ proſerpinæ datam ſcribit in dotem Contendit &:de finibus eius inſulẹ cum Vulcano Ceres:vt recitauimus ex Simonide: Aetnẹq; diſceptatione penes eam victoria ſtetiſſe fingitur:quoniam totus Siciliẹ tractus:q̃uis incendia multis in locis proferat: frugum tamen copia longe prẹſtat. ¶ Pretulimus cælo, nam relicta cæleſti ſede proſerpinam illuc aſportarat.ſupra

Sagire.
Saga anus
Sagaces canes.

Ciceronis in diuinatione verba deprauata.

Salue
Vale

Sicilia cereri libere conſecrata.
Cereris & Vulcani de ſicilia contẽtio.

Clau. Aethera deſeruit ſiculaſq; relegat in oras. ¶Gaudia noſtri
ſanguinis filiam ex qua vna voluptatem capio. ¶Sãguinis. hoc
dicit. quoniam medici putant humanum ſemen puriſſimum eſſe
ſanguinem & maxime tenuem. Iuuenalis in eum qui ſectabatur
anus: & ad opes a coitu peruenerat: Accipiat ſane mercedem ſan
guinis: & ſic palleat vt nudis preſſit qui calcibus anguem. Sequi-
tur Epicuri ſententiam Claudianus & Anaxagoræ: qui procreari
Uterus. liberos ex vtriuſq; parentis ſemine prodiderunt: idem ſenſit Par-
menides: & Empedocles. ¶Vteri labores. quos in geſtando ni-
xuq; ſuſcepi. & ac atteſtatione cariorem ſibi proſerpinam vult in-
Aluus. dicare ſed vterum in muliere exquiſite dixit. Aluus. n. eſt quo cõ-
Venter. fluunt ſordes Sallu. Simulans ſibi aluũ purgari. Venter autem ꝗ
in promptu extat & ſemper apparet. Iuue: Montani quoq; venter
adeſt abdomine tardus. ¶Cõmendo. tuę fidei credo. ¶Prẹmia
digna manẽt. aſſequeris inquit ex hoc mercedem meritis parem
¶Manent. tibi repoſita ſunt in futurum: quę ſint ea ſtatim decla-
rat. Nullos patiere ligones. nõ feres ictus raſtrorum nam Ferrum
ligo eſt vulgo notũ quo terra foditur. ¶Nullo rigidi. verſ. uom.
ictu hoc ait. quoniam Tellus Aratione lædi fingitur. quod eadẽ
cum Ioue expoſtulat apud Ouidium. adunci vulnera aratri Ra-
Vomer. ſtroꝝq; fero: totoq; exerceo ranno. ¶Ictu. plaga: ¶Vomeris. hu
ius nominis rectus vomer ac vomis enunciatur. ferreus eſt aratri
dens: appellatus ꝙ terram vomat. ¶ Verſabere frequentatiuum
a verto ductum. verti vero terra tum dicitur: quõ ligonibus aut
aratro renouatur. ¶Sponte. vltro abſq; aliquo cultu. Flo-
rebit germinabit & fruges ꝓducet. nã florere dicũtur etiã fruges:
Ceſſare. priuſq̄ ad maturitatem coaluerint: ¶Ceſſante Iuuenco. abſq; bo-
uis vſu. & ita dixit: vt Maro: armato milite cõplent. ceſſant ij qbꝰ
a laboribus ocium eſt vt hic. Sed & quorum officium deſideratur
Gellius. amici iſti inquit. magnam in partem ceſſatores ſunt.

Ditior oblatas mirabitur incola meſſes.
Sic ait & fuluis ſerpentibus attigit idam.
Hic ædes anguſta deæ: templiq; colendi.
Relligioſa ſilex: denſis quam pinus obumbrat

¶Incola.incola dicitur q peregrę nouas ſedes captauit:& in ali‑ quam regionem domicilium ſuum trãſtulit:vt Pompo.iuris ciuil' autor affirmat & Cicero.peregrini & incolæ officiũ eſt:nihil prę ter ſuum negociũ n agere:nec eſſe in aliena republica curioſum. Sed pro colono videtur accipere Claudia.vt Naſo incola captiuo q̃ boue victora rat. ¶Mirabitur.defixus ſtupore ſuſpiciet. ¶Meſ ſes.fruges falci maturas. Verg. Ante focum ſi frigus erit:ſi meſſis in vmbra.Oblatas quaſi diuinitus:& hoc ex hiſtoria Diodori: quã ſupra percurrimus.& alibi referemus. ¶Fuluis ſerpentibus. quia ſupra dixit:ſquammis intermicat aurum: quod frequenter fuluum poetæ vocant. Tibullus diuitias alius fuluo ſibi congerat auro.an Cęruleos intelligi voluit:id autem commune ſerpentib⁹ & mari epitheton eſt.de ſerpente Verg. Et Cærula colla tumentẽ nã Claudianus fuluũ mare appellabit in huius operis calce Ful‑ uis adnatat vmbra fretis.vt fuluus color & Cęruleus idẽ ſit: ex rubro nigroq; concretus. ¶Idam.phrygiæ montem in Troade. qui nomen ſortitus eſt:ab Ida loci regina:vt de rebus græcorum ij.ſcribit Charax:vel vt Verg.ab Ida cretenſi.vnde profectus Teu cer Scamandri & Ideæ Nymphæ filius eam phrygiæ regionem cultoribus vacuam occupauit:& a ſe Teucriam dixit.Eodẽ pau‑ lopoſt Dardanus ex Samothracia delatus Ariſben Teucri filiã vxorem duxit:vt Cephalo Gergythius:aut Batæan:vt Hellanic⁹ & Mnaſęas vocant.vt miror Seruium ſcribere:Teucrum de creta (vt eius verbis vtamur)veniſſe poſt Dardanum.ſunt qui Darda ni ſepulchrum innui ſuſpicentur ab Ouidio.vij.metamorpho. eo carmine Quaq; pater Coryti parua tumulatus harena &c. q' iis (vt quidam prodiderunt)ex oppido Tuſciæ coryto.in phrygiam migrarit.nos autem tumulum paridis intelligimus:qui in Cebri na Troadis vrbe viſebatur:vt ſcribit Scepſius: & Strabo refert. Nam paris ex Oenone ſuſcepit Corytum.quem mater(quom ſe a paride deſtitutam videret) euntibus in Troiam græcis:itineris ducem dedit:quod apud Lycophronem Caſſandra:fore vatici‑ natur: & copioſe narrat interpres: Ex græcis etiam nonnulli: Corytum paridis & Helenæ filium fuiſſe tradunt:Duniti ac Idææ puellæ:& quidem ex vtroq; parente fratrem: Sed & hoc & illo modo:Pater Coryti paris accipiendus eſt:itaq; ſenſus Ouidiani verſ⁹ abſoluitur:q cęteris ante nos:inexplicabilior gordião no‑ do viſ⁹ ẽ.Homer⁹ Idã πολυπιδακα και μητερα θηρων in hymnis

Incola.

Ida mons vnde.

Teucer quis. Teucria. Dardanus. Ariſbe Batea Parid s tu mulus

Coriti pater apud' Oui‑ dium qui. Dunitus. Helene fili⁹ ex paride.

Ida venatrix apud Vergi. cur Idea puella.

appellat. irriguam. ſ. & ferarum parentem inde Verg. ait Ida venatrix: etiam ſi Seruius aliter. Idæa vero Dardani Scytarum regis filia fuit. quam deſtituta Cleopatra Boreæ & Orrithyiæ Phineus ſuperduxit: vt Dionyſius in argonautico canit: in eius etiam gratiam Orithoi & Carambi quos ex Cleopatra ſuſtulerat oculos effodit: vt Tragędiarum poeta Sophocles autor eſt. inde viciſſitudinis in amore ſumpſit exēplū Naſo in remedijs. Ceſſit ab Idæa

Cleopatra Ouid. locus ex remedijs.

coniuge victa prior i. Cleopatra: quę prior in matrimonio Phinei fuit: cui poſt exactæ noua cōiunx: Idæa ſucceſſit. vt dictum eſt. ¶ Hic. in Ida. vnde & mater Idæa dicta Cybelle: Lucretio Liuio Tibullo cęteris. ¶ Aedes. Templum. quidam codices habent ſedes lubrica menda. quę apud Tibullum quoq; inualuit. Sic veteres ſedes incoluiſtis aut. quom æ les ſcribendum ſit. quāuis vtrobiq; ſedes etiam legi poſſit: niſi carminis ſibilus aures offenderet.

Idea mater

¶ Angulta parua. pro illis tunc moribus: qui ſinceritate quadam animi potiuſq; opum luxu deos litabant. ac vt Tibullus ait. Stabat in exigua ligneus æde deus. an magis auguſta legendū: quippe ſancta patres auguſta vocant: vt in faſtis canit Ouidius i. loca religioſa. & vbi quid augurato conſecratur. ab auium geſtu guſtuue. quod Ennij carmen indicat. Auguſto augurio poſtq; incly- ta condita Roma eſt. autor Sueto. & Pompe. ¶ Religioſa ſilex.

Auguſtum pe...us.

Lapidis ſi- Phylei mira natura.

Effigiem deum matris intelligit. quę cęlitus lapſa peſſinūti non ē oppido dedit. vt Herodianus etiam refert: Quid ſi quis lapidem eum accipiat: qui teres hac Cylindri forma: in phrygię monte ſpylo naſci traditur eundem ſi compertum adoleſcentes ac Idęę matris ædem deferant: erga parentes ex illo pietatem: q; qui maxime colunt: etiā ſi quandoq; pulſauerint. id quod inter naturæ miracula memorat Ariſtoteles placet ſuperior ſententia. Nam Liuius Epitomatis vndetrigeſimo. Idea mater inquit deportata eſt Romam: a peſſimunte oppido phrygiæ: carmine in libris Sibyllinis inuento. Pelli Italia alienigenam hoſtem poſſe: ſi mater Idæa deportata Romam eſſet. Tradita autem eſt. Romanis per Attalum regem Aſię. Lapis erat quē matrē deū incole dicebāt. Inſectatur & hoc noſtrę religionis Poeta Prudentius Nudare plantas ante

Deum matris effigies lapides.

Carpentum ſcio Proceres togatos matris Idææ ſacris. Lapis Nigellus euehendus eſſe do Muliebris oris clauſus argento ſedet. ¶ Silex marmorea Cybeles ſtatua. Nam ſilex lapidis genus eſt ita dict⁹: q; ignem intra ſe ſilentem habeat. vnde Pyrodes Cilicis

Silex

Ignis e ſilice quando primum.

ſilius ignem primus excuſſit autor Pli. ¶Relligioſa veneratio=
nis ac maieſtatis plena. Siquidem. M. T. aliter templa religioſa
dicit. aliter dies religioſos: triſti. ſomine infames impeditoſq;: in
quibus & res diuinas facere: & rem nouam quempiam exordiri
temperandum eſt: quos imperitū vulgus: perperam nefaſtos vo=
cat: vt Gellius ait. Nigidius religioſus inquit appellabatur: qui
nimia religione & ſupſtitioſe ſeſe alligauerat: eaq; res vitio aſſi=
gnabatur: nam hoc inclinamentum ſemper huiuſmodi verborū:
vt vinoſus: mulieroſus: numeroſ⁹: religioſus: ſignificat copiā quā
dā immo dicā: rei ſuper. qua dicitur. Maſurius vero Sabinus. re=
ligioſū inquit eſt: qđ ꝓpter ſanctitatē aliquā remotum: ac ſepo=
ſitū a nobis eſt: verbū a relinquēdo dictū: tanq̄ cerimonię a carē=
do carminū ſcriptores in religioſo numeris obſequuti liquidā ge
minant: vt in reliquis, Verg. Troas relliquias danaū. Et alibi pq;
domos & relligioſa deoꝝ tēpla. ¶Quam. ſilicē. eodē gñe Verg.
enunciauit: alij maſculino Papinius in. iiij. ſyluarū. Quis duri ſi=
licis grauiſq; ferri. ¶Pinus. arbor deū matri dicata. cauſā refert
Oui. ſiquidē Cybeleius Atys exuit hac hominē: truncoq; indurvit
illo: Pinea nux apud Martialē. Poma ſumus Cybeles. ea primū in
agro Mileſio Carie viſa eſt: & inde Pityuſſæ nomē Mileto datū.
nam pitis grece pinus appellatur. e cuius ramis in peruigilio Ce
reris lectiſternia Mileſi inſtituerunt. inq; omnibus eiuſdē deæ ſa=
cris apud eos: verbenarū viū pinus exibebat ad oſtentādā gene=
ris vetuſtatē. quod in Sympoſiaco ſcribit Didymus. Idam pine=
tis cōfertā: indicat ēt Ver q multo carmine celebrat Aeneę naues
ex Idęa pinu cōſtructas: in grā3 Cybeles ab incēdio ſeruatas nerei
dibus acceſſiſſe. Statius pergame pinifera multum felicior Ida.
¶Obūbrat. vndiq; verſū tegit. Ob n. qñq; circū ſignificat. vt quō
dicimus: vrbem obſideri. obſignare: obuallare: autor Feſtus:

Frondibus: & nulla lucos agitante procella
Stridula coniferis modulantur carmina ramis.
Terribiles intus Thyaſi: veſanaq; mixto
Concentu delubra gemunt. vlulatibus ide
Bacchatur: timidas inclinant gargara Syluas.

Religioſi dies
Nefaſti dies.
Nomina in oſus.
Religioſū qđ ⁊ vnde
Cerimonie cur
Pinus Cybele cur dicata
Pinus vbi primu3.
Miletus
Pityuſſa
Ide ſpicta
Ob. ꝓpoſ.

¶Lucos.a græcis αλσοσ apud nos lucus.a ſenſu contrario dict⁹
qđ non luceat:vt Seruio placet:aut certe ab ignibus & luce ſacri-
ficiorꝝ que illic fiebant nã nullũ erat templũ ſine luco:vt meminit
etiam Strabo. ¶Nulla procella.nullo ſpiritu.vult.n.poeta Cybe-
les lucũ nulla externaui:ſed per ſe leni quodã motu impelli diui-
nit⁹ aut id certe dicit in gratiã numinis procellas & tẽpeſtatis iniu
Muſice rõi arboribus Lucus
riam non ſentire ¶Str.con.mod.ca.ramis.Muſicæ rationis ẽ hoc
Nã vt quæq; procerior arbor eſt:& in altũ tendit eo magis acutũ
redit ſonũ quæcũq; vero q̃ minimũ ab radice abſunt:graui⁹ & rau
co murmure quatiuntur.autor Capella.meminit & Auſonius Eſt
& harũdineis modulatio muſica ripis. Atq; arguta ſuis loquitur
coma pinea ventis incubuit folijs quoties leuis eurus acutis.Mo-
dulantur.in numerũ concinũt. ¶Carmina ſtridula acuta propter
altitudinẽ. ¶Coniferis.nuces ferentibus quas.κονοσ græci vocãt
Deũ matris Sacra
¶Terribiles intus thyaſi.Sacra deũ matris ex Samothracia Dar-
danus in phrygiã trãſtulit per ipſũ deucalionis diluuiũ:quippe tũ
Dardanus in phrygiã enatauit
Dardanus obruta ab aquis inſula :ſpiritu diſtentũ vtrẽ pectori
admouit:atq; ita in proximũ littus enatauit id quod in Caſſan-
dra ſub obſcure Lycophron innuit.Iniciabantur in Samothracia
Cabiris vt ait Mnoſeas.ij.quatuor erant numero. Axieros ideſt
Ceres Axiocerſa:quæ perſephone.Et Caſmilos quẽ Dionyſiodo-
rus interpretatur Mercurium.Athenion ait Iaſonẽ & Dardanũ
Samothracum myſteria.
fratres:cabiros appellatos a cabiris phrygiæ montibus:vbi diuer
ſati diu ſunt Alij tñ duos extitiſſe cabiros exiſtimant ex ijs gran
dẽ natu Iouẽ:minorẽ vero Dionyſiũ. ¶Tyaſi.Baccantiũ choreæ
παραινω qđ eſt impetũ facio inde ẽt Thyadas appellatas quibuſdã
placet.Pauſanias tamẽ ait Tyadũ nomẽ Bacchi miniſtris hæſiſſe
Caſmilos q̃
a Thya puella quæ prima liberi ſacris initiata ſit ¶Intus ſubtecto
¶Terribiles horrore quodã ſanctitatis:q tacite ſpectantiũ ſubit
animos.Lucretius.Horrifice fertur diuinæ matris imago.aut hoc
Cabiri
ait propter gallos q cultris ſua brachia cedebant. ¶Delubra tem-
Ve particula.
pla ¶Veſana.Lymphatorꝝ clamore fræmentia ve particula:tum
intentionem ſignificat:tum minutionẽ:vt vetus vehemẽs:vegrã
de:veiouis:& veſanus:q conſtituta mente non eſt.inde vepenis
apud Martialẽ paruæ mentula.Drauci nata ſui vocat vepenẽ:col-
Vepenis apud Martialem.
latus cui gallus eſt priapus.Nã iocatur in Natã poeta q ſubacto-
ris ſui mutoni & qdẽ vaſtũ:diminutiuo noĩe vepenẽ blandiens
appellabat.qui vero bipennẽ:aut pipinẽ ante nos legerũt.ad ſalis

p̄oetæ non aſpirant. Supiora Gellius:& Macrobius ¶ Gemunt.
imane reborãt. ¶ Concentu collato cãtico Auſonius Dindymaqꝫ
Idæo reſpondent Cantica luco. ¶ Vlulatibus. luporum: q cum leo=
nibus. Opis currũ ſequebantur: vt innuit Homerus in hymnis aut
ſacerdotũ de qbus Lucanus Crinẽqꝫ rotantes ſanguinei populis
vlularũt triſtia galli. & huius operis lib. ij. Clau. vlulantia dindy=
ma Gallis. ¶ Baccatur. a fanaticis. p furorẽ quatitur: & paſſiue di
xit vt Maro. Bacchataqꝫ iugis. Naxon. vbi p Epitheton nois rõ=
nẽ poeta expſſit ex Euphorionis ſententia: q Naxon dictã tradit
a verbo ναξαι: qd̄ eſt Bacchari quauis alij nomẽ inſulæ datum ve
lint ab Endymionis filio Naxo: vel ab eiuſdẽ nois altero duce Ca
rũ ¶ Gargara. Montis Ide vertex in Myſia: numero multitudis
vt docet Epaphroditus. ibidẽ Gargaros vrbs olim fuit quã fœ=
minino genere Lyrici carminis ſcriptor alcmã enũciauit: huic Io
uis ex Theſſalia Gargarus. nomen dedit. Aeolicẽ. Hecatæus: &
Strabo vocãt. Ephorus tamen & phileas de Aſia ſcribens eandẽ
Gargara pluraliter vſurparunt. Aratus de Diotimo quodã poe
ta ſic ait. Αἰαξω ὀτιμουνοσενιπετρησι καθητ ιπασιταρ γαρεων βη
τακαιλ φολευτων quod verſ⁹ (vt ingenue fatear) quaſi parergo ad
iecimus: q eos in omnibus Macrobij codicibus deſiderari deprẽ
dimus hoc etiam in loco tanta frugum copia fuit vt non modo
fertilitatis exẽplũ verg. inde ſumpſerit ſed qcũqꝫ magnũ cuiuſqꝫ
rei numerũ vellet exprimere: gargara nominaret ¶ Inclinant ſyl=
uas timidas ſubmittunt arbores: fanaticorum terrore correptas.
Papinius pauet omnis ager reſpſaqꝫ cultris arbor. aſſurgunt in=
quit & arbores: ipſis Gallis in Ida bacchantibus.

Bacchata

Naxos apud Ver quur

Naxos vnde Gargara Gargaros

Arati carmen quod i Macrob. cod. deſideratur.

Poſtq̃ viſa Ceres mugitum tympana frenant
Conticuere chori. corybas non impulit enſem:
Non buxus: non ęra ſonant. Blandiqꝫ leones
Submiſcere iubas adytis gauiſa cybelle

¶ Poſtq̃ viſa ceres. ſimul ac apparuit dat autem Numini autori
tatem cuius conſpectũ lymphati reuerentur. ¶ Typana. Tympanũ
initrũ est ex vna parte planũ: mẽbrana clauſũ int⁹ vacuũ qd̄ digi
tis aut bacillo pulſatur vt ieo ſolebãt i ſacrificio mr̃is deũ Lucreti⁹

Tympanum

Tympana tenta ſonant palmis:& Cymbala circũ cõcaua ¶ Mugitum alluſit ad bouis tergus vnde fiebant An Aeſchyli verbum vſurpauit: is. n. Corytia: q̃ tm̃ nomine diſtãt a Berechyntijs vt Strabo refert ita deſcribit hic manibus tornatã bombycã tenens digitis tactilẽ. modulos cõplet ſonũ allectorẽ furoris. ille Aeneis vrceolis tinnuit. Et paulopoſt. Modulus editur. mugiũt ex occulto Tauriſoni mimi grauis tympani ſonitus quaſi tonitrũ ſubterraneum fertur plura leges apud Strabonẽ ¶ Frænant. cohibent trãſlatione ſũpta ab aurigis. ¶ Chori. fanaticorum: qui deæ laudes canebant dictus vero chorus eſt ἀπὸ τοῦ χαρᾶς. i. a lætitia qua iuuenes:& ad feſta conuenientes puellę: geſtiebãt: vt ſcribit Plato. ¶ Corybas. Corybantes: Ideos dactylos & Curetas eoſdem plæriq; putant. Nonnulli puſillũ quodã diſcrimen adhibant: vt longa diſceptatione Strabo diſputat. is Corybantes appellatos arbitratur: a Capitis rotatione: quod κορυβαντεῖν græce dicitur. Diodorus ait Corybantũ. Iaſonis & matris Idææ filiũ fuiſſe: ac ſimul cum Dardano ſacra Cybeles in phrygiã detuliſſe: quiq; in ſacrificijs eius deæ incumbere voluerunt: Corybantas a ſe dixiſſe. Idæos autẽ dactylos alij quinq; & viginti: Pherecydes duos & quinquaginta recenſet ex ijs duos & triginta quos læuos vocat: faſcinatores extitiſſe: viginti reliquos: q dexteri dicerentur. Superioribus contrarios: & qui maleficia diſſoluerẽt idẽ ſenſit Hellanicus Mnaſæus ſcribens de Aſia libro primo. Dactylos a patre Dactylo ſic appellatos ait: vt ab Ida genitrice Idæos .iij. primi poſt hominũ memoriam: ferrũ fabricauerunt. vt canit q Phoronyda græce ſcripſit quos Opis deæ miniſtros e phrygia fuiſſe dicit & ijs nominibus. Celmes Damnameneuſq; ingens. Acmonq; ſuperbus Libet hoc loco ambigere de Clemente Sidonio Euſebioq; q Celmetẽ & Damnameneũ Iudæos videntur aſtruere:& in Cypro ferrum conficere primos docuiſſe: niſi (quæ lubrica menda eſt) ex Ideos qđ ipſi ſcripſerũt in Iudæos librarij negligentia inuerſũ ſit Eqdẽ vereor ne dũ Iudæorum gloriæ: quos oibus anteferre mortalibus obnixe contendunt: auidius vterq; ſtudet prudenter in hoc offenderint. Arbitriũ penes alios eſto nos de tãſanctis:& præclaris ingenio viris: temere nihil affirmamus. Illud vnum tm̃ monemus: in latinis Euſebij codicibus: Selmẽtẽ pro Celmentæ corruptæ legi Nam q̃s is Celmes: dicatur præter autorẽ phoronidos: vnde carmen a nobis expreſſum: pauloante recitauimus: Sophocles in Sa

Corytiorum ritus

Chori.

Corybantes vnde.

Idei dactili

Aerarie fabrice inuentores

Damnameneus

Acmon
Celmes
Error apud Clementem & Euſebium codicis aut autoris

Celmes in durtiſſimum ferrum vel adamantem

tyris fabula teſtis eſt.q̄ Celmet ē trad it indutiſſimū ferri gen⁹ mutatū quō Cybeles idignationē meruiſſet hiſtoriā percurrit & Naſo metamorphoſe 5.iiij. Te quoq; nunc adama quondā fidiſſime Cuſtos Celme Ioui. Magnus error Domitij :q Celmū Iouis puerū ſuſpicatur:ac priorē formā amiſiſſe:q amanti Statillo neſcio cui ſuas delitias denegaſſet. Apud Diomedē quoq; grāmaticū de pedibus orationis agentē:inoib⁹ exēplaribus pperā ſcriptū adnotaui. Damimamentinus. Altæus:pyrrhichius:pro Damnameneus Acmō:& Celmus nā celmes & celm⁹ indifferēter enūciatur ¶Nō ipulit nō vibrauit corybas ¶Enſē cultrū q̄ ſua brachia ſauciabat. Papini⁹ Theb. Sic phryga terrificis genitrix Idæa cruētū Elicit ex adytis:cōſūptaq; brachia ferro ſcire vetat. Aurelius Prudentius. Cultrū in lacertos exerit Fanaticus Sectiſq; matrē brachijs placat deū ea vero oīa cōpoſita ſunt vt vulgus religione teneretur. Lucretius. Telaq; preportant violēti ſigna furoris:Ingratos aīos atq; impia pectora vulgi. Conterrere metu quæ poſſint numinæ diuæ. ¶Buxus. Tibia:a parte totū Papinius. Et moderata ſonū vario ſpiramine buxus Nam buxus arbor ē:vñ laudatiſſimæ tornātur tibiæ Eadē rōne lotos tibia dicitur:q ex ea materia frequenter fieret autor Feſtus. de Tibia matris deū Lucreti⁹ Et phrygio ſtimulat nūero caua tibia mentis. Eqdē)quō Solin⁹ tibiaꝝ genera plura memoret)lydias hic intelligo:q̄ ſacris huiuſmodi maxie cōueniebāt. ¶Aera Berecynthiæ ſacerdotes vrceolis tinniebant. Aeneis:vt Aeſchyli teſtimonio:antea dictauimus: vt repñtarent curetas.q ne Saturnus vagitū Iouis exciperet ęra quatiebant. Lucretius Luduntq; in numerūq; exultant ſanguine freti Terrificas capitū quatientes numine chriſtas. dictæos referunt curetas q Iouis illū vagitū in creta quondā occultaſſe feruntur. Quom pueri circū pueꝝ pnice chorea Armati innumerū ſtarent pernice chorea armati:in numerū pulſarēt æribus æra:ne ſaturnus eū malis mandaret adeptus. idē faciebant in bacchanalibus: Statius in theb. Gemina æra ſonāt Idæaq; terga. ¶Leones: Mater idæa leonibus vehitur:validis īpetu atq; feruore animalibus:quæ natura cæli ē:cuius ambitu aer continetur:q vehit terrā quā ſub hoc numine intelligi vetuſtas voluit. autor Lucre. & ab eo Macrobius in Satur. ¶Blādi. Compreſſa cauda ludibūdi quaſi veniēdi aſſurgerent. nam crebrior caudæ motus animi atq; iræ index in leonibus:eſt vt poſt Ariſto. ſcribit Pli. ¶Iubas:

Error Domitiu.

Corectus apud Diomed. grammaticum locus.

Galli cybeles brachia ſauciabant

Tibia in ſacris berecyntie

Lotos

Aera cybeles.

Cibeles currus cur a leonibus trahitur

Cybele cur

ceruices & armos ſubmiſerunt nã. leoni precipua generoſitas eſt (vt refert Plin.) quõ colla armoſq; veſtiũt iubæ. ¶ Cybelle: Bacchius pes eſt: ex prima breui & duabus vltimis longis: nã Cybella phrygiæ ciuitas. & ſacer ibidẽ locus Cybellũ fuit vñ deũ mater Cybelle: & Cybellis nominatiuus apud Piſãdrũ legitur. caſtigãd9 eſt & Pompeij codex: in quo bis annapeſti dimenſione per ſimplex l ſcribitur quõ in altero geminanda liquida ſit: ne vir ille doctiſſimus falſa pręcipere videatur. Nam non vna litteratura: nec eadem vtriuſq; appellationis ratio. ¶ Gauiſa .ſ. aduentum filiæ.

Cybelle cur

Caſtigatus pompeij codex.

Adytum

Exilit: & pronas intendit ad oſcula turres.
Viderat hæc dudum ſumma ſpeculatus ab arce
Iuppiter: & veneri mentis penetralia monſtrat.
Curarum ſecreta tibi cytheræa fatebor.
Candida tartareo nuptum proſerpina regi
Iam dudum decreta dari. ſic atropos vrget.
Sic cecinit longæua themis. nunc matre remota
(Rem peragit tempus (fines inuade ſicanos:
Et Cereris prolem patulis illudere campis:
Craſtina puniceos quom lux detexerit ortus:
Coge tuis armata dolis: quibus vrere cuncta

¶ Exilit foras ſe proripit. ¶ Adytis. fani penetralibus. quo licito pręter ſacerdotes ingreditur nemo. Verg. Aenei. ij. Suſpenſi Eurypilũ ſcitatũ oracula phœbi mittimus iſq; adytis hęc triſtia dicta reportat. Intẽdit ab oſcula. porrigit & geſtũ feſtinãtis ad amplexus exprimit. ¶ Turres qbus deæ vertex inſignis erat. vt ante diximus: cã; pręterea reddit Oui. Q đ primis turres vrbibus ipſa dedit. nã ante fabricę vſũ mortales in editis natura locis ſe cõtinebant: & iis pro turribus vtebantur. ¶ Viderat hæc. Superiora de dis Oeconomiæ: vt abſente matre: rapiendę proſerpinæ occaſio

fiat. Speculatus.recte.nam ſpeculari eſt ex occulto atq; edito loco
callide quid obſeruare.cornix apud Ouidium. Abdita frōde leui:
ſumma ſpeculabar ab vlmo. ¶A ſumma arce.ab Aethere .qui ſu=
blimior cæli pars eſt apud poetas. Quin & editiſſimis quibuſq;
vrbium locis inſidens Iuppiter dicta factaq; hominum.ſed impri
mis regum ſpeculatur.vt canit in Iouis hymno Callimachus.no=
ſtri tamen principes iſta contemnūt Ita profecto eſt vt ille cecinit
Sic regnat q́quis venit ab exilio.dabunt tamen iſti actutū pœ=
nas & quas Tyranni ſolent.q ne domeſticis quidem exēplis mo
niti temperare ab iniuria voluerūt. Adeſt ecce diuinitus cum am=
pliſſima ſuorum manu. Maximus omnis æui rector Ludouicus
gallorū rex:qui non ſecus ac alter Hercules huiuſmodi monſtris
vix reſpirantem purgabit Italiam Monſtrat. aperit. ¶Men is
penetralia.receſſus.& intimas animi cogitatiōes.atq; ita expres
heroici carminis legem quom ad deorum colloquia ſeſe attollit
¶Curarum ſecreta tibi. Oratio Iouis ad venerem.cuius initio be
niuolentiam captat.quom dicit vni ſibi vel arcanos ſenſus com=
mittere:eiuſq; mox numen extollit. ¶Curarum ſecreta ſollicitu=
dines animi:quæ me torquent:quaſq; ceteros omnis (præter te)
cælatos velim. ¶Cytherea ven⁹ a cytheris inſula quinq; paſſuū
milibus a malea diſtante.ei cytherus phœnicis filius nomen de=
dit:quom Porphyris antea diceretur:a præſtātia purpurarū:qua=
rum illicerat captura.orta mari primum venus huc appulit: vnde
cythereæ cognomen tulit.autor Heſiodus.priora Solinus & Eu
ſtathius. ¶Fatebor ingenue referā Verg . namq; (fatebor enim)
quando hæc te cura remordet. ¶Candida pulchra. Iamdudum
ab Aeterno expreſſit.n.verbum philoſophorum.q quæ fato fiūt
ab Aeterno fieri dicunt. ¶Decreta.deſtinata.vt ita dicam. ¶Da
ri nuptum.iungi connubio. ¶Tartareo regi.plutoni. ¶Sic
vt proſerpinam pluto ducat. ¶Vrget⁹ inſuperabili quadam
vi cogit. ¶Atropos vna parcarum.quæ fati neceſſitatem ſi=
gnificat:ab effectu græci nominis (vt ante diximus: quia mutari
non poteſt inducit autem iouem arcana fatorum prodere q; eā
vetuſtas huic vni tm̄ deo patere credidit.hoc argumēto Theocoſ
m⁹:& phidias Iouis ſimulacro:qđ vterq; megarenſib⁹ elaborauit
ſupra caput parcas adiecit autor Pauſāias. ¶Cecinit vaticinata ē
fore. ¶Themis.hāc deam putabāt quę p̄ciperet hoibus:id petere

Specularis

Iupiter dicta
factaq; re=
gum ſpectu=
latur.

Cythera
Porphyris
Cytherea
venus

Fata Ioui
tm̄ patere

Iouis ſimu
lacrum

Themis
Deucaliōis

a Themide
ſortes.
Themis ce
li z terre filia

Themis celi & terre filia.
Thetis alio verbo Carmentis.
Sicania
Sicanus fluuius.

quod fas eſt:eādemq; id eſſe quod & fas eſt:vt docet Feſtus hæc ante Appollinem (quod Strabo refert) oraculum tenuit in pernaſſo.atq; Deucalioni ſortem dedit: vt canit Oui.in.j.meta.in quo diſcedit Oui.a Philochoro:is.n.tradit Themin in ipſo Deucalionis diluuio aſcenſo bouis tergo in Epirum auectam.ac loco quo primum appulſa eſt:Bucheta nomen dediſſe. ¶Longeua.Annoſa nā cæli ac terræ filia per orbis initia redditur ab Heſiodo.Cōmendat autem perſonam themidis Iupiter ab ætate quo maior illi fides adhibeatur:nā vt ait etiā Naſo ſacris venit vſus ab annis:aut Annoſam certe dixit:vt ab altera Themide diſtigueret: Euandri matreq; longe poſt fuit:Carmentis alio verbo dicta: vt eſt apud Plutarchum. ¶Matre remo abſente Cerere. ¶Inuade.occupa. ¶Fines ſicanos.ſicania ſicilię quędam pars in finib⁹ Agrigentinis:& amnis in ea ſicanus olim fuit:vt refert Apollodorus.Sed & inſula quandoq; tota Sicania dicta eſt:a Briarei cyclopis filio ſicano.Aetne fratre.vt teſtimonio Caletiani Dionis: antea recitauimus Solinus tamen in polyhiſtore.Sicaniæ inquit diu ante troiana bella.Sicanus rex aduectus cum ampliſſima iberorum manu:nomen dedit.

Occaſio iuuat res.
Phenices vude.

¶Rem peragit tempus Terētij ſnīa Tempus rerum omniū eſt primū.& Ennius Occaſus iuuat res.i. oportunitas temporis:vt Pompeius interpretatur. ¶Illudere cāpis.prepoſitionem nomini detractam verbo dedit. ¶Patulis diffuſis. ¶Craſtina lux.ſequens dies: ¶Detexerit.apuerit. ¶Ort⁹ ſolis.

Phenices cuiuſcunq; generis homines mactabant.
Phenicceus & Puniceus color

¶Puniceos.purpureos:a purpura quę prima cōmēdatione in Tyro tinguebatur apud phœnicas:quos mutatis ſyllabis poenos appellamus:vnde punicus & puniceus deriuatur phœnices autē παρα το φονευειν dicti ſunt:q; initio cuiuſuſcumq; generis appulſos homines:pro victimis feriebant:vt inter naturę miracula narrat Ariſtoteles.inde qui phœnicibus proximi colunt perhibē vulgo phœniſſare dicunt cede maculare ſed Euſebius in temporibus.phœniceus inquit color:& vna mutata littera puniceus:ab inuentore nomē ſortitus eſt.qui bythiniam condidit:& phœnicib⁹ elementorum notas dedit.Coge nam quid non cogit amor? vt Verg.ait & repetit Mar? ¶Armata.inſtructa.nā dolos etiam Verg.armadixit:& querere conſcius arma. ¶Dolis artibus ¶Tuis amphaticos quaſi dicat pellacibus:vt illud Didonis apud Ver.Dum mea me victam doceat fortuna dolere.nā ex eius ſtatu quę loquitur aduerſum ſignificat.

Me quoq; ſæpe ſoles. cur vltima regna quieſcunt:
Nulla ſit immunis regio: nullumq; ſub vmbris
Pectus inacceſſum, Veneri: iam triſtis Erynnis.
Sentiat ardores Acheron: ditiſq; ſeu eri
Ferrea laſciuis molleſcant corda ſagittis.
Accelerat præcepta Venus: iuſſuq; parentis
Pallas: & inflexo quæ terret mænala cornu:
Addunt ſe comites diuino ſemita greſſu
Claruit: augurium qualis laturus in orbem:
Præceps ſanguineo delabitur igne Cometes
Prodigiale rubens: non illum nauita tuto:
Non impune vident populi: ſed crine minaci
Nunciat aut ratibus ventos aut nubibus ignes.
Deuenere locum: Cereris qua tecta nitebant:
Cyclopum firmata manu. ſtant ardua ferro

¶ Me quoq; ſæpe ſoles. ingenue de ſe fatetur Iuppiter: id qđ inſi-tio fore ꝓpoſuerat. quippe maximus (vt eſt apud Plautũ) Iuppiter amator fuit: & Propertiꝰ Iuppiter ignoro priſtina furta tua. ſimul in Peroratione init grãm Veneris cuius potentiã per amplifica-tionem cõmemorat. ¶ Vltima regna. Tartara. ¶ Immunis. Mu-nus onus etiam dicitur. id quõ remittitur vacationẽ preſtrat: quę inde immunitas appellatur. Hęc iuris ciuilis autor Paulus. ¶ Sub vmbris. apud inferos. Inacceſſu, veneri. preclusum tibi. ſcribitur & inacenſum præfacto ſenſu. ¶ Erynnis furiæ. Verg. Cõdita Eryn-nis inuiſũ numen terras cæluq; leuabat. ¶ Sentiat ardores. amo-ris flammas. ¶ Acheron. Inferni fluuius. de quo alibi ſatis multa hunc autem potiſſimum nominauit: vt indicaret. ne triſtitia qdẽ contracta pectora veneris ictibus eſſe impetuia. aut certe: ꝙ vnus Munus Immunitas

Acherõ ex inferni fluuijs:amaſſe dr̃.atq3 ex Orphne nympha Aſ=
Mores ex habitu cordis.
calaphũ genuiſſe vt eſt apud Oui. ¶Seueri.rigidi. ¶Ferrea·dura
nã vulgo creditur hominum mores ex habitu cordis formari &
Ariſtomenis Andanei:qui toties Lacedemonios bello fudit:exe
cticorſetis obſitũ:Herodotus inuentũ tradit quod etiã Plutar.&
Rhianus affirmant inde Tibul:Flebis:non tua ſunt duro prę cor=
dia ferro vincta:nec in tenero ſtat tibi corde ſilex. ¶Molleſcant
priſtinũ rigorẽ omittant. ¶Laſciuis ſagittis.Amoris cuius tela
ſagittę ſũt & faces.vt canit etiã Tibull. ¶Accelerat pręcepta Ve
nus.nõ reſpondet vt numẽ inferius.ſed feſtinat:& ſtudioſe faceſ=
ſit Iouis mandata.atq3 ita nos admonet.officij poeta:vt parenti=
bus alacres obſequamur. ¶Iuſſu parẽtis.Iouis imperio. aliter ab
ſurdũ videri poſſet:virgines & pudicas deas.veneri comites ac=
ceſſiſſe.qđ in.iij.Ceres obijciet.Tñ mutata volũtas? Iam veneri
Pallas vñ.
& ſocijs iunctę raptoribus itis? ¶Palas Mineruę cognomẽ: ἀπὸ
τοῦ πάλλειν i.a vibrãdo nã de ſũmo Iouis capite cõcutiens arma
ꝓſiluit vt canit etiã Lucan.ex fabula vel vt Clemẽs ſidonꝰ autor
eſt:quoniã liberi patris a Titanibus diſcerpti:cor palpitans Ioui
detulit alij palladis appellationẽ ſortitã volunt:q̃ in deorũ tumul
Pallas gigas.
tu:Pallas ab ea gigas extinctꝰ ẽ.cuius Actiꝰ i Eriphila meminit
Pallas bicorpor anguium ſpiras trahit.aut ipſius deæ pater Pal=
las:qui quom volucer eſſet vitiare filiam cõtendebat cuius occiſi
cute ꝓ lorica vſa dicitur.atq3 in talaria pennas tranſtuliſſe· ¶In=
Menalus Menala.
flexo quæ ter.mæ.cor.Dianæ perhiphraſis:quę frequẽtet in Mę
nalo venatus exercet.Mænalus archadiæ mons eſt:& fluuius:a
Mænalo Lycaonis filio.vt ſcribit Stephanus.montis nomen nu=
mero multitudinis genus mutat:vt taygetus pãgæus:& pleraq3
Arcus e cornu
¶Terret exturbat. ¶Cornu.arcu.q ſit e cornu.Claudianus.Eri=
piunt trucibus cortinia capris cornua:ſubiectis eadem lenteſcere
Arcus Dianę corneus an Aureus
cogunt ignibus:intendunt taurino miſſile neruo.Diſcedit hic ab
Ouidio,Claud.is.n.arcum dat aureum Dianæ corneũ vero Nym
phæ:quom de ſyringe ſcribens ait poſſet credi Latonia ſi nõ cor=
neus huic arcus.ſi non foret aureus illi.Addunt ſe comites.euntẽ
in Siciliã venerem proſequũtur. ¶Diuino ſe gre.claruit. Nam
quom dij cælitus aliquo ſe demittũt:manifeſta lucis veſtigia poſt
ſe relinquunt:ſtellarum modo quæ longo tractu per aerem ferũ=
tur:vt ait Lucre Nonnulli nubem intelligunt qua numina circũ=
fundũtur:ne mortalibus oculis pateant Oui.de Cerere.egrediẽs

nubem trahit prior tamen īnīa caſtigatior. ¶Semita.qualem Vergi.expreſſit Aenei.ij.tū longo limite ſulcus dat lucē. ¶Diuino greſſu.qua deæ curſū tenebant. ¶Claruit effulſit. ¶Cometes grece dixit:Latini crinitā vocant:horrentem crine ſanguineo:& coma rū modo in vertice hiſpidam. Terrificum magna ex parte ſidus:atq; nō leuiter expiatum.nā magnarū cladium prenūcium ſepe fuit:vt ſcribit Plin.plura leges in naturalibus Senece q̄ſtionibus. ¶Præceps.qui lapſu velociſſimo rapitur. ¶Latur⁹ augurīū fatalis.nā fere ſemper ingentia portendit mala:vt Diogenes opinatur.& infinitis prope documentis cōpertum eſt. ¶Prodigiale nomen pro aduerbio. ¶Tuto.citra periculum. ¶Impune ſine noxa. ¶Crine minaci lugubri flāma cladeſq; intentanti. ¶Nūciat.fore ſignificat. ¶Aut rati.ven.aut nu.'ignes. Vētos ab iis graues æſtuſq; ſignificari.tradit ariſto.nonnulli tamē ex antiq̄s codicibus habent.aut vrbibus hoſtes.in quam lectionē trāſuerſus eo magis agor:quo nobis iſta ꝑdentibus:Italia bellis atteritur:que multo ante ingruere cometæ portenderunt. ¶Qua vbi.particula Papinio familiaris. ¶Tecta.Sedes a parte totum. ¶Firmata legitur & fundata.vtrumq; conuenit. ¶Manu.arte. Verg.'Artificumq; manus. ¶Cyclopum.cyclopes (vt ante diximus) famuli Vulcani fuerunt ad quos omnia fabrilia opera que admirata vetuſtas eſt retulit. Ita ab iis argiua mœnia conſtructa canit Papi. Clytum Cyzici portum Rhodius Apol. Theſſali generis homines fuerunt:vt ait Deilochus εγχειρο γαστορεσ vt eſt apud Strabonem quia ventri victum manu querebant:appellati. ¶Stant. erecta ſunt vt apud Ver.Marcellus interpretatur:& Ser.

Comete.
Crinita.

Cometarū portenta.
Italie bellis atteritur.

Cyclopes
Chitus cizici portus.

Mœnia:ferrati poſtes.immenſaq; nectit
Clauſtra Chalybs:nunq̄ tanto ſudore Pyracmon
Nec ſteropes conſtruxit opus:nec talibus vnq̄
Spirauere notis animæ:nec flumine tanto
Incoctum maduit laſſa ceruice metallum.
Atria cingit ebur.trabibus ſollidatur ahenis
Culmen:& in celſas ſurgunt Electra columnas

Ipſa domum mulcens tenero Proſerpina cantu
Irrita texebat rediture munera matri.
Hic elementorum ſeriem:ſedeſq; paternas
Inſignibat acu.veterem qua lege tumultum
Diſcreuit natura parens:vt ſemina iuſtis
Diſceſſere locis.quicquid leue fertur in altum

¶Nectit.coagmētat. ¶Clauſtra:ſeras a claui. ¶Chalybs.id du-
riſſimũ ferri genus eſt:qđ primi chalybes inuenerũt vt ait Calli-
Chalybis mac.vñ nomē.Scythici gñis Chalibes in pōto ſũt ꝓpe Thermo-
doontē.q nudi ferrũ cōtinēter exercēt.autor Appollon.Ver:Dio
niſ.Apher.& C.Balbus.ij.ferrũ primi fabricauerũt vt ait Arrhiā.
Ex grecis nōnulli Alyzonũ alybũq; appellatione eoſdē indicari
arbitrātur.atq; ita detracta prima lr̃a dictos Alybas eſſe:vt alijs
Alyzones poſtea ſyllabis Chaldei vocati ſũt.In hiſpania Trogus Chalybē
Alybes reddit amnē:q ſui nois populos alluat:q ceteros ferri preſtantia
lōge ſuperēt. ¶Pyracmō.vulcani famulus:notus carmine Vergi
Chaldei liāo Brōteſq; & Steropes & nud⁹ mēbra Pyracmō.is appellat⁹ ē
Pyracmon :vt Seruio placet:ꝙ calēti icude nũq̃ diſcebat.nā grece πυς ignis
ακμων incus eſt. ¶Steropes Heſiodus Aſteropē ſcribit.nō Ste-
ropē ſed qui noſtris exēplo fuit·Callimachus etiā Sterope.hic a
fulgetra nomē ſortitus ē que ϛεϱοπη grece dr̃. ¶Notis argumētis
¶Anime vēti grecedixit:imitatione Maronis & Oratij. Verg.
Quātũ ignes animeq; valēt. ¶Laſſa cer.Cyclopum.quos poeta
Aie venti vult in cōſtruēdis edibus laboraſſe. Eſtq; Papinij ſenſus:in equũ
maximũ Domitiāi.Laſſũ Steropē:Brontēq; reliqt. ¶Atria pria
ps ediũ:que cōtinet mediā aream:inq̃ collecta ex ci tecto pluuia
Atrium deſcēdit:dictũ atriũ ꝙ a terra oriatur quaſi a terrariũ:vel ꝙ atrũ
ſit ex fumo culine.nā duobus illic tm̃ fercul' maiores epulabātur:
vt ē apud Catonē ſeu ꝙ id gñs edificij Atrie primũ in etruria i-
uentum eſt.Hec ex Feſto.Seruioq; accepimus:& alijs autoribus.
¶Ebur.Barrus elephas alio verbo dicitur Orati⁹ Quid tibi vis
nigris mulier digniſſima barris Inde Elephantorum dente ebur
Ebur quaſi e barro.Cla hoc ait Hōe. imitatione qui Aulam Menelai
ebore & electro fulſiſſe ſcrit. ¶Culmē.tectũ. ¶Tra bibus ahen
ver:Nexeq; Aere trabes.in hac.n.deſcriptione opulentiſſimum

aliquot cereris tēplū Clau.mente concepit. ¶ Electra vbi in auro
Electrum
qninta argenti portio eſt electrū vocatur ꝙ ſi gntā portionē ex=
ceſſerit:incudib⁹ ñ reſiſtit.autor Pli.nec audiēdi ſūt ij:q ſuccinū i
terpretantur quō ſuccino nullus vnq̄ vſus incolūnis : fuiſſe lega=
tur. ¶ Surgent.attolluntur.Ver.Nauali ſurgentes ęre colūnas hic
Ver.locus
verſus eſt:ex quo Maronis aliud carmē Aeneid.j.Veladabant lę
ti:& ſpūas ſalis ære ruebant.Aereis nauiū roſtris interpretati ſu=
m⁹ naualia qppe roſtra:qđ vitruui⁹ etiā refert e ferro vel ære fie
bant nā cū Ser.remos illic intelligere abſurdū eſt quō ſecūdo ven
to nauigantibus inutiles remos eſſe nemo neſciat:q vel in portu
qñqꝫ nauigauerit: ¶ Celſas altas.a κελησ q ſublimis equo vehi=
Celſus.
tur Celebrat & celetas in olympicis Pindarus. ¶ Mulcens.oble=
ctās. ¶ Tenero ſuaui.Teneꝝa τερεν eiuſdē ſignificationis græca
Tenerum
Lanificiū in
muliebribus
cōmendatur
voce deducitur īuerſis ſyllabis.autor Pōpei⁹. ¶ Texebat.cōmēdat
in puella lanificiū romanoꝝ veteri more nā nubētes quaſillū ſeq̄=
batur & colus vt ſcribit Varro rapetit & Plutar.in queſtionibus.
id erat argumentū pudicitiæ nā q̄ mulieres ijs ſtudijs occupātur
minime male cogitant expreſſit & hoc in vxore Targnij:& Lucre
tia in Faſtis Naſo. ¶ Red.mu.ma.i.veſtē quē reduci matri dono
daret. ¶ Irrita qm̄ voto fruſtrata neqꝫ telas abſoluit : neqꝫ matri
largiri potuit.Hic hac in veſte deſcribit argumentū quo telæ pi=
ctura conſtabat. ¶ Inſignibat.pingebat qđ a Semirami inſtitutū
Babylonica
apud' Lucre
tium
hiſtoriæ credimus & inde babylonicū veſtis gn̄s a lucretio dici
plęriqꝫ putāt.Ceu babylonica magnifico ſplēdore rigātur;& alibi
Labitur interea res:& babylonica fiūt ſed hoc vadimonia qdā le
gūt. ¶ Elemētoꝝ ſeriē quo inter ſe ordine reꝝ ſemina diſpoſita
ſint.Nā q̄ ϛιχοια græci vocāt:nr̄i principia:reꝝ ſemia primordia
Elementa q̄
bus noibus.
appellētur &
vnde.
initiaqꝫ appellauerūt tū corpa genitalia atqꝫ materiē (vt añ dixi=
mus) & ab alēdo elemēta:qđ oia gignāt & alāt:vt diſcim⁹ ex Lu
cret.& Ci. ¶ Sedeſqꝫ paternas cælū qđ a Ioue ꝓſerpinæ pr̄e:cæ=
teriſqꝫ dijs ſupis teneri vetuſtas credidit:& nos accepim⁹ id qđ af
firmat Apule.ex Ari.cæli ſupm⁹ ambitus:vt Anaxie.ex terræ na
tura cōſtat:vt Empedocles:ex aere iſtar criſtalli ab igne cōcreto
vel vt exiſtimat Ariſt.ex quinto quodā gn̄e : qđ ex illis quatuor
corporibus nihil hēat. ¶ Quale.quo fœdere. ¶ Natura pa.deus:
Celum quid
Natura.
quē naturā:mētē:fatū:Iouē multiſqꝫ preterea noibus appellari.
Stoici putāt:& refert Seneca. ¶ Parens.exp̄ſſit etimō qppe natu
ra dicta ē ꝙ oia gignat.autor Seruius. ¶ Diſcreuit.diduxit.Cui.

Chaos quid. Materies

Aeris ⁊ Aetheris ſedes.

Hãc deus:& melior litẽ natura diremit. ℭ Veterẽ tu principiorũ
moles ab initio cõfuſa fuit:ac informis:vt in Menalippe canit Eu
rypides.id qđ Chaos dixit Heſio.qđ ex interpretatione Zenõis
aquã ſignificat.q̃ concretã materiẽ gignat materies rurſ⁹ terrã &
quecũqꝫ p̃terea ſunt. ℭ Tumultũ.diſcordiã nã in illa rerũ confu-
ſione:frigida pugnabant calidis:humentia ſiccis:Mollia cũ duris
ſine pondere hñtia põdus:vt eſt apud Ouidiũ:Empedocles quoqꝫ
cecinit.ex illo genitaliũ corporꝝ icõpoſito aceruo:litẽ prio extitiſ
ſe:mox amicitiã atqꝫ ita cõgeſtæ vnitatis diſſidiũ ſubſequutum.
ℭ Iuſtis in ſedes cõuenientes:& ſibi aptas. ℭ Quicquid le.fer. in
al.ſpũs:& ignea ps eius Aether quæ põdus nõ hñt ſupiora occu
pauerũt:eadẽ rõne:ſol & reliqua aſtra:ſuos quæqꝫ curſus ſortita
ſunt.Quin & corpora:qbus caloris plus:humoris minus inerat:i
auras p̃ẽnis ſe ſuſtulerunt:q̃s alites appellamus autor Diodorus.
ℭ Fertur in al.in ſublime tendit.Altum Ver.etiam cælum dixit
Maia genitum demittit ab alto.

In medium grauiora cadunt.incanduit Aether:
Egit flamma polum.fluxit mare:terra pependit
Non color vnus ineſt ſtellas accendit in auro
Oſtro fundit aquas attollit littora gemmis
Filaqꝫ mentitos ſubtertexlantia fluctus
Arte tument.credas illidi cautibus algam:
Et raucum bibulis inſarpere murmur harenis.
Addit quinqꝫ plagas.mediam ſubtegmine rubro
Obſceſſam feruore notat ſquallebat aduſtus
Limes:& aſſiduo ſitiebant ſtamina ſole.
Vitales vtrinqꝫ duas quas mitis oberrat
Temperies habitanda viris.cum fine ſupremo

Torpentes traxit geminas:brumaq; perenni

¶In me.g.c. Thales milesius orbẽ terrarũ mediũ statuit Ignẽ Philolaus.q̄ idẽ oĩm autor extiterit. Thaletẽ seq̄tur & Ouidiũ. Clau. Oui. Densior iis tellus elementaq; grãdia traxit:& pressa ẽ grauitate sui nã q̃ grauiora Clau.appellat elemẽta grãdia dixit Oui. vtrũq; significat illa corpora:q̃ maxĩe bruta sũt:& ad terræ naturã q̃ pxĩe accedũt. Incãduit.hylẽ quã materiẽ vocari diximꝰ:ex aq̃s ĩ se coactis exortã canit Hesio.ex eadẽ vero concretiore terrã gigni cui pximũ statuit Atherẽ:quẽ ñ suo noĩe sed amorẽ vocauit q̄ vterq; igneus:ẽ vt apud ipsũ poetã Zeno exponit. ¶ Incanduit ardorẽ cõtraxit.& hoc ait ex anaxa.sñia Claud. Anaxagorã tñ coarguit Arist. ¶ Eg.fl.po.sũmꝰ oĩm locꝰ:& q̃si mundi totius arx a græcis æther ñ ab αιθεσθαι qđ ẽ flagrare:sed ab alio verbo αειθειν q̄ ẽ sp currere dictꝰ est q̄ aether assidua vertigine rapiatur vt repnso Anaxagora:scribit Ari. Aetheris vero motionẽ flãmæ poeta tribuit qm̃ ignis & mouet se:& cæteris motũ p̃stat vt opinatꝰ ẽ Hereaclitꝰ. Ignis.n.figura pdiuis ẽ & efficax ad impendẽdũ p pterea nõnulli:vt ẽ apud Themistiũ:aĩaz ex igne cõstare disputãt Sũt & q differant totius ignis illiꝰ cõceptabulũ atq; sõtẽ quẽ vocari Aetherẽ docui:nõ tursũ versꝰ vt eiꝰ apud nos scitillæ ptesq; sed in orbem niti:& suo circũactu cælũ mouere qđ hic innere vr̃ Cla. ¶Fluxit. Quõ mixta priꝰ essẽt oĩa ex hũidis æquor æffectũ:est ex durioribꝰ terra initio lutosa & qdẽ mollsea pꝰ ĩ dies magis magisq; vẽtis:& sol ardore torrefacta:sublimis ĩ medio pepẽdit ait Diodorus. ¶Stellas. stellæ singulares sũt:vt:erraticę quinq; & cęteræ q̃ ñ admixtæ aliis solæ ferũtur. Sidera vero q̃ in aliquod signũ stellarũ pluriũ cõpositione formãtur. vt aries taurꝰ & id gñs alia. Ci q̃ sidera.& stelas vocatis. Mac. ¶ Accendit.i.au. allusit ad illud Maro. ferit aurea sidera clamor. ¶ Fũdit aq̃s. ad liq̃das effusi maris vndas respexit: ¶Ostro. purpura.nã ver.purpureũ mare dixit & Hom. αλα πορφυρεον. Ostrũ vero (qđ Vitr.docet) e cõchiliorũ testis excipitur & inde nomẽ eius color iol curriculo tẽperatur nã vtq̃q; regio plus minusue sol radios sentit:ita liuidus: Ater violaceus:aut ruber ẽ ¶ Attollit li supmos terræ margines:& oras. ¶ Gemmis. lapillis. quos a gemmarum similitudine sic appellant. nam gemmæ propriæ sunt po puli: quos primo vites emittunt. hoc ait poeta quoniam in maris rubri littoribus ad

Altum
Terre sedes
Amor ignes
Aether vñ
Aetheris motus.
Stelle
Sidera.
Mare pur purcum
Ostri color.
Gemme

Hyphen. oceanū gēmę reperiūtur. Prop. ſp in oceanū mittit me q̄rere gē-mas. ¶ Subter ſubiicięda ē Hyphē. nā diuerſę voces in vnā coa-luerūt: vt apud Terē. ſp lenitas apd̄ Ver. ſubter labētia & antem-loq̄ apud Prop. Sēp amicicia. apd̄ Oui. Antemei. ¶ Fluct⁹ mē. maris vndas effictas. Ver. aiuʒ pictura piſcit inani. vana. ſ. & mē-daci: q̄ tm̄ ſpe tenus ē. ¶ Arcte tu. vndātes ęſt⁹ imitantur. legitur

Alga & tremūt vtrūq̄ recte. ¶ Illi. ipingi ſcopulis. ¶ Algā. Maris ex-cremētū vulgo notū. q̄ trāſmarinis vitreis inſternitur. Et raucum bibulis iſerp. murmur harenis. Expreſſit verbū: qd̄ ē apd̄ gręcos

Celum φυιστειν id a lene fluctuū motu cōfinxit Home. & Dionyſ. vſur-

Triticum pauit. ¶ Bibulis. humorē ſorbētibus. Harenis. C. Cęſar ſcribēs de

Harena Analogia lib j neq̄ cęlū. neq̄ triticū: neq̄ harenā mlītitudinis ſi-

Hemiſpia gnificationē pati monet. eiuſq̄ ſnię rōnē lōga Frōtōis diſputatiōe

zone qnq̄ Gelli⁹ explicat. Sʒ Ver. & ſequuti poetę. eā ſēſurā ſubire noluerūt & harenas ēt pluralr̄. ſuo iure dn̄t. vt hic & Aeneid iij. ęſtu miſcē tur harenę. ¶ Addit q̄nq̄ pla. Terra in duo latera: q̄ hemiſperia noīantur. ab oriēte diuiſa ad occaſū. Zonis q̄nq̄ diſtinguitur. me diā ęſtus infeſtat: Frig⁹ vltimas reliq̄ hitabiles pia agūt anni tpa vt ſcribit Mella. ſed ipſū cęlū totidē ſigulos hēt: nā qualitas vel fri goris: vel caloris: q̄ cuilibet cęli parti ſemel inhęſit: eādē infici ptē terrę: quā deſpicit ambiēdo. ¶ Plagas eaſdē rectius faſcias appel lari: Martianus autumat. ¶ Notat. inſignit. ¶ Mediā plagā: quæ ſolis ardore torretur. vt inq̄t Cicero. ¶ Obſeſſā ſer. innodicis ca-

Subtegmē. loribus occupatā. ¶ Sub tegmine. filo qd̄ inter ſtamē currit: idē trama vulgo dr̄: & apd̄ Perſiū: mihi trama figurę ſit reliq̄. ponitur & p quocūq̄ tātū filo Catul. currite ducētes ſub tegmina: currite fuſi ¶ Rubro vt torridā color indicaret. ¶ Limes. ſemita. ¶ Sq̄l lebat cōtinuis ſolis ardoribus. nam per eam ſol decurrit: vt mul-tis verbis Macrob. exponit. ¶ Sitiebant: arida videbantur. meta-phora ſumpta ab iis qui labore aut æſtu nimio ſitim contraxerūt Ouidius de latona. caret os humore loquentis: & fauces arent. ¶ Vitales habitabiles ꝓpter temperiem. nam frigoris & caloris participes animātibus: & frugi vitam miniſtrant: quorum alte-rum per ſe conſtare non poteſt. ¶ Habitanda viris. cultus & hominum patiens. Permenides terræ partes habitabiles prius

Hitabiles plage. diuiſit in Zonas quas tropicas appellauit eas nūc ītelligit. ¶ Tra xit: vltio loco ſtatui. ¶ Gemias. duas Ver. & gemini atridę. quis diuerſo ptu ſit editi. ¶ Torpētes. iniuria frigoris. ¶ Fine regiōe

aut texti margine. ¶ Sup̄mo post quē nihil ē. Sup̄m ū iuris ciuil' autor Paul⁹ ait eū eē. quē nemo seq̃tur· ¶ Bruma penni ꝑpetua. Supremus.

Fœdat: & æterno constringit frigore telas.
Nec non & patrui pingit sacraria Ditis
Fatalesq; sibi manes nec defuit omen.
Præscia nam subitis maduerunt fletibus ora.
Cœperat & vitreis summo iam margine texti
Oceanum sinuare vadis: sed cardine verso
Sensit adesse deas: imperfectumq; laborem
Deserit: & niueos infecit purpura vultus
Per liquidas succensa genas: castiq; pudoris
Illuxere faces. Non sic decus ardet eburnum
Lydia sidonio quod fœmina tinxerit ostro.
Merserat vnda diem: sparso nox humida somno

¶ Fœdat. inficit. au (qđ aptius est) asperat: vñ fœda tēpestas: & oculi truciū fœdi. ¶ Cōstringit. q̄ natura frigoris ē. Lucanus. Astringit Scythicū glatiali frigore pontū. Legūt & exēplaria quędā cōtristat. ex illo Maronis cōtristat frigore cęlū. ¶ Nec nō p̄terea ¶ Sacraria. secessus. & intimas inferni sedes. nā qđ aditon gręci nos penetralia dicimus & sacrariū. ¶ Patrui. Plutonis qui frater Iouis ē ꝓserpinę patris. Euemerus autor & Hesiodus. patris aūt mei frater mihi patruus ē: vt apud iurecōsultos: ait Modestinus. ¶ Fatalesq; sibi manes. Tartaꝝ quo fato trahebatur. ¶ Omē. auguriū qđ ore fit: vt inq̄t Festus & Valerius inter antiquę exēpla: de oibus indicē dedit. ¶ Pręscia q̄ futurā cladē p̄sagiebāt. ¶ Subitis; fletibus. obortis; repēte lachrymis. nā nisi subito ꝓfluāt: omē nō faciūt. ¶ Sūmo littore. extremę orbis orę. Sinuare. hoc ait ob flex⁹ littoꝝ quę abluit oceanus. is. n. nō vno sed gemino ambitu terrę corp⁹ oē circūfluit. & ob oriēte duos sinus: totidēq; ab occasu refūdit vt ē apđ Macro. ¶ Oceanū. Quicqd ex terra tollitur:

Patruus.

Omen.

Oceanus mater mai9. Atlanticum

inſulæ mō mari circūfundi multi prodiderūt. Id Barbari vocāt Oceanū·Pelagus & mare maius qui ſedes habent in Aſia greci Atlanticū vt in varia tradit hiſtoria Phauorinus. Oceanus dictus ē: παρα το ωκεωσ ναειν ꝑ incredibili celeritate curſū rapiat. Varro in Ortographia. Ergo inter ſolis ſtationē: & ſidera ſeptē Exporrecta iacet tellus: huic extima fluctu Oceani: interior Neptunno cingitur ora. ¶ Vitreis vadis. aquarū epiteton vitreus ē: & in aqs habitātes nymphas vitreas appellamus Pap. Vitreæ iuga pfida

Circe cur apud Pap.

Circes. nā Lactātius autor eſt: Circē poſtq̄ ab hūanis exceſſit Maricā: Minturneſiū numē: effectā inde Latinū: quē Circes apud Heſiodū: Maricę filiū legimus apud Ver. Hunc Fauno & Nympha genitū Laurente marica Accipimus. qd profecto ſi Seruius obſeruaſſet. tot ambagibus in re aperta nō vteretur Maricę pterea meīnit Orati. & Marti. ¶ Texti. veſtis Oui. Illita Neſſęo miſſi tibi texta veneno. ¶ Cardine verſo. geſtū fores aperientis expſſit. Cardo dictus eſt quaſi cor Ianuæ Ver. Foribus cardo ſtridebat Ahenis. ¶ Deas quas a Ioue miſſas ꝓpoſuit. ¶ Imperfectū. nō abſolutū ¶ Laborem. teles infra Clau. Diuinus perit ille labor. i. opus. ¶ Purpura. rubor. ¶ Infecit. ſuffudit. Vultus ora ¶ Niueos ꝓſerpinæ laus a Candore. ¶ Perliqdas ſuccenſa genas cām perſtringit: cur corpori rubor ex animi pudorē naſcatur. Quippe natura: quō qd ei occurrit honeſto pudore dignū: imū petendo ſāguinē penetrat: eo cōmoto: atq; diffuſo: cutis tinguitur: & inde naſcitur rubor. Plura leges apud Macrobiū. ¶ Genas. Ennius palpebras accipit. Alij ſub oculis partes: vt Feſtus docet. Malas Pacuuius hoc verſu. Nunc primū opacat flore lanugo genas eaſdē (qd̄ ſcribit Plin.) pudoris ſedē vetuſtas exiſtimauit ꝓpterea gēas a fœminis radi interdictū. xij. tab. ꝓhibuit: legis verba memorat etiā Cic. ¶ Liquidas. puras: hoc epitethon Verg. Electro tribuit: ¶ Illuxere faces. emicuit ardor. ¶ Caſti pudoris. vergineę verecūdiæ. ¶ Nō ſic decus ar. ebu. cōparatio Maronis Indū ſanguineo veluti violauerit oſtro ſiquis ebur. quā poſt Ouidius & Statius: & demū Clau. vſurpauit Oui. hic color aprica pēdētibus arbore pomis: aut ebori tincto eſt. ¶ Nō ſic. nō adeo. nec intantū. ¶ Ardet nitet. ¶ Decus eburnū color puniceus quo pictores inficiūt ebur vt illi gratiæ plus accedat Ver. Quale manus addūt ebori decus. ¶ Ebur. elephātū ſoli dentes ſunt: vt placet Herodoto: ſ; & cornua ſi iubæ credimus. ¶ Fœmina Lydia. nam lydę mulieres hoc

Vitrea Marica Latini mater apud Ver.

Circe.

Rubor expu re cur.

Gene

Ebur purpura tinguebat

Ebur quid

inſtituerũt. Oui. in amoribus ait qđ ne longis flaueſcere poſſit ab annis. ℂ Meonis aſſyriũ fœmina tinxit ebur. Lydia vero terra dr̄ vt domeſticus teſtis in primo Xãtus eſt. Lido Atys filio Tyrrheni fratri cognominis vt ait Herodotus inde lydus & Lydæus: vt placet Stephano. ſed poetæ lydios etiã ꝓferũt. ℂ Oſtro ſidonio. Tyrio murice: qui primę cõmẽdationis olim fuit. Papi. in Achileid. Lactea Maſſagetę veluti cũ pocula fuſcãt ſanguine: puniceo vel ebur corrũpitur oſtro. ℂ Sidonio. Sidon (vt Hecate in Aſia ſcribit) vrbs phœniciæ fuit: purpuræ captura nobilis: inde Sidonius in differẽti media deriuatur Verg. Hic tẽplũ Iunoni ingens Sidonia Dido. Idem. ad vrbẽ Sidoniã puer ire parat mea maxĩa cura Sidonia pręterea troadis oppidũ legimus. ℂ Tixerit inemẽdati codices habent texuit nos tinxerit emendauimus: ex antiqs exemplaribus: & Ouidio. ℂ Merſerat vnda diẽ. Noctis interuẽtum deſcribit: ex eorũ ſententia. qui ſolem putant in ibeṙũ mare: cũ ingenti vndarũ fragore decidere qđ ex Poſidonio Strabo refert. C. Balbus & papinius cecinerunt. ℂ Vnda. pontus. ℂ Merſerat ſub aquas exceperat. Illic enim ſol nocturnas ſtationes habere dicitur. vt in. ij. metamor. tradit Ouidius. Diem. ſolẽ. Vergil. Eripiunt ſubito nubes cæluꝙ diemꝙ Teucrorũ ex oculis nã ꝙ hic ſolẽ Vergi. intellexerit ſequẽs eius carmen declarat. Collectaſꝙ fugat nubes: ſoleꝙ reducit ℂ Nox humida proprium noctis epitheton. Ver. Et iam nox humida cęlo precipitat. & alibi. Humenteꝙ aurora polo dimouerat vmbram. ℂ Sparſo ſomno ſomnus (vt eſt apud Papinium) cornu geſtat vnde liquori ſimilis ſopor manat: quo mortales irrigati quietem capiunt.

Lydia. Lydus Lydeus. Lydius. Sidon Sidonius in ſil abia Sol' occaſ⁹ Dies Sõni cornu.

Languida cæruleis inuexerat ocia bigis.
Iamꝙ viam Pluto ſiculas molitur ad arces
Germani monitu. toruos inuiſa iugales
Alecto temone ligat: qui paſcua mandunt
Cocyti: ſpaciiſꝙ erebi nigrantibus errant.
Stagnaꝙ tranquillæ potantes marcida lethes

Aegra ſoporatis ſpumant obliuia linguis:
Orphnęus crudele micans Aethonq; ſagitta
Ocyor:& ſtigij crudelis gloria Nycteus

Sōno mem bra ſoluūtur

¶ Inuexerat.attulerat: ¶ Ocia lãguida.rã ſōno:preſertim nimio
mēbra ſoluuntur.Oui.Incertũ vigilãs a ſōno languida mouit The
ſea preſſuras ſemiſopita manus intellexit hoc Alexander Philip
pi filius:& Romanoꝝ princeps ille Iulianus:quoꝝ vterq;(vt Mar
cellinus autor eſt)machinato ſtrepitu cauit:ne grauiore ſōno præ
meretur. ¶ Bigis.curru:quē bini iugales trahũt ¶ Cæruleis.atris
¶ Molitur viã parat egreſſũ. ¶ Ad arces.inſũmas terras: ¶ Sicu
las.alij ſcribũt ſuperas & hoc & illud accomodũ ¶ Germani mo.
hãc exornationē reticentiã vocat Fabius:nã mandaſſe Iouē poe
ta qdē ñ propoſuit ſed nos intelligimus. ¶ Germani. fratris.q̃q̃

Germani Vterini

de gradib⁹ ſcribēs Var. Germanos dici proprie tradit. quos eadē
mater ex alio atq; alio viro genuit eoſdē Septimi⁹ & iuris ciuilis

Furie Alecto vnde Furie Plu tonis & pſer pi. filie. Ver. locus

autores vterinos appellant. ¶ Alecto græcus caſus eſt Eumeni
das:quas furias noſtri vocant:tris ſuo quãq; noīe recenſet Orph.
Theſiphonē cuius antea meminimus:Megerã de qua cōmode re
feremus & Alecto que dicta eſt vt græci ſcribũt. παραταμηλγειν
ꝙ nullũ ſcelus inultũ pretereat. ¶ Inuiſa. Maronis epitheton qui
de hac ipſa furia ſic ait Odit & ipſe pr̄ Pluton:odere ſorores tarta
ræ & alibi inuiſũ terras numē cælũq; leuabat. Sed in priore Ma
ronis verſu:ñ venerationis ſed nature nomē eſt pr̄:vt cũ ſequenti
verbo cōueniat:odere ſorores Tartaræ. Nã ſuo more Ver.duas
& qdē diuerſas ſententias pcurrit hic Orphei q furias Plutonis &
proſerpinæ filias in hymnis canit:vt in ſequentibus indicabimus
alterã paulopoſt Aeſchyli quō ait.Hũc mihi da propriũ virgo ſa
ta nocte laborē.Quippe Aeſchylus(vt ppoſuimus) Eaſdē nocte
genitas exiſtimauit. ¶ Ligat temone.iungit currui Nã Temo ps
curr⁹ eſt .Ouid. Aureus axis erat temo aureus. ¶ Iugales: equos
qui iuncti currũ trahunt. ¶ Mãdunt carpunt. ¶ Paſcua prata Coc

Errãt paſci

cyti iſernæ paludis:de qua ſupra. ¶ Errãt ad equoꝝ naturã reſpe
xit:q paſcendo vagãtur vt aliud itē pecus Ver.Mille meæ ſicul' er
rãt in montibus agnæ. ¶ Spacijs alluſit ad inane: qđ imenſũ ſta
tuit.Lucre.& illic inferos eē : quorũdã ſnīa dictauimus. ¶ Erebi

Lethe

nũc iferni de hoc repete q̃ ſupra recitauim⁹. ¶ Nigrantib⁹ caligi
gine obductis. ¶ Stagna le.Lethe fluuius eſt aphrycæ de quo

Stra.Luca.Pli.eadē appellatione alter inferni:dictus ab obliuiōe
que mortē ſeqtur:& apud gręcos ληθη dicitur Macrob.philoſo=
phorū ſententias rimatus:altiorē rei fabuloſæ cām reddit ait.n.
Hylen:quā materiā dici ſupra docuimus:bifariam diuidi:in Ne Nectar
ctar que pars eius ſūma ſit:& puriſſima deorūq; potus & lethē:q̄
ps eius inferior atq; turbidior aīaꝝ potus exiſtimatur:aīa qppe
quō corpus ſubit:maieſtatē vitæ prioris obliuiſcitur:q̄ priuſq̄ tru
deretur in corpus potiebatur:ſolāq; eē in corpore vitā putat Mar
cida.nā q inde potant:reꝝ oīm obliti inerti ocio langueſcunt.ic=
circo ꝑ operis initia vulgus iners aīas appellauit aut certe marci=
da:turbida voluit intelligere:ex ea diſciplina:cuius ſupra Macro.
aſſertor ē. ¶Tranqllæ.q̄ moleſtaꝝ rerum memoriā tollit. ¶Spu
mātobl.q̄ illic ebiberāt ¶Aegra.lāguida Ver.aut corpa ſaltu i ter
rā miſere:aut ignibus ægra dedere. ¶Soporatis.hoc ait:qđ ijs q
de Lethe bibunt:marcor:& inexpugnabilis pene dormiēdi neceſ
ſitas obrepit. ¶Orphnæus.Orph:qđ nomen conuenit:q̄uis in Plutōis eq
alijs exēplaribus Orneus mēdoſe legatur:vnus equoꝝ Plutonis orphneus
dictus eſt.Dis.n.quō proſerpinā rapuit vt Orpheus etiā canit q̄=
drigis inuectus ē Ορφναιοσ apud græcos nigrū ſignificat:& ορ= Hymni cuiꝰ
φναιη nigra:qđ epitheton docti tribuit in hymnis Home.ſiue is Homeri
eſt quē veneramur:vt placet Pauſaniæ:ſiue:alter grāmaticus co=
gnomento ſellius:quē vario carminū genere luſiſſe legimus apđ
Suidā qua rōne infernalē quādam Nymphā orphnē dixit Oui.
Aſcalaphus vidit quam quondā dr̄ orphne inter auernales haud
ignotiſſima Nymphas ex Acheronte ſuo:furuis peperiſſe ſub vn Orphne
dis. ¶Crudele.nomē pro aduerbio. ¶Micans micare apud Cice. nympha
digitis Sortiri ſignificat qđ etiam Nonius obſeruauit. Micare ꝑ
terea equi dicūtur quō incondito motu:iubas & totū corpus excu
tiunt:& pedibus terrā pulſant vt hic eodē verbo Ver.in geor.vſꝰ Micare
eſt.Micat auribus & tremit artus. ¶Aethō.Aethon apud Oui. Aethon.
vnus e quatuor ſolis eqs:ab effectu græci noīs appellatus:qđ vrē
tē.ſignificat eundē Clau.haud incōmode Plutoni tribuit.nā ſi re
cte qdā philoſophi nr̄is in corporibus inferos ſtatuerunt:nonne
plutoni qui maniū ſūmus eſt Aethō maxime conuenit ꝑpter ar
dores irarū cæteraſq; cupiditates:& īprimis amoris:qui feruentiſ
ſimus affectus eſt:& Aethon alibi dictus a Cla.Puer Ilicet Ae=
thō proſilit quid ſe referamus ad auaritiā:quippe fames que nūq̄
ſatis expleri poteſt:Aethon græce dicitur quod Eriſicthoni co= Eriſicthon.

gnomen hæſit vt Hæſiodi teſtimonio:ſcribit interpres Lycophro nis:quō Cereris indignatione nullis vnq̄ dapibus ſatiaretur : vt eſt apud Ouidium.in alijs omnibus codicibus Etonis extat. con fuſo carmine & ſenſu nos qđ maxime conuenire videbatur:& nu meroꝝ lex exigebat. Aethon caſtigauimus. Ocyor ſagitta.velo= cior iaculo. ¶Nyctæus.ita vocatus ē Anthiopæ pater eius:quam

Nycteus versus in ſatyrum Iupiter vitiauit.vt innuit Ouid & Apollonius ex interpretatione Sophoclis.Equi nomen hic eſt:a nocte figura tū quæ νυξ grece dicitur:id latine Nocturnus expreſſerit:quē præ ſidem noctis deum Plautus accepit.nam Seruus:apud eum ſoſia quō noctem illā:qua Iupiter cum Alcmena concubuit ſolito lon= giorem videret ita loquitur.Credo ego hac noctu nocturnū ob= dormiuiſſe ebriū.Martianus itē Capella inter inferuos deos eun dem nominat. Veiouis inquit ac dij publici terquino ex limite conuocantur ex vltima regione Nocturnus ianitoreſq; terreſtres ſimiliter aduocati.

Armenti:Ditiſq; nota ſignatus Alaſtor:
Stabant ante fores iuncti:ſęuumq; fremebant
Craſtina venturę ſpectantes gaudia prędæ.

Alaſtor ¶Alaſtor.Alaſtor (vt autor ē Aſclepiades) Nelei filius fuit Ne= ſtoris frater.Alaſtor itē vocatur is qui patrata cæde ἐλαύνεσθαι hoc eſt exulare:atq; ex hominū medio pelli dignus eſt aut Ala= ſtor certe dicitur ab ἀλᾶσθαι qđ eſt errare:ſiue qđ ἄλαστα.i.nefa= ria commiſit:vt Chryſippus interpretatur.Apollodorus ab ἀλι= τεῖν verbo deducit.id ea deliquere ſignificat apud græcos que nec aquæ aſperſione neq; dieꝝ numero tolli queunt.vt Alaſtor intel ligatur:cuius animi labes:nec diuturnitate vaneſcere:nec expiatio nibus vllis elui poteſt.Alaſtor etiam Iouis per epitheton nomen eſt:q eos vlciſcatur in quos ἀλάστα committuntur.Menander. Ὦ δαίμονον ἀλάστωρ Plut.in quæſt.Apollodori quidam ſententiā omiſſo autoris nomie recitauit.¶Ditis nota ſignatur pecori no

Pecoris in urendi mos. tas inurere:vetus inſtitutū fuit. Siquidē Siſyphus excogitato no uo ſignandi pecoris genere:deprendit Autolyci furta:cuius Home rus meminit.Quin & in nubibus Ariſtophanes Samphoram di

xit equum.q.s.litterã tergo inuſtã gereret nã & hoc obſeruaba-
tur vt eius cuium pecus eſſet: prima nominis littera inureretur.
Hoc ãt poeta confixit: q Athenis Alaſtor: Aliterius: & Palãne'
in æs in ciſa nomina ſpectabantur. autor Socrates aut alluſit ad
Alaſtoris. Etimologiã: quã ex Apollodori interpretatione retu-
limus. ¶ Ante fores in veſtibulo. ¶ Iuncti.ſ currui nã qui curru
vehitur iungere equos dicitur. ¶ Sęuum. aduerbiũ non nomen ẽ.
¶ Fremebãt. fręmit⁹ & hinnitus equoꝝ vox eſt. ¶ Craſtina.i ſe
quẽtis diei. ¶ Predę. futuri raptus: quẽ deinceps poeta contexet:

Iungere equos

¶ Præfatio libri ſecundi ad Florentinum

Ocia ſoſpitis ageret quõ cantibus Orpheus
Neglectumq; diu depoſuiſſet opus.
Lugebant erepta ſibi ſolatia Nymphę
Lugebant dulces flumina mœſta modos
Sęua feris natura redit: metuenſq; leonem
Implorat cytharę vacca tacentis opem.
Illius & duri fleuere ſilentia montes:

¶ Ocia ſopitis ageret cum cantibus Orpheus.

Haec elegia tota tua eſt Catelliane: nam re
cognoſces in te: quæ laudat in alio Clau-
di. Agit. n. gratias Florentino cuius recẽ
ti liberalitate prouocatus: ad carmẽ poe
ta redierat anguſtia rei familiaris ĩtermiſ
ſum. Atq; ingenua atteſtatione quicquid
deinceps ſcripſerit amico acceptum re-
fert. Idem nos exemplum ſequuti ſu-
mus nam quõ tu nos inuidiæ telis electos : eius quam nemo